This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

EASY LATIN AND GREEK PASSAGES

J. ARNOLD TURNER

Digitized by Google

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.,

GONVILLE AND CAIUS COLLEGE, AND LATE LECTURER AT ST. PETER'S COLLEGE, CAMBRIDGE.

Arithmetic. 3*s.* 6*d.* A KEY, 9*s.*

Elementary Algebra. 3*s.* Without Answers, 2*s.* 6*d.* A KEY, 9*s.*

Exercises on Algebra. 2*s.* 6*d.*

[Copies may be had without the Answers.]

Elementary Trigonometry. 4*s.* 6*d.* A KEY, 7*s.* 6*d.*

Elements of Geometry.

Containing Books 1 to 6, and portions of Books 11 and 12 of EUCLID, with Exercises and Notes. 3*s.* 6*d.* A KEY, 8*s.* 6*d.* Books 1 and 2, 1*s.* 6*d.*, may be had separately.

Elementary Statics. 3*s.*
Elementary Hydrostatics. 3*s.* } A KEY, 6*s.*

Book of Enunciations

FOR HAMBLIN SMITH'S GEOMETRY, ALGEBRA, TRIGONOMETRY, STATICS, AND HYDROSTATICS. 1*s.*

An Introduction to the Study of Heat. 3*s.*

By E. J. GROSS, M.A.,

FELLOW OF GONVILLE AND CAIUS COLLEGE, CAMBRIDGE.

Algebra. Part II. 8*s.* 6*d.*

Kinematics and Kinetics. 5*s.* 6*d.*

By G. RICHARDSON, M.A.,

ASSISTANT MASTER AT WINCHESTER COLLEGE.

Geometrical Conic Sections. 4*s.* 6*d.*

Waterloo Place, Pall Mall, London.

Digitized by Google

ENGLISH SCHOOL CLASSICS

EDITED BY FRANCIS STORR, B.A.,

CHIEF MASTER OF MODERN SUBJECTS IN MERCHANT TAYLORS' SCHOOL.

THOMSON'S SEASONS: Winter.
With an Introduction to the Series. By the Rev. J. F. BRIGHT, M.A. *1s.*

COWPER'S TASK.
By FRANCIS STORR, B.A. *2s.*; or in Three Parts, *9d.* each.

COWPER'S SIMPLE POEMS.
By FRANCIS STORR, B.A. *1s.*

SCOTT'S LAY OF THE LAST MINSTREL.
By J. SURTEES PHILLPOTTS, M.A., Head Master of Bedford School. *2s. 6d.*; or in Four Parts, *9d.* each.

SCOTT'S LADY OF THE LAKE.
By R. W. TAYLOR, M.A., Head Master of Kelly College, Tavistock. *2s.* or in Three Parts, *9d.* each.

SCOTT'S MARMION.
By F. S. ARNOLD, M.A., Assistant Master at Bedford School.

NOTES TO SCOTT'S WAVERLEY.
By H. W. EVE, M.A., Head Master of University College School, London. *1s.*; WAVERLEY AND NOTES, *2s. 6d.*

BACON'S ESSAYS. Complete Edition.
By FRANCIS STORR, B.A.

TWENTY OF BACON'S ESSAYS.
By FRANCIS STORR, B.A. *1s.*

SIMPLE POEMS.
By W. E. MULLINS, M.A., Assistant Master at Marlborough College. *8d.*

SELECTIONS FROM WORDSWORTH'S POEMS.
By H. H. TURNER, B.A., late Scholar of Trinity College, Cambridge. *1s.*

WORDSWORTH'S EXCURSION: The Wanderer.
By H. H. TURNER, B.A. *1s.*

MILTON'S PARADISE LOST.
By FRANCIS STORR, B.A. Book I., *9d.* Book II., *9d.*

MILTON'S L'ALLEGRO, IL PENSEROSO, AND LYCIDAS.
By EDWARD STORR, M.A., late Scholar of New College, Oxford. *1s.*

SELECTIONS FROM THE SPECTATOR.
By OSMUND AIRY, M.A., late Assistant Master at Wellington College. *1s.*

BROWNE'S RELIGIO MEDICI.
By W. P. SMITH, M.A., Assistant Master at Winchester College. *1s.*

GOLDSMITH'S TRAVELLER AND DESERTED VILLAGE.
By C. SANKEY, M.A., Head Master of Bury St. Edmund's Grammar School. *1s.*

EXTRACTS from GOLDSMITH'S VICAR OF WAKEFIELD.
By C. SANKEY, M.A. *1s.*

POEMS SELECTED from the WORKS OF ROBERT BURNS.
By A. M. BELL, M.A., Balliol College, Oxford. *2s.*

MACAULAY'S ESSAYS:
MOORE'S LIFE OF BYRON. By FRANCIS STORR, B.A. *9d.*
BOSWELL'S LIFE OF JOHNSON. By FRANCIS STORR, B.A. *9d.*
HALLAM'S CONSTITUTIONAL HISTORY. By H. F. BOYD, late Scholar of Brasenose College, Oxford. *1s.*

SOUTHEY'S LIFE OF NELSON.
By W. E. MULLINS, M.A. *2s. 6d.*

GRAY'S POEMS. SELECTION FROM LETTERS, with LIFE by JOHNSON. By FRANCIS STORR, B.A. *1s.*

Waterloo Place, Pall Mall, London.

Digitized by Google

Digitized by Google

EASY LATIN AND GREEK PASSAGES

Digitized by Google

Digitized by Google

EASY LATIN

AND GREEK PASSAGES

FOR

PRACTICE IN UNSEEN TRANSLATION

EDITED BY

J. ARNOLD TURNER, B.A.

LATE JUNIOR STUDENT OF CHRIST CHURCH, OXFORD
ASSISTANT MASTER AT HILLBROW, RUGBY.

RIVINGTONS

WATERLOO PLACE, LONDON

MDCCCLXXXV

29016. f. 3.

Digitized by Google

Digitized by Google

PREFACE.

THIS collection has been made with a view to the requirements of Preparatory Schools and the Lower and Middle Forms of Public Schools. It is hoped that it may be also found useful in preparing Candidates for the Oxford and Cambridge Local Examinations.

Special attention has been paid in the Poetical and more difficult Prose passages to the needs of candidates for Minor Scholarships.

The Prose selections are graduated in difficulty; the Poetry is arranged according to Authors.

J. ARNOLD TURNER.

HILLBROW, RUGBY,
January 1885.

Digitized by Google

Digitized by Google

CONTENTS.

LATIN PROSE.

1. *The Trumpeter.*—2. *The Farmer and his Sons.*—3. *A Bird in the Hand.*—4. *The Man and the Idol.*—5. *Last days of Themistocles.*—6. *Excessive Joy.*—7. *Coriolanus leads a Volscian army against Rome.*—8. *The ruling instinct.*—9. *Mens conscia recti.*—10. *The Hares and the Frogs.*—11. *Single combat of Valerius with a Gaul.*—12. *Not at home.*—13. *Theory and Practice.*—14. *Epaminondas and his rival, Meneclidas.*—15. *A silly old man.*—16. *Agesilaus persuades the Spartans to carry on the Persian war.*—17. *If you want a thing done, do it yourself.*—18. *The same* (*continued*).—19. *Exploits of Hannibal.*—20. *Treachery of Pausanias.*—21. *The war against Pyrrhus.*—22. *Generous conduct of Fabricius.*—23. *The Sabine women stop the battle.*—24. *A curious incident.*—25. *Miltiades advises the Ionian Tyrants to destroy the bridge.*—26. *Hannibal's inactivity after Cannae.*—27. *Embassy of Cineas to Rome.*—28. *Popular ingratitude to Camillus.*—29. *Noble conduct of Regulus.*—30. *Hannibal's stratagem.*—31. *Defeat of Vercingetorix.*—32. *Manlius Torquatus and his Father.*—33. *A Gallic stronghold.*—34. *Death of Epaminondas.*—35. *M'. Curius and the Samnites.*—36. *Caesar defeats the Helvetii on the Arar.*—37. *The Britons.*—38. *The Siege of Casilinum.*—39. *A stern lesson.*—40. *Nec utile, nec honestum.*—41. *Par nobile fratrum.*—42. "*He hath no friends, but what are friends for fear.*"—43. *Tarquinius and Tanaquil migrate to Rome.*—44. *Roman*

Digitized by Google

magnanimity in war.—45. *Tanaquil urges Servius to make himself king.* —46. *A clever ruse.*—47. *Character of Alcibiades.*—48. *Assassination of Caesar.*—49. *Caesar crosses the Rubicon.*—50. *Caesar's reasons for crushing the Veneti.*—51. *The Saguntines prefer death to surrender.*— 52. *Darius seeks peace from Alexander.*—53. *Q. Fabius Cunctator.*— 54. *The Veneti surrender to Caesar.*—55. *The Germans send an embassy to Caesar.*—56. *Generosity of Alexander to a captive.*—57. *A Noble Deed.*—58. *British Chariots.*—59. *Generous Rivals.*—60. *The same (continued).*—61. *Damocles' Sword.*—62. *Cato.*—63. *Embassy of women to Coriolanus.*—64. *Julius Caesar.*—65. *Poisoned Arrows.*— 66. *Rising of the Venelli.*—67. *Crassus defeats the Sontiates.*—68. *Habits of the Suebi.*—69. *Caesar's answer to the Aduatuci who sue for peace.*— 70. *An Unpleasant Position.*—71. *Marius and Metellus.*—72. *Rout of the Romans.*—73. *Brutus is sent by Tarquinius to Delphi.*—74. *Siege of Rome by the Gauls.*—75. *Catiline.*—76. *Simonides on the nature of God.* —77. *M. T. Cicero C. Curioni S. D.*—78. *German Land Tenure.*— 79. *Cato.*—80. *Tullus et Cicero et QQ. S.P.D. Tironi Humaniss. et Opt.* —81. *Death and exploits of Arminius.*—82. *Marcellus at Syracuse.*— 83. *The towns of the Veneti.*—84. *Friendship no excuse for crime.*— 85. *A Quibble.*—86. *The duties of a juror.*—87. *After a Shipwreck.*— 88. *News of the battle of Pydna reaches Rome.*—89. "*We have here no abiding city.*"—90. *Friendship.*—91. *A Dream Fulfilled.*—92. *The Pleasures of the Country.*—93. *Mind and Body.*—94. *Hannibal.*— 95. *Cincinnatus relieves Minucius.*—96. *Death of Theramenes.*—97. "*The blessed instinct of obedience.*"—98. *Tullius S. P. D. Terentiae et Tulliolae et Ciceroni suis.*—99. *Pythagoras.*—100. *Cato and Caesar.*—101. *Siege of Abydos.*—102. *Aemilius Paulus cautions the Roman people against credulity.*—103. *An unnatural mother.*—104. *The Roman ambassadors answer the accusations of the Macedonians.*—105. *An eclipse of the moon.*—106. *An obstinate defence.*—107. *Feeling at Rome before the Battle of Metaurus.*—108. "*Strew on her roses, roses.*"—109. *The legacy-hunter.*—110. *Castor and Pollux pay their debt to Simonides.*— 111. *The shortness of life.*—112. *Cedant arma togae.*—113. *C. Plinius Tacito Suo S.*—114. *The Romans attacked by Arminius.*—115. *Germanicus visits the scene of the rout of Varus.*—116. *Death of Marcellus.*— 117. *Funeral of Germanicus.*

Digitized by Google

LATIN POETRY.

118. *The Mules and the Brigands.*—119. *The Frogs demand a King.* —120. *The two Mice.*—121. *The Golden Age.*—122. *Romulus and Remus.*—123. *Numa and Faunus.*—124. "*A Daniel come to judgment.*" —125. *Cacus.*—126. "*I lisp'd in numbers, for the numbers came.*"— 127. *Premature old age.*—128. *Ovid's dedication to the Tristia.*—129. *A lament for Tibullus.*—130. *The dead Parrot.*—131. *Glaucus while fishing is transformed into a sea-god.*—132. *Midas attempts in vain to conceal his misfortune.*—133. "*O call my brother back again.*"—134. *A Roman 'Arry.* —135. *The dead Sparrow.*—136. *The Poet's Boat.*—137. *The praises of Italy.*—138. *The Farmer's Life.*—139. *The dying Ox.*—140. *The Philosopher and the Poet.*—141. *Bees.*—142. *Aeneas relates the last desperate struggle of the Trojans.*—143. *Polites is slain before his father's eyes.* —144. *Hector appears to Aeneas.*—145. *Dido relates to her sister her dawning love for Aeneas.*—146. "*She found no rest, and ever failed to draw the quiet night into her blood.*"—147. *Amoeni dulcia ruris.*— 148. *The Danaides.*—149. *Horace and Lydia.*—150. *Pyrrha.*— 151. "*The rank is but the guinea stamp.*"—152. "*She's beautiful, and therefore to be wooed.*"—153. *Auri sacra fames.*—154. *The lost Note-book.*—155. *The Lap-dog's Picture.*—156. "*Still shall I hear?*"— 157. *An Elementary School.*—158. *Genius superior to Wealth.*—159. *To Decianus.*—160. *To-morrow.*—161. "*He knows to live who keeps the middle state.*"—162. *A Money-lender.*—163. *Epitaph on a Hound.*— 164. *The Sacred Fish.*—165. *The True King.*—166. *The Infernal Regions.*—167. *Cato.*—168. "*Far from the madding crowd.*"—169. *A Funeral Scene.*—170. *Menedemus soliloquises.*—171. *Chremes dissuades Menedemus from his excessive toil.*—172. *Euclio discovers the loss of his treasure.*—173. *Poverty.*—174. *Military Glory.*—175. *True Virtue* —176. *Pompey at the beginning of the Civil War.*—177. *Hannibal's Oath.*

Digitized by Google

GREEK PROSE.

1. *Non-resistance.*—2. *A bootless defence.*—3. *Sound Advice.*—4. *Cyrus visits his grandfather.*—5. *Instinct.*—6. *Astyages wishes Cyrus to remain with him.*—7. *The Lion and the Fox.*—8. *Cyrus' reason for remaining with Astyages.*—9. *Generosity of Cyrus.*—10. *Kindness of Astyages to Cyrus.*—11. *Cyrus goes on a hunting expedition.*—12. *Cyrus returns home.*—13. *The old Man and Death.*—14. *Cause of the enmity between Artaxerxes and Cyrus.*—15. *Capture of a barbarian camp.*—16. *Persian Education.*—17. *Look before you leap.*—18. *A vow of Friendship.*—19. *The Gnat and the Lion.*—20. *Feud between Sakas and Cyrus.*—21. *The discomfited boaster.*—22. *The Lion and the Frog.*—23. *Experientia docet.*—24. *Character of Cyrus the Younger.*—25. *The Justice of the Gods.*—26. *Seuthes proposes a night attack.*—27. *Cyrus is warned of his approaching end.*—28. *Xenophon escapes from a difficulty.*—29. *Mania is made Queen of Aeolis.*—30. *Good Advice.*—31. *Cyrus when dying divides his kingdom.*—32. *Clearchus.*—33. *Solon and Croesus.*—34. *The same (continued).*—35. *Religious views of Socrates.*—36. *An Exile's Appeal.*—37. *A Skirmish.*—38. *Theramenes opposes the Thirty Tyrants.*—39. *A thoroughgoing scoundrel.*—40. *Socrates and the battle of Arginusae.*—41. *An Arcadian Glutton.*—42. *Opinions of Socrates.*—43. *Cyrus announces the real object of his Expedition.*—44. *Speech of Clearchus.*—45. *The Ten Thousand catch sight of the Sea.*—46. *Cyrus' address to his Generals before Babylon.*—47. *Pantheia slays herself on her husband's corpse.*—48. *Death of Cyrus the Younger.*—49. *The Persians, by bribery, stir up a coalition against Sparta.*—50. *Xerxes reviews his army.*—51. *Diogenes and his Tub.*—52. *The duty of a Citizen.*—53. *A Spartan Democrat.*—54. *Despotism and Democracy.*—55. *Confidence inspired by Agesilaus.*—56. *The Spartan garrison is driven out of Thebes.*—57. *The Sheep-dog and the Sheep.*—58. *'Polis apolis.'*—59. *A Hard Case.*—60. *Gobryas' reasons for joining Cyrus.*—61. *Phalinus bids the Ten Thousand surrender.*—62. *Patriotism of Agesilaus.*—63. *"War, war, no peace!"*—64. *After Arginusae.*—65. *News of the capture of Elateia reaches Athens.*—66. *Intrigues at Athens for the recall*

Digitized by Google

of Alcibiades.—67. *Themistocles is received as a suppliant by Admetus.* —68. *The youth of Demosthenes.*—69. *Socrates and Polemarchus.*— 70. *Dissensions at Epidamnus.*—71. *Themistocles and Eurybiades.*—72. *A ghastly surprise.*—73. *The Persian Wars.*—74. *Spartan love of brevity.*— 75. *The Athenians are driven into the city.*—76. *The Battle of Marathon.* —77. *Surrender of Plataea.*—78. *Generous conduct of Croesus to Adrastus.*—79. *Character of Pericles.*—80. *Philip's opportunity.*— 81. *Persian Customs.*—82. *Death of Brasidas.*—83. *The Mutilation of the Hermae.*—84. *Adroit flattery.*—85. *Treatment of the Athenian prisoners by the Syracusans.*—86. *God the cause of good but not of evil.* —87. *The search for Justice.*

GREEK POETRY.

88. *Oedipus, having been informed of the plague, replies.*—89. *Jocasta scoffingly relates an oracle given to Laius.*—90. *Electra narrates her misfortune.*—91. *False news of Orestes' death is brought to Clytemnestra.* —92. *Electra relates the treatment she receives from Clytemnestra.*— 93. *Dying speech of Ajax.*—94. *Menelaus and Teucer.*—95. *The fall of Oechalia is announced to Deianira.*—96. *Philoctetes entreats to be taken home.*—97. *Menelaus in Egypt.*—98. *The unregarded crowd.*— 99. *Arrival of Ulysses in Sicily.*—100. *Hermione welcomes Orestes.*— 101. *Hector and Aeneas.*—102. *Opinions and experiences of Iolaus.*— 103. *Gratitude inculcated.*—104. *Wine.*—105. *The Cyclops laments his misfortunes.*—106. "*I have seen the ungodly in great prosperity.*"— 107. *Andromache's lament for Astyanax.*—108. *The sacrifice of Polyxena.*—109. *Euripides inveighs against Athletes.*—110. *Love.*—111. *Advantages which would attend the worship of the birds by men.*— 112. *Pulvis et Umbra.*—113. *True Justice.*—114. *Woman.*—115. "*Not dead, but gone before.*"—116. *Glaucus and Diomede.*—117. *Helen's lament for Hector.*—118. *Sentinels in the Greek camp.*—119. *An Homeric Assembly.*—120. *Ulysses addresses Nausicaa.*—121. *The Horse and the Ass.*—122. *A Dead Hero.*—123. *Beauty.*—124. *A Drinking Song.* —125. *A willing captive.*—126. *The Grasshopper.*—127. *Cupid's wound.*

Digitized by Google

Digitized by Google

LATIN PROSE

Digitized by Google

Digitized by Google

I.

The Trumpeter.

Tubicen quidam, qui ad pugnam exercitum excitare solebat, quum ab hostibus captus esset, "Nolite," inquit, "me interficere, quoniam ego nemini mortem intuli; nulla enim, praeter hanc tubam, arma gero." At hostes, "Propter hoc ipsum," inquiunt, "merito morieris, quod belli omnino imperitus quum sis, alios tuâ tubâ in bellum incitare soles."

Tubicen, a trumpeter. *Merito*, deservedly. *Imperitus*, unskilled. *Tuba*, a trumpet.

II.

The Farmer and his Sons.

Agricola quidam moriturus, quum suis filiis, quid labor assiduus posset, demonstrare vellet, arcessit illos ad se atque ita alloquitur. "Filii, jam ego e vita discedo; bona vero, quaecumque possideo, in vinea invenietis." Haec cum dixisset senex, paulo post moritur. Filii in vinea thesaurum inesse rati, ligonibus aratrisque totum vineae solum effodiunt. Thesaurum quidem nullum inveniunt. Vineam vero fodiendo adeo fertilem reddiderunt ut vites multo uberiores fructus ferrent: quo modo divitias plurimas comparaverunt.

Assiduus, continuous. *Arcessere*, to summon. *Vinea*, a vineyard. *Thesaurus*, a treasure. *Ligo*, a spade. *Vitis*, a vine.

Digitized by Google

III.

A Bird in the Hand.

Luscinia quondam in quercu procera sedens pro more canebat. Quam quum Accipiter vidisset et fame jam poene conficeretur, supervolans abripuit. Illa vero jam moritura Accipitrem, ne voraretur, obsecrabat, quoniam ad ejus ventrem implendum satis esse non poterat. Oportere itaque eum, quando cibi egeret ad majores aves se convertere. Ad haec autem respondit Accipiter, "At ego profecto imprudens essem, si paratam in manibus escam relinquens, incerta sequerer."

Luscinia, a nightingale. *Egere*, to be in need of. *Esca*, food.

IV.

The Man and the Idol.

Homo quidam ligneum Deum, quem habebat, ut sese juvaret, supplex orabat. Quum haec continuo faceret, ipse tamen magis paupertate premebatur. Quapropter ira incensus, Dei simulacrum cruribus sublatum magno cum impetu in parietem conjecit. Ita ejus capite diffracto, ingens vis auri repente defluxit; quod ille colligens exclamabat: "Iniquus es, ut puto, et ingratus. Dum enim te colerem, me nihil juvisti; postquam vero percussi, tum bonis plurimis me cumulasti."

Ligneus, wooden. *Simulacrum*, image. *Cumulare*, to load.

Digitized by Google

V.

Last days of Themistocles.

Accusatus est Themistocles proditionis, quod, cum Parum expugnare posset, a rege corruptus infectis rebus discessisset. Eo tempore aeger erat vulneribus, quae in oppugnando oppido acceperat. Itaque, quoniam ipse pro se dicere non posset, verba fecit frater ejus Tisagoras. Causa cognita, capitis absolutus pecunia multatus est. Hanc pecuniam quod solvere in praesentia non poterat, in vincula conjectus est, ibique diem obiit supremum.

Proditio, treason. *Multare*, to fine.

VI.

Excessive Joy.

Praeterea in nostris annalibus scriptum legimus, qua tempestate apud Cannas exercitus populi Romani caesus est, anum matrem, nuntio de morte filii allato, luctu atque maerore affectam esse. Sed nuntius non verus fuit, atque is adolescens non diu post ex ea pugna rediit; anus, repente filio conspecto, inopinato gaudio oppressa, exanimata est.

Tempestas, time. *Inopinatus*, sudden.

Digitized by Google

VII.

Coriolanus leads a Volscian army against Rome.

Octavo decimo anno post ejectos reges expulsus ex urbe Q. Marcius, dux Romanorum, qui Coriolos ceperat, Volscorum civitatem, ad ipsos Volscos contendit iratus; et auxilia contra Romanos accepit Romanosque saepe vicit. Usque ad quintum milliarium urbis accessit, oppugnaturus etiam patriam, legatis, qui pacem petibant, repudiatis, nisi ad eum mater Veturia et uxor Volumnia ex urbe venissent, quarum fletu et deprecatione superatus, removit exercitum. Atque hic secundus post Tarquinium fuit qui dux contra patriam suam esset.

Milliarium, milestone.

VIII.

The ruling instinct.

Felis formosi cujusdam adolescentuli amore capta, Venerem oravit, ut ipsam in feminam mutaret. Dea illam miserata, in pulcherrimam puellam convertit; cujus egregiam formam adolescens quum adamaret, illam in matrimonium ductam secum domum adduxit. Venus autem experiri volens, an illa, mutato corpore, mores quoque commutasset, extemplo murem in medium demisit. Femina statim e mensa surgens, murem insequi coepit, eum devorare quam maxime cupiens. Tum Dea indignata eam iterum in pristinam naturam restituit.

Felis, a cat. *Formosus*, handsome. *Miserari*, to compassionate. *Adamare*, to fall in love with. *Pristinus*, former, original.

Digitized by Google

IX.

Mens conscia recti.

Cum M. Livius Drusus in Palatino monte aedificaret domum promitteretque ei architectus, ita se eam aedificaturum, ut libera e conspectu, immunisque ab omnibus arbitris esset neque quisquam in eam despicere posset: Tu vero, inquit, si quid in te artis est, ita compone domum meam, ut quidquid agam, ab omnibus perspici possit.

Architectus, architect. *Immunis*, free. *Arbiter*, eye-witness, spectator.

X.

The Hares and the Frogs.

Lepores olim omnes in unum congregati ita inter se querebantur: Quid causae est, igitur, quod tam misera haec nostra vita sit? Impune namque aquilae, homines, canes, omnes demum nos persequuntur. Melius ergo nobis est omnino mori, quam vitam timore plenam tam pessime ducere. Haec locuti, in paludem, ut in eam se praecipites darent, profecti sunt. Ranae vero ubi eos viderunt, in undas trepidi desiluerunt. Quod quum Lepus, qui praeibat, animadvertisset, risit ac extemplo ad ceteros conversus, "Amici, manete," inquit, "nullumque malum vobis inferte; nam, ut videtis, haec animalia longe nobis sunt timidiora."

Queri, to complain. *Palus*, a marsh. *Rana*, a frog. *Praeire*, to go first. *Animadvertere*, to notice.

Digitized by Google

XI.

Single combat of Valerius with a Gaul.

Cum exercitus Romanus, duce L. Furio, adversus Gallos profectus esset, quidam ex Gallis unum ex Romanis, qui esset optimus, provocavit. Tum se M. Valerius tribunus militum obtulit, et cum processisset armatus, corvus ei supra dextrum brachium sedit. Mox commissa adversus Gallum pugna, idem corvus alis et unguibus Galli oculos verberavit ne rectum posset adspicere. Ita a tribuno Valerio interfectus, non solum victoriam ei sed etiam nomen dedit. Nam postea idem Corvus est dictus.

Provocare, to challenge. *Unguis*, talon.

XII.

Not at home.

Nasica, quum ad poetam Ennium venisset eique ab ostio quaerenti Ennium ancilla dixisset domi non esse, Nasica sensit illam domini jussu dixisse et illum intus esse. Paucis post diebus quum ad Nasicam venisset Ennius et eum a janua quaereret, exclamat Nasica se domi non esse. Tum Ennius, "Quid? ego non cognosco," inquit, "vocem tuam." Hic Nasica, "Homo es impudens. Ego quum te quaererem, ancillae tuae credidi te domi non esse, tu mihi non credis ipsi."

Ostium, door. *Ancilla*, maid-servant.

Digitized by Google

XIII.

Theory and Practice.

Lysandrum Lacedaemonium dicere aiunt solitum, Lacedaemoniae esse honestissimum domicilium senectutis. Nusquam enim tantum tribuitur aetati, nusquam est senectus honoratior. Quin etiam memoriae proditum est, quum Athenis, ludis, quidam in theatrum grandis natu venisset, in magno consessu locum nusquam ei datum a suis civibus: quum autem ad Lacedaemonios accessisset, qui, legati quum essent, certo in loco consederant, consurrexisse omnes, et senem illum recepisse. Quibus quum a cuncto consessu plausus esset datus, dixisse ex iis quemdam, Athenienses scire, quae recta essent, sed facere nolle.

Domicilium, home. *Quin etiam*, moreover. *Prodere*, to hand down. *Consessus*, assembly, audience. *Plausus*, applause.

XIV.

Epaminondas and his rival, Meneclidas.

Meneclidas quod in re militari florere Epaminondam videbat, hortari solebat Thebanos, ut pacem bello anteferrent, ne illius imperatoris opera desideraretur. Huic ille "Fallis," inquit, "verbo cives tuos quod hos a bello avocas; otii enim nomine servitutem concilias: nam paritur pax bello. Itaque qui ea diutina volunt frui bello exercitati esse debent. Quare si principes Graeciae vultis esse, castris est vobis utendum, non palaestra."

Anteferre, to prefer. *Diutinus*, long, lasting. *Palaestra*, a training-school.

Digitized by Google

XV.

A silly old man.

Quum Hannibal Carthagine expulsus Ephesum ad Antiochum venisset, ab hospitibus invitatus est ut Phormionem, si vellet, audiret; quumque se non nolle dixisset: locutus esse dicitur homo copiosus aliquot horas de imperatoris officio et de omni re militari. Tum, quum ceteri, qui illum audierant, vehementer essent delectati, quaerebant ab Hannibale, quidnam ipse de illo philosopho judicaret. Hannibal respondisse dicitur, multos se deliros homines saepe vidisse; sed qui magis quam Phormio deliraret, vidisse neminem.

Copiosus, talkative, garrulous. *Delirus*, doting.

XVI.

Agesilaus persuades the Spartans to carry on the Persian war.

Agesilaus, simul atque imperii potitus est, persuasit Lacedaemoniis, ut exercitum emitterent in Asiam, bellumque Regi facerent, docens satius esse in Asia quam in Europa dimicari. Namque fama exierat Artaxerxem comparare classem pedestresque exercitus, quos in Graeciam mitteret. Data potestate, tanta celeritate usus est, ut prius in Asiam cum copiis pervenerit, quam regii satrapae eum scirent profectum. Quo factum est, ut omnes imparatos imprudentesque vinceret.

Satius, better. *Satrapes*, a satrap, *i.e.* a Persian governor of a province.

Digitized by Google

XVII.

If you want a thing done, do it yourself.

Avicula est parva; nomen est cassita. Habitat nidulaturque in segetibus. Quaedam cassita, quum ipsa iret cibum pullis quaesitum, monebat eos ut, si quid ibi rei novae fieret diceretur-ve, animadverterent, idque sibi, ubi rediisset, renuntiarent. Dominus postea segetum illarum filium vocat. "Videsne," inquit, "haec ematuruisse et manus jam postulare? idcirco cras amicos adi et roga, veniant operamque mutuam dent, et messem hanc nobis adjuvent." Haec ille ubi dixit discessit; atque ubi rediit cassita, pulli trepiduli matrem orant ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. "Nam dominus," inquiunt, "nuntium misit qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant et metant." Mater jubet eos a metu otiosos esse; "Si enim dominus," inquit, "messem ad amicos rejicit, cras seges non metetur."

Cassita, a lark. *Nidulari*, to build a nest. *Animadvertere*, to observe, notice. *Ematurescere*, to grow ripe. *Opera*, aid, assistance. *Rejicere*, to refer.

Digitized by Google

XVIII.

If you want a thing done, do it yourself—(continued.)

Die igitur postero mater in pabulum volat. Dominus quos rogaverat opperitur. Sol fervet et fit nihil; et amici nulli erant. Tum ille rursus ad filium: "Amici isti," inquit, "cessatores sunt. Quin potius cognatos affinesque nostros oramus, ut adsint cras ad metendum?" Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur ut tum quoque sine metu sint. "Vos modo," inquit, "advertite, si quid denuo dicetur." Alia luce orta avis in pastum profecta est. Cognati et affines operam, quam rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio: "Valeant," inquit, "amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas; unam egomet mihi, et tu tibi capies alteram, et frumentum nosmet ipsi manibus nostris cras metemus." Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit: "Tempus," inquit, "est cedendi et abeundi." Atque ita cassita migravit et seges a domino demessa est.

Opperiri, to await. *Cessator*, an idler, loiterer. *Quin*, why not? *Advertere*, to notice. *Denuo*, afresh. *Supersedere*, to neglect, omit. *Falx*, a sickle.

XIX.

Exploits of Hannibal.

Hasdrubale interfecto, exercitus summum imperium ad Hannibalem detulit. Id Carthaginem delatum publice comprobatum est. Sic Hannibal, quinque et viginti annis natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae

Digitized by Google

bello subegit: Saguntum vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. Ex his unum in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. Pyrenaeos montes transiit. Quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit; neminem nisi victum dimisit. Ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia sejungunt, Alpicos conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut eâ viâ elephantus ornatus ire posset, quâ antea unus homo inermis vix poterat repere. Hac copias traduxit, in Italiamque pervenit.

Comprobare, to approve. *Confligere*, to engage. *Ornatus*, equipped.

XX.

Treachery of Pausanias.

Pausanias cum, Byzantio expugnato, cepisset complures Persarum nobiles, atque in his nonnullos regis propinquos, hos clam Xerxi remisit et cum his Gongylum, qui literas regi redderet, in quibus haec fuisse scripta Thucydides narrat: "Pausanias dux Spartae quos Byzantii ceperat, postquam propinquos tuos cognovit, tibi muneri misit seque tecum affinitate conjungi cupit: quare, si tibi videtur, des ei filiam tuam. Id si feceris, et Spartam et ceteram Graeciam sub tuam potentiam se redacturum pollicetur. His de rebus, si quid geri volueris, certum hominem ad eum mittas face, cum quo colloquatur."

Affinitas, relationship.

Digitized by Google

XXI.

The war against Pyrrhus.

Hoc anno Tarentinis, qui legatis Romanorum injuriam fecissent, bellum indictum est. Hi Pyrrhum, Epiri regem, contra Romanos auxilium poposcerunt. Is mox ad Italiam venit. Missus est contra eum consul P. Valerius Laevinus, qui, cum exploratores Pyrrhi cepisset, jussit eos per castra duci, ostendi omnem exercitum, tumque dimitti, ut renuntiarent Pyrrho quaecumque a Romanis agerentur. Commissa mox pugna, cum jam Pyrrhus fugeret, elephantorum auxilio vicit, quos incognitos Romani expaverunt; sed nox proelio finem dedit. Laevinus tamen per noctem fugit. Pyrrhus Romanos mille octingentos cepit, eosque summo honore tractavit; occisos sepelivit. Quos cum adverso vulnere et truci vultu etiam mortuos jacere vidisset, tulisse ad coelum manus dicitur, cum hac voce: se totius orbis dominum esse potuisse, si tales sibi milites contigissent.

Indicere, to declare. *Expavescere*, to fear greatly. *Adverso vulnere*, "with their wounds in front." *Trux*, fierce.

XXII.

Generous conduct of Fabricius.

Legati ad Pyrrhum de redimendis captivis missi, ab eo honorifice suscepti sunt; captivos sine pretio Romam misit. Unum ex legatis Fabricium sic admiratus est, ut cum eum pauperem esse cognovisset, quarta parte regni promissa,

Digitized by Google

sollicitare voluerit, ut ad se transiret; contemptusque a Fabricio est. Haud ita multo post contra Pyrrhum cum exercitu Fabricius missus est. Tum cum vicina castra ipse et rex haberent, medicus Pyrrhi ad eum nocte venit, promittens, se veneno Pyrrhum occisurum, si sibi aliquid polliceretur; quem Fabricius vinctum reduci jussit ad dominum, Pyrrhoque dici, quae contra caput ejus medicus spopondisset. Tum rex admiratus eum dixisse fertur, "Ille est Fabricius qui difficilius ab honestate, quam sol a cursu suo, averti potest."

XXIII.

The Sabine women stop the battle between their fathers and their husbands.

Hoc bellum uxores Romanorum, Sabinorum filiae composuerunt. Hae enim ipsae ad vallum parentum egressae sunt; protensisque manibus infantes sibi ex maritis jam tum natos ostendentes, exorabant Sabinos, ipsi se et generos et nepotes miserarentur, ac nefarii inter consanguineos belli facerent finem: aut ipsas se prius, quarum causa ortum esset bellum, interficerent. Illi, partim belli labore confecti, partim mulierum misericordia tacti, quum et ipsi jam intellegerent, non libidine faciendi injuriam, sed necessitate coactos, facinus illud patrasse Romanos, pacis condicionibus aures praebent. Igitur Romulus Tatiusque, in ea, quae ex illa re Sacra via nominata est, congressi, hac lege pacem fecerunt ut ambo Romulus Tatiusque regnarent.

Protendere, to stretch forth. *Nefarius*, impious. *Patrare*, to perpetrate.

Digitized by Google

XXIV.

A curious incident.

Quum Romani Capuam obsiderent, inter vallum urbemque duorum fere stadiorum spatium erat interjectum. Quo spatio, quum in dies nova proelia fiebant (provocantibus sese ad singulare certamen utrimque clarissimis viris), tum Claudii Aselli Romani memorabile certamen fuit. Provocarat hunc Taureas, Campanus, et pugna commissa victus, versus urbem fugiebat. Claudius usque ad moenia refugientem insecutus, quum equum reflectere ex impetu non posset, patente hostium porta, citato cursu invectus, toto oppido percurso, per alteram portam ex opposita parte, incredibile dictu, incolumis ad suos evasit.

XXV.

Militiades advises the Ionian Tyrants to destroy the bridge across the Danube.

Persarum rex Darius, ex Asia in Europam exercitu trajecto, Scythis bellum inferre decrevit. Pontem fecit in Histro flumine, qua copias traduceret. Ejus pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit principes, quos secum ex Ionia et Aeolide duxerat. Hic cum crebri afferrent nuntii male rem gerere Darium premique a Scythis, Miltiades hortatus est pontis custodes, ne e fortuna datam occasionem liberandae

Digitized by Google

Graeciae dimitterent. Nam si cum his copiis, quas secum transportaverat, interisset Darius, non solum Europam fore tutam, sed etiam eos, qui Asiam incolerent Graeci genere, liberos a Persarum futuros dominatione et periculo: id et facile effici posse. Ponte enim rescisso, regem vel hostium ferro vel inopia paucis diebus interiturum.

Interire, to perish. *Rescindere*, to break up.

XXVI.

Hannibal's inactivity after Cannae.

Dubium deinde non erit, quin ultimum illum diem habitura fuerit Roma, quintumque intra diem epulari Hannibal in Capitolio potuerit, si (quod Poenum illum Maharbalem dixisse ferunt) Hannibal quemadmodum sciret vincere, sic uti victoria scisset. Sed tum quidem illum aut fatum Urbis imperaturae, aut ipsius mens mala, et aversi a Carthagine dii in diversum abstulerunt. Quum victoria posset uti, frui maluit; relictaque Roma, Campaniam Tarentumque peragrare; ubi mox et ipse et ipsius exercitus ardor elanguit: adeo ut verum dictum sit, Capuam Hannibali Cannas fuisse.

Epulari, to feast. *Ferunt*, they say. *Peragrare*, to traverse. *Elanguescere*, to relax.

Digitized by Google

XXVII.

Embassy of Cineas to Rome.

Pyrrhus, rex Epiri, post victoriam de Romanis partam, quum ex acerrima pugna reficere copias suas cuperet, et Romanos tunc maxime speraret inituros pacem, Cineam Thessalum Romam misit, virum eloquentiae laude ita clarum, ut etiam cum Demosthene conferretur. Is igitur senatum ingressus, cum alia multa de rege magnifice locutus est, tum vero humanitatem, qua post pugnam usus esset, multis verbis extulit; quod neque ad urbem confestim, nec ad fugatorum castra, duxisset exercitum. Pacem autem et amicitiam Pyrrhi armorumque societatem his condicionibus Romanis obtulit: si Tarentinos eadem societate comprehenderent, reliquos vero Graecos, Italiam incolentes, liberos suique juris esse sinerent; denique Lucanis, Samnitibus, Dauniis atque Bruttiis, quidquid illis bello abstulissent, restituerent. Id si fecissent, inquit, Pyrrhum captivos sine pretio redditurum.

Reficere, to recruit. *Conferre*, to compare. *Efferre*, to extol, praise highly. *Confestim*, immediately. *Societas*, alliance.

XXVIII.

Popular ingratitude to Camillus.

Camillum autem haud multo post quidam ad populum accusavit, quasi auctor portentorum graviumque prodigiorum fuisset, quae a Diis essent urbi ostensa. Ac populus, jam pridem viro infensus, D millibus nummum illum multavit, nulla miseratione vel ob id tactus, quod paulo ante judicium

Digitized by Google

filium morte amiserat. Et pecuniam quidem, qua erat, multatus, amici contulerunt, ne corpus Camilli contumelia afficeretur. Ipse vero graviter rem ferens, Ardeam in exilium abiit; precatus, sicut olim Achilles, a Diis, ut desiderium sui aliquando civitati injicerent. Quod quidem haud ita multo post est consecutus. Quum enim Galli urbem occupassent, ad Camillum populus Romanus confugit, eumque rursus Dictatorem creavit.

Auctor, cause. *Multare*, to fine. *Desiderium sui*, desire for him.

XXIX.

Noble conduct of Regulus.

Post haec mala Carthaginienses Regulum ducem, quem ceperant, petierunt, ut Romam proficisceretur, et pacem a Romanis obtineret, ac permutationem captivorum faceret. Ille Romam cum venisset, inductus in Senatum, nihil quasi Romanus egit, dixitque se ex illa die, qua in potestatem Afrorum venisset, Romanum esse desiisse. Itaque senatui persuasit ne pax cum Poenis fieret: illos enim, fractos tot casibus, spem nullam habere: se tanti non esse, ut tot millia captivorum propter unum se, et senem, et paucos qui ex Romanis capti fuerunt, redderentur. Itaque obtinuit. Nam Afros, pacem petentes, nullus admisit; ipse Carthaginem rediit, offerentibusque Romanis, ut eum Romae tenerent, negavit, se in ea urbe mansurum, in qua, postquam Afris servierat, dignitatem honesti civis habere non posset. Regressus igitur ad Africam, omnibus suppliciis exstinctus est.

Permutatio, an exchange. *Desinere*, to cease. *Casus*, a defeat. *Tanti*, of so great value. *Supplicium*, torture.

Digitized by Google

XXX.

Hannibal's stratagem.

Antiocho fugato, Hannibal, verens ne dederetur, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quo se conferret, consideraret. Vidit autem vir omnium callidissimus magno se fore periculo, nisi quid providisset propter avaritiam Cretensium. Magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. Itaque capit tale consilium. Amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. Has, praesentibus principibus, deponit in templo Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. His in errorem inductis, statuas aeneas, quas secum portabat, sua pecunia complet, easque in propatulo domi abjicit.

Callidus, crafty, shrewd. *Plumbum*, lead. *Credere*, to intrust. *Aeneus*, bronze. *In propatulo*, in the open court.

XXXI.

Defeat of Vercingetorix.

Nostri, omissis pilis, gladiis rem gerunt. Repente post tergum equitatus cernitur: cohortes aliae appropinquant: hostes terga vertunt: fugientibus equites occurrunt: fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lernovicum, occiditur: Vergasillaunus Arvernus vivus in fuga comprehenditur: signa militaria LXXIV. ad Caesarem referuntur: pauci ex tanto numero se incolumes in castra recipiunt. Conspicati ex

Digitized by Google

oppido caedem et fugam suorum, desperata salute, copias a munitionibus reducunt. Fit protinus, hac re audita, ex castris Gallorum fuga. Quod nisi crebris subsidiis ac totius diei labore milites essent defessi, omnes hostium copiae deleri potuissent. De media nocte missus equitatus novissimum agmen consequitur: magnus numerus capitur atque interficitur, reliqui ex fuga in civitates discedunt.

XXXII.

Manlius Torquatus and his Father.

Patrem habuit Manlius Torquatus nimis parcum, ac duriorem erga filium; namque ab eo rus ablegatus fuerat, ubi cum servis opus faciebat, neque alio victu quam ceteri servi utebatur. Illum autem quum Pomponius, tribunus plebis, ad populum accusavisset, atque inter cetera crimina id ipsum ei esset objecturus, quod filium juvenem indignissime tractaret, Manlius adolescens, pugionem sub veste tegens, domum Pomponii est ingressus, petiitque, ut remotis arbitris cum eo agere sibi liceret; quasi quidpiam, quod ad accusationem patris pertineret, esset dicturus. Admissus quum sermonem inchoaret, januam occlusit, strictoque pugione mortem tribuno praesentem interminatus est, nisi a patris accusatione se destiturum juraret. Ita Pomponius, jurejurando obstrictus, accusationem institutam deseruit, causamque populo exposuit. At juveni Manlio ea res magno honori fuit, quod talem se ergo ejusmodi patrem praestitisset.

Parcus, parsimonious. *Victus*, food. *Crimen*, a charge. *Tractare*, to treat. *Pugio*, a dagger. *Arbiter*, a witness. *Interminari*, to threaten. *Desistere*, to retire from. *Obstrictus*, bound.

Digitized by Google

XXXIII.

A Gallic stronghold.

Caesar, exposito exercitu, et loco castris idoneo capto, ubi ex captivis cognovit, quo in loco hostium copiae consedissent, cohortibus decem ad mare relictis, et equitibus CCC., qui praesidio navibus essent, de tertia vigilia ad hostes contendit, eo minus veritus navibus, quod in litore molli atque aperto deligatas ad anchoram relinquebat; et praesidio navibus Q. Atrium praefecit. Ipse, noctu progressus millia passuum circiter xii., hostium copias conspicatus est. Illi, equitatu atque essedis ad flumen progressi, ex loco superiore nostros prohibere, et proelium committere, coeperunt. Repulsi ab equitatu, se in silvas abdiderunt, locum nacti, egregie et natura et opere munitum, quem, domestici belli causa, jam ante praeparaverant: nam crebris arboribus succisis omnes introitus erant praeclusi. Ipsi ex silvis rari propugnabant, nostrosque intra munitiones ingredi prohibebant.

XXXIV.

Death of Epaminondas.

Epaminondas quum vicisset Lacedaemonios apud Mantineam, atque ipse gravi vulnere exanimari se videret, ut primum dispexit, quaesivit salvusne esset clypeus? Quum salvum esse flentes sui respondissent, rogavit, essentne fusi hostes? Quumque id quoque, ut cupiebat, audivisset, evelli jussit eam qua erat transfixus hastam. Ita multo sanguine profuso, in laetitia et in victoria est mortuus.

Exanimare, to deprive of life. *Salvus*, safe. *Clypeus*, shield.

Digitized by Google

XXXV.

M'. Curius and the Samnites.

Ergo in hac vita rustica M'. Curius, quum de Samnitibus, de Sabinis, de Pyrrho triumphasset, consumpsit extremum tempus aetatis: cujus quidem ego villam contemplans, (abest enim non longe a me) admirari satis non possum vel hominis ipsius continentiam vel temporum disciplinam. Curio ad focum sedenti magnum auri pondus Samnites quum attulissent, repudiati sunt. Non enim aurum habere praeclarum sibi videri dixit, sed iis, qui haberent aurum, imperare.

Continentia, moderation, abstemiousness. *Focus*, hearth. *Pondus*, weight.

XXXVI.

Caesar defeats the Helvetii on the Arar.

Flumen est Arar, quod per fines Aeduorum et Sequanorum in Rhodanum influit incredibili lenitate, ita ut oculis, in utram partem fluat, judicari non possit. Id Helvetii ratibus ac lintribus junctis transibant. Ubi per exploratores Caesar certior factus est, tres jam partes copiarum Helvetiarum id flumen traduxisse, quartam fere partem citra flumen Ararim reliquam esse, de tertia vigilia cum legionibus tribus e castris profectus ad eam partem pervenit, quae nondum flumen transierat. Eos impeditos aggressus magnam partem eorum concidit: reliqui sese fugae mandarunt atque in proximas silvas abdiderunt.

Lenitas, gentleness. *Traducere*, to cross over.

Digitized by Google

XXXVII.

The Britons.

Hominum est infinita multitudo creberrimaque aedificia, pecorum magnus numerus. Utuntur aut aere aut taleis ferreis pro nummo. Nascitur ibi plumbum album in mediterraneis regionibus, in maritimis ferrum, sed ejus exigua est copia. Leporem et gallinam et anserem gustare fas nom putant. Frumenta non serunt, sed lacte et carne vivunt pellibusque sunt vestiti. Omnes vero se Britanni vitro inficiunt, quod coeruleum efficit colorem, atque hoc horridiores sunt in pugna aspectu; capilloque sunt promisso atque omni parte corporis rasa praeter caput et labrum superius.

Infinitus, boundless. *Taleae ferreae*, oblong pieces of iron. *Plumbum album*, tin, *lit.* white lead. *Gustare*, to taste. *Vitrum*, woad. *Radere*, to shave.

XXXVIII.

The Siege of Casilinum.

Mitescente jam hieme, Hannibal Casilinum rediit, ubi obsidio continuata oppidanos ad ultimum inopiae adduxerat. Marcellum cupientem obsessis ferre auxilium Vulturnus amnis inflatus aquis tenebat; at Gracchus qui cum equitatu Romano Casilino assidebat, farre ex agris undique convecto complura dolia implevit, deinde nuntium ad magistratum Casilinum misit, ut exciperet dolia, quae amnis deferret. Insequenti

Digitized by Google

nocte dolia medio missa amne defluxerunt. Aequaliter inter omnes frumentum divisum; id postero quoque die ac tertio factum est. Re detectâ, Hannibal, catenâ per medium flumen injectâ, intercepit dolia. Tum nuces a Romanis sparsae, quae aqua defluente Casilinum deferebantur et cratibus excipiebantur. Eo commeatu sociorum necessitas aliquamdiu sublevata est. Postremo ad id ventum est inopiae, ut Casilinates lora manderent detractasque scutis pelles, quas fervidâ molliebant aquâ; nec muribus aliove animali abstinuerunt.

Far, corn. *Dolium*, a jar. *Catena*, a chain. *Nux*, a nut. *Crates*, hurdles. *Commeatus*, supplies. *Sublevare*, to relieve. *Lorum*, a bridle, reins. *Mandere*, to chew.

XXXIX.

A stern lesson.

Octo hominum millia tenebat Hannibal, non quos in acie cepisset, aut qui periculo mortis diffugissent, sed qui relicti in castris fuissent a Paullo et Varrone consulibus. Eos senatus non censuit redimendos, quum id parva pecunia fieri posset; ut esset insitum militibus nostris, aut vincere aut emori. "Qua quidem re audita, fractum animum Hannibalis," scribit Polybius, "quod senatus populusque Romanus rebus afflictis tam excelso animo fuisset."

Redimere, to redeem, ransom. *Insitus*, implanted. *Excelsus*, lofty.

Digitized by Google

XL.

Nec utile, nec honestum.

Themistocles post victoriam ejus belli, quod cum Persis fuit, dixit in concione, se habere consilium reipublicae salutare, sed id sciri non opus esse: postulavit, ut aliquem populus daret quicum communicaret. Datus est Aristides. Huic ille Lacedaemoniorum classem, quae subducta esset ad Gytheum, clam incendi posse; quo facto frangi Lacedaemoniorum opes necesse esset. Quod Aristides quum audisset, in concionem magna exspectatione venit dixitque, perutile esse consilium, quod Themistocles afferret, sed minime honestum. Itaque Athenienses, quod honestum non esset, id ne utile quidem putaverunt, totamque eam rem, quam ne audierant quidem, auctore Aristide repudiaverunt.

Salùtaris, advantageous. *Auctor*, authority. *Repudiare*, to reject.

XLI.

Par nobile fratrum.

In eo proelio ex equitibus nostris interficiuntur quattuor et septuaginta, in his vir fortissimus, Piso Aquitanus, amplissimo genere natus, cujus avus in civitate sua regnum obtinuerat, amicus ab senatu nostro appellatus. Hic cum fratri intercluso ab hostibus auxilium ferret, illum ex periculo eripuit, ipse equo vulnerato dejectus, quoad potuit, fortissime restitit: cum

Digitized by Google

circumventus multis vulneribus acceptis cecidisset, atque id frater, qui jam proelio excesserat, procul animadvertisset, incitato equo se hostibus obtulit atque interfectus est.

XLII.

'*He hath no friends, but what are friends for fear.*'

Duodequadraginta annos tyrannus Syracusanorum fuit Dionysius, quum quinque et viginti annos natus dominatum occupavisset. De hoc homine sic traditum est, summam fuisse ejus in victu temperantiam, et in rebus gerendis virum fuisse acrem et industrium. Qui quum esset bonis parentibus natus, abundaretque aequalibus et propinquis, credebat eorum nemini sed servis quibusdam et barbaris corporis custodiam committebat. Atque is quum pila ludere vellet tunicamque poneret, adolescentulo quem amabat tradidisse gladium dicitur. Hic, quum quidam familiaris jocans dixisset, "Huic quidem certe vitam tuam committitis," arrisissetque adolescens, utrumque jussit interfici; alterum, quia viam demonstravisset interimendi sui, alterum, quia dictum id risu approbavisset. Atque eo facto sic doluit ut nihil tulerit gravius in vita; quem enim vehementer amarat, occiderat.

Victus, food. *Pila*, a ball. *Interimere*, to slay. *Approbare*, to approve.

Digitized by Google

XLIII.

Tarquinius and Tanaquil migrate to Rome.

Sublatis itaque rebus commigrant Romam; rati in novo populo, ubi omnis repentina atque ex virtute nobilitas sit, futurum locum forti ac strenuo viro. Ad Janiculum forte ventum erat. Ibi ei in carpento sedenti cum uxore, aquila, suspensis demissa leniter alis, pileum aufert: superque carpentum cum magno clangore volitans, rursus capiti apte reponit: inde sublimis abiit. Accepisse id augurium laeta dicitur Tanaquil, perita coelestium prodigiorum mulier. Excelsa et alta sperare complexa virum jubet: eam alitem Deorum nuntiam venisse: regnum magnamque fortunam portendere. Has spes cogitationesque secum portantes, urbem ingressi sunt.

Repentinus, sudden, of recent date. *Carpentum*, a chariot. *Pileus*, a hat. *Peritus*, skilled. *Portendere*, to foretell.

XLIV.

Roman magnanimity in war.

Q. Vero Metellus, Celtibericum in Hispania gerens bellum, cum urbem Centobricam obsideret, et, jam admota machina, partem muri, quae sola convelli poterat, disjecturus videretur, humanitatem propinquae victoriae praetulit. Nam cum filios Rethogenis, qui ad eam transierat, Centobricenses machinae ictibus objecissent, ne pueri in conspectu patris crudeli genere mortis consumerentur, ab obsidione discessit. Quo quidem tam clementi facto, etsi non unius civitatis moenia, omnium tamen Celtiberarum urbium animos cepit: effecitque ut ad

Digitized by Google

redigendas eas in ditionem populi Romani non multis sibi oppugnationibus opus esset. Scipionis Africani Minoris quoque humanitas egregia erat. Expugnata enim Carthagine circa Siciliae civitates literas misit, ut ornamenta templorum suorum a Poenis rapta per legatos recuperarent, inque pristinis sedibus reponenda curarent. Beneficium diis pariter atque hominibus acceptum.

Praeferre, to prefer. *Ictus*, a blow. *Obiicere*, to expose to. *Ditio*, sway, authority.

XLV.

Tanaquil urges Servius to make himself king.

Tarquinium moribundum quum, qui circa erant, excepissent, illos fugientes lictores comprehendunt. Clamor inde concursusque populi, mirantium quid rei esset. Tanaquil inter tumultum claudi regiam jubet, arbitros ejicit: simulque quae curando vulneri opus sunt, tanquam spes subesset, sedulo comparat: simul, si destituat spes, alia praesidia molitur. Servio propere accito quum paene exsanguem virum ostendisset; dexteram tenens orat, ne inultam mortem soceri, ne socrum inimicis ludibrio esse sinat. "Tuum est," inquit, "Servi, si vir es, regnum non eorum qui alienis manibus pessimum facinus fecere. Erige te, deosque duces sequere, qui clarum hoc fore caput divino quondam circumfuso igni portenderunt. Nunc te illa coelestis excitet flamma: nunc expergiscere vere. Et nos peregrini regnavimus. Qui sis, non unde natus sis reputa. Si tua re subita consilia torpent, at tu mea consilia sequere."

Subesse, to exist. *Moliri*, to contrive. *Accire*, to summon. *Ludibrium*, an object of scorn. *Peregrinus*, a foreigner.

Digitized by Google

XLVI.

A clever ruse.

Fama pugnae ad urbem jam pervenerat. Erant autem ibi duo milia barbarorum militum, auxilium infidum fortasse futurum, si quid mali accidisset. Is igitur, qui civibus praeerat, metuens ne in tumultu illi urbem diriperent, consilium tale init. Fictas quasdam litteras ad se in medio foro afferri jubet. Has tum coram omnibus, adstantibus quoque barbaris, aperit: in quibus scriptum erat, "Ad Emathiam classem Romanam appulsam esse, agrosque circa vexari: orare praefectos Emathiae, ut praesidium adversus populatores mittat." His lectis barbaros hortatur, ut ad tuendam Emathiam proficiscantur: "Magnam eos caedem praedamque, palatis passim per agros Romanis, facturos." Per hanc causam barbaris ablegatis, simul egressos urbe vidit, portas clausit.

Fingere, to feign, pretend. *Populator*, a plunderer. *Tueri*, to protect. *Palari*, to wander.

XLVII.

Character of Alcibiades.

Alcibiades, Cliniae filius, Atheniensis. In hoc natura quid efficere possit videtur experta. Constat enim inter omnes, nihil illo fuisse excellentius vel in vitiis, vel in virtutibus. Natus in amplissima civitate, summo genere, omnium aetatis suae multo formosissimus, ad omnes res aptus consiliique

Digitized by Google

plenus: cum tempus posceret, laboriosus, patiens, liberalis, splendidus non minus in vita quam victu; affabilis, blandus, temporibus callidissime serviens. Idem, simul ac se remiserat, luxuriosus, dissolutus, intemperans reperiebatur, ut omnes admirarentur in uno homine tantam esse dissimilitudinem tamque diversam naturam.

XLVIII.

Assassination of Caesar.

Assidentem Caesarem conspirati specie officii circumsteterunt: illicoque Cimber qui primas partes susceperat, quasi aliquid rogaturus propius accessit: renuentique et gestu in aliud tempus differenti ab utroque humero togam apprehendit: deinde clamantem, "Ista quidem vis est!" alter Casca adversum vulnerat, paullum infra jugulum. Caesar Cascae brachium arreptum graphio trajecit: conatusque prosilire, alio vulnere tardatus est. Utque animadvertit, undique se strictis pugionibus peti, toga caput obvolvit; simul sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata. Atque ibi tribus et viginti plagis confossus est, uno modo ad primum ictum gemitu sine voce edito: etsi tradiderunt quidam Bruto irruenti dixisse, *καὶ σύ, τέκνον;*

Species, appearance. *Officium*, respect, deference. *Differre*, to put off, postpone. *Adversum*, translate "in the breast." *Jugulum*, the throat. *Graphium*, a writing-style. *Pugio*, a dagger. *Sinus*, the bosom, or folds of the toga. *Plaga*, a blow, wound. *Confodere*, to stab. *Ictus*, a blow.

Digitized by Google

XLIX.

Caesar crosses the Rubicon.

Deinde Caesar post solis occasum, occultissimum iter modico comitatu ingressus est; consecutusque cohortes ad Rubiconem flumen, qui provinciae ejus finis erat paullum constitit; ac conversus ad proximos "Etiam nunc," inquit, "regredi possumus: quodsi ponticulum transierimus, omnia armis agenda erunt." Cunctanti ostentum tale factum est. Quidam eximia magnitudine et forma, repente apparuit, arundine canens: ad quem audiendum quum praeter pastores plurimi etiam ex stationibus milites concurrissent, rapta ab uno turba prosiluit ad flumen, et classicum exorsus, pertendit ad alteram ripam. Tunc Caesar "Eatur," inquit, "quo deorum ostenta et inimicorum iniquitas vocat. Jacta alea esto."

Comitatus, suite, staff. *Arundo*, a reed pipe. *Tuba*, a trumpet. *Classicum*, a signal for battle given by the trumpet.

L.

Caesar's reasons for crushing the Veneti.

Multa Caesarem tamen ad id bellum incitabant: injuriae retentorum equitum Romanorum, rebellio facta post deditiodem, defectio datis obsidibus, tot civitatum conjuratio, imprimis, ne hac parte neglecta reliquae nationes sibi idem licere arbitrarentur. Itaque cum intellegeret omnes fere Gallos

Digitized by Google

novis rebus studere et ad bellum mobiliter et celeriter excitari, omnes autem homines natura libertati studere et condicionem servitutis odisse, priusquam plures civitates conspirarent, partiendum sibi ac latius distribuendum exercitum putavit.

Injuriae—rebellio—defectio—conjuratio are nominatives in apposition to *multa*. *Rebellio*, a renewal of hostilities. *Novae res*, a revolution.

LI.

The Saguntines prefer death to surrender.

Saguntini, desperato a Romanis auxilio, premente jam fame, quidquid publici aut privati auri argentique erat, publico edicto in forum conferunt; utque inutile foret Hannibali, cum aere et plumbo commixtum conflant. Tum satius honestiusque rati pugnando quam fame confici, noctu eruptione facta, in Afrorum stationes somno tum oppressorum, ac nihil tale suspicantium impetum faciunt. Ibi alios e cubilibus surgentes, et cum trepidatione vix arma capientes, nonnullos jam pugnantes quoque, interficiunt. Sed protracto diutius certamine, ex Afris multi, Saguntini omnes conciduntur. Mulieres autem, ex urbis moenibus stragem maritorum conspicatae, partim de tectis se deturbant, partim suspendio, multae etiam interfectis prius liberis, vitam finiunt.

Conflare, to melt down. *Satius*, better. *Eruptio*, a sortie. *Strages*, slaughter. *Suspendium*, hanging.

Digitized by Google

LII.

Darius seeks peace from Alexander.

Darius quamquam, pace bis frustra petita, omnia in bellum consilia converterat, victus tamen continentia Alexandri ad novas pacis condiciones ferendas decem legatos misit: quos rex coram introduci jussit. E quibus maximus natu, "Darium," inquit, "ut pacem te rogaret nulla vis subegit, sed tua unius justitia. Quid opus est armis, inter quos odia sublata sunt? Nunc quicquid inter Hellespontum et Euphraten est in dotem filiae offert, quam tibi tradit: filium quem habes, retine, matrem et duas filias redde: pro tribus corporibus triginta milia talentum precatur accipias. Memento facilius esse, quaedam vincere quam obtinere." Alexander, legatis excedere tabernaculo jussis, quid placeret ad consilium refert. Diu nemo, quid sentiret, dicere. Tandem Parmenio ait se et antea suasisse ut captivi redderentur: et nunc illud optandum censere, ut una anus et duae puellae tot talentis mutarentur. Oportere Alexandrum ut Macedoniam potius respiceret quam Indos intueretur. Cui rex, "Et ego pecuniam quam gloriam mallem, si Parmenio essem. Nunc Alexander de paupertate securus sum, et me non mercatorem esse memini sed regem."

LIII.

Q. Fabius Cunctator.

Eodem anno Q. Fabius Maximus moritur, exactae aetatis; siquidem verum est, augurem duos et sexaginta annos fuisse.

Digitized by Google

Vir certe fuit dignus tanto cognomine, vel si novum ab eo inciperet. Superavit paternos honores, avitos aequavit. Pluribus victoriis et majoribus proeliis avus insignis Rullus: sed omnia aequare unus hostis Hannibal potest. Cautior tamen, quam promptior, huic habitus fuit: et sicut dubites, utrum ingenio cunctator fuerit, an quia ita bello proprie, quod tum gerebatur, aptum erat, sic nihil certius est, quam unum hominem nobis cunctando rem restituisse, sicut Ennius ait. Augur in locum ejus inauguratus Q. Fabius Maximus, filius: in ejusdem locum pontifex (nam duo sacerdotia habuit) Ser. Sulpicius Galba.

Exactus, advanced. *Cunctare*, to delay, linger.

LIV.

The Veneti surrender to Caesar.

Quo proelio bellum Venetorum totiusque orae maritimae confectum est. Nam cum omnis juventus, omnes etiam gravioris aetatis n quibus aliquid consilii aut dignitatis fuit, eo convenerant, tum navium quod ubique fuerat in unum locum coegerant quibus amissis reliqui neque quo se reciperent, neque quemadmodum oppida defenderent, habebant. Itaque se suaque omnia Caesari dediderunt. In quos eo gravius Caesar vindicandum statuit, quo diligentius in reliquum tempus a barbaris jus legatorum conservaretur. Itaque omni senatu necato reliquos sub corona vendidit.

Vindicare, to take vengeance on. *Sub corona vendere*, to sell as slaves.

Digitized by Google

LV.

The Germans send an embassy to Caesar.

A quibus cum paucorum dierum iter Caesar abesset, legati ab his venerunt, quorum haec fuit oratio: Germanos neque priores populo Romano bellum inferre neque tamen recusare, si lacessantur, quin armis contendant, quod Germanorum consuetudo sit a majoribus tradita, quicumque bellum inferant, resistere neque deprecari. Haec tamen dicere, venisse invitos, ejectos domo; si suam gratiam Romani velint, posse iis utiles esse amicos; vel sibi agros attribuant vel patiantur eos tenere, quos armis possederint: sese unis Suebis concedere, quibus ne dii quidem immortales pares esse possint; reliquum quidem in terris esse neminem, quem non superare possint.

LVI.

Generosity of Alexander to a captive.

Inter feminas unam Alexander conspexit moestiorem quam ceteras; et producentibus eam verecunde reluctantem. Excellens erat forma et formam pudor honestabat; dejectis in terram oculis, et quantum licebat, ore velato, suspicionem praebuit Regi, nobiliorem esse, quam ut inter convivales ludos ostendi deberet. Ergo interrogata, quaenam esset,

Digitized by Google

neptem se Ochi, qui nuper regnasset in Persis, filio ejus genitam esse, respondit; uxorem Hystaspis fuisse. Propinquus hic Darii fuerat, magni et ipse exercitus praetor. Adhuc in animo Regis tenues reliquiae pristini moris haerebant. Itaque fortunam regia stirpe genitae, et tam celebre nomen reveritus, non dimitti modo captivam, sed etiam restitui ei suas opes jussit: virum quoque requiri, ut reperto conjugem redderet.

Verecunde, modestly. *Reluctari*, to struggle against, resist. *Neptis*, a grand-daughter. *Reliquiae*, remains. *Stirps*, family, race.

LVII.

A Noble Deed.

M. Petronius, centurio, cum portas oppidi excidere conatus esset, a multitudine oppressus ac sibi desperans, multis jam vulneribus acceptis, manipularibus suis, qui illum secuti erant: "Quoniam," inquit, "me una vobiscum servare non possum, vestrae quidem certe vitae prospiciam, quos cupiditate gloriae adductus in periculum deduxi. Vos data facultate vobis consulite." Simul in medios hostes irrupit duobusque interfectis reliquos a porta paulum submovit. Conantibus auxiliari suis, "Frustra," inquit, "meae vitae subvenire conamini, quem jam sanguis viresque deficiunt. Proinde abite, dum est facultas, vosque ad legionem recipite." Ita pugnans post paulum concidit ac suis saluti fuit.

Digitized by Google

LVIII.

British Chariots.

Genus hoc est ex essedis pugnae: primo per omnes partes perequitant et tela conjiciunt atque ipso terrore equorum et strepitu rotarum ordines plerumque perturbant et quum se inter equitum turmas insinuaverunt ex essedis desiliunt et pedibus proeliantur. Aurigae interim paulatim ex proelio excedunt atque ita currus collocant, ut si illi a multitudine hostium premantur expeditum ad suos receptum habeant.

Perequitare, to drive hither and thither. *Rota*, a wheel, *Auriga*, a charioteer. *Receptus*, retreat.

LIX.

Generous Rivals.

Erant in exercitu fortissimi viri, centuriones, Titus Pulio et Lucius Vorenus. Hi perpetuas inter se controversias habebant, quinam anteferretur, omnibusque annis de locis summis simultatibus contendebant. Ex his Pulio, cum acerrime ad munitiones pugnaretur, "Quid dubitas," inquit, "Vorene? aut quem locum tuae probandae virtutis exspectas? Hic dies de nostris controversiis judicabit." Haec cum dixisset, procedit extra munitiones quaque parte hostium confertissima

Digitized by Google

est vis, ea irrumpit. Ne Vorenus quidem sese vallo continet, sed omnium veritus existimationem subsequitur. Tum mediocri spatio relicto Pulio pilum in hostes immittit atque unum ex multitudine procedentem trajicit: quo percusso et exanimato hunc scutis protegunt, in hostem tela universi conjiciunt neque dant regrediendi facultatem.

Simultas, rivalry. *Pilum*, javelin.

LX.

Generous Rivals—(continued.)

Transfigitur scutum Pulioni et verutum in balteo defigitur. Avertit hic casus vaginam et gladium educere conanti dextram moratur manum, impeditumque hostes circumsistunt. Succurrit inimicus illi Vorenus et laboranti subvenit. Ad hunc se confestim a Pulione omnis multitudo convertit: illum veruto arbitrantur occisum. Gladio comminus rem gerit Vorenus atque uno interfecto reliquos paulum propellit: dum cupidius instat, in locum dejectus inferiorem concidit. Huic rursus circumvento fert subsidium Pulio, atque ambo incolumes compluribus interfectis summa cum laude sese intra munitiones recipiunt. Sic fortuna in contentione et certamine utrumque versavit, ut alter alteri inimicus auxilio salutique esset neque dijudicari posset, uter utri virtute anteferendus videretur.

Verutum, a dart, javelin. *Balteus*, a shoulder-belt. *Vagina*, a scabbard. *Morari*, to hinder. *Subvenire*, to aid.

Digitized by Google

LXI.

Damocles' Sword.

Quum quidam ex Dionysii assentatoribus, Damocles, commemoraret opes ejus, et magnificentiam aedium, negaretque unquam beatiorem quemquam fuisse: "Visne igitur," inquit, "O Damocle, quoniam haec te vita delectat, ipse eandem degustare, et fortunam experiri meam?" Quum se ille cupere dixisset, collocari jussit hominem in aureo lecto. Aderant unguenta, coronae: mensae exquisitis epulis extruebantur. Fortunatus sibi Damocles videbatur. In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari seta equina aptum demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus. Itaque ne manum quidem in mensam porrigere audebat, tyrannumque exoravit ut abire liceret, quod jam beatus esse nollet. Satisne videtur declarasse Dionysius, nihil esse ei beatum cui semper aliqui terror impendeat?

Assentator, a flatterer. *Unguentum*, scent. *Lacunar*, ceiling. *Seta*, a hair.

LXII.

Cato.

In omnibus rebus singulari fuit industria. Nam et agricola sollers, et peritus juris consultus, et magnus imperator, et cupidissimus litterarum fuit. Quarum studium etsi senior

Digitized by Google

arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus quod ei fuerit incognitum. Ab adolescentia confecit orationes. Senex historias scribere instituit; earum sunt libri septem. Primus continet res gestas regum populi Romani; secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica: ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. In quarto autem bellum Poenicum primum; in quinto secundum.

Sollers, shrewd. *Peritus*, skilled. *Arripere*, to take up.

LXIII.

Embassy of women to Coriolanus.

Tum matronae ad Veturiam, matrem Coriolani, Volumniamque uxorem coeunt. Harum precibus factum est, ut Veturia et Volumnia, duos parvos filios secum ferens, in castra hostium irent, et quam urbem armis viri defendere non possent, mulieres precibus lacrimisque defenderent. Ubi ad castra ventum est, nuntiatumque Coriolano adesse ingens mulierum agmen, primum multo obstinatior adversus lacrimas muliebres erat. Dein familiarium quidam, qui insignem moestitia inter ceteras cognoverat Veturiam, inter nurum nepotemque stantem, "Nisi me frustrantur oculi," inquit, "mater tibi conjuxque et liberi adsunt." Quum ferret matri obviae complexum, mulier in iram ex precibus versa, "Sine priusquam complexum accipio, sciam," inquit, "ad hostem an ad filium venerim? captiva materne in castris tuis sim."

Digitized by Google

LXIV.

Julius Caesar.

Fuisse traditur excelsa statura, colore candido, teretibus membris, ore paulo pleniore, nigris vegetisque oculis, valetudine prospera. Armorum et equitandi peritissimus, laboris ultra fidem patiens erat. In agmine nonnunquam equo, saepius pedibus anteibat, capite detecto, seu sol, seu imber esset; longissimas vias incredibili celeritate confecit, expeditus, meritoria reda, centena passuum milia in singulos dies; si flumina morarentur, nando trajiciens vel innixus inflatis utribus, ut persaepe nuntios de se praevenerit.

Teres, slender. *Vegetus*, lively, animated. *Meritorius*, hired. *Reda*, a carriage. *Morari*, to delay.

LXV.

Poisoned Arrows.

Quarto deinde die ad oppidum perventum. Eo rex confugerat, deque deditione jam agebat, sed oppidani detrectabant imperium et clauserant portas. Quorum paucitate contempta, Alexander quinquaginta equites moenia subire jussit, et sensim recedentes elicere extra muros hostem, secu-

Digitized by Google

turum profecto si fugere eos crederet. Equites, sicut imperatum erat, lacessito hoste subito terga verterunt: quos barbari effusi sequentes, in alios, inter quos ipse rex erat, incidunt. Renovato ergo proelio, multisque caesis, ceteri moenibus urbis inclusi. Sed non, ut prima specie laeta victoria, ita eventu quoque fuit. Veneno enim barbari tela sua tinxerant: itaque, sauciis subinde expirantibus, nequibant medici tam strenuae mortis causam reperire, cum etiam leves plagae insanabiles essent.

LXVI.

Rising of the Venelli.

Dum haec in Venetis geruntur, Q. Titurius Sabinus, cum iis copiis, quas a Caesare acceperat, in fines Venellorum pervenit. His praeerat Viridovix ac summam imperii tenebat earum omnium civitatum, quae defecerant, ex quibus exercitum magnasque copias coegerat. Atque his paucis diebus Aulerci Eburovices Lexoviique, senatu suo interfecto, quod auctores belli esse nolebant, portas clauserunt, seque cum Viridovice conjunxerunt; magnaque praeterea multitudo undique ex Gallia perditorum hominum latronumque convenerant, quos spes praedandi studiumque bellandi ab agricultura et quotidiano labore revocabat.

Digitized by Google

LXVII.

Crassus defeats the Sontiates.

Pugnatum est diu atque acriter, cum Sontiates superioribus victoriis freti in sua virtute totius Aquitaniae salutem positam putarent, nostri autem, quid sine imperatore et sine reliquis legionibus adulescentulo duce efficere possent, perspici cuperent: tandem confecti vulneribus hostes terga vertere. Quorum magno numero interfecto Crassus ex itinere oppidum Sontiatum oppugnare coepit. Quibus fortiter resistentibus vineas turresque egit. Illi alias eruptione temptata, alias cuniculis ad aggerem vineasque actis, ubi diligentia nostrorum nihil his rebus profici posse intellexerunt, legatos ad Caesarem mittunt seque in deditionem ut recipiat, petunt. Qua re impetrata arma tradere jussi faciunt.

Vineae, mantlets or sheds for protecting the besiegers. *Cuniculus*, a mine, tunnel. *Impetrare*, to obtain.

LXVIII.

Habits of the Suebi.

Sueborum gens est longe maxima et bellicosissima Germanorum omnium. Hi centum pagos habere dicuntur, ex quibus quotannis singula milia armatorum bellandi causa ex finibus

Digitized by Google

educunt. Reliqui, qui domi manserunt, se atque illos alunt. Hi rursus in vicem anno post in armis sunt, illi domi remanent. Sic neque agricultura nec ratio atque usus belli intermittitur. Sed privati ac separati agri apud eos nihil est, neque longius anno remanere uno in loco incolendi causa licet. Neque multum frumento, sed maximam partem lacte atque pecore vivunt multumque sunt in venationibus. Atque in eam se consuetudinem adduxerunt, ut locis frigidissimis neque vestitus praeter pelles haberent quidquam, quarum propter exiguitatem magna est corporis pars aperta, et lavarentur in fluminibus.

Pagus, a district, canton.

LXIX.

Caesar's answer to the Aduatuci who sue for peace.

Ad haec Caesar respondit: se magis consuetudine sua quam merito eorum civitatem conservaturum, si prius, quam murum aries attigisset, se dedissent: sed deditionis nullam esse condicionem nisi armis traditis. Se id, quod in Nerviis fecisset, facturum finitimisque imperaturum, ne quam dediticiis populi Romani injuriam inferrent. Re nuntiata ad suos, quae imperarentur, facere dixerunt. Armorum magna multitudo de muro in fossam, quae erat ante oppidum, jacta, sic ut prope summam muri aggerisque altitudinem acervi armorum adaequarent, et tamen circiter parte tertia, ut postea perspectum est, celata atque in oppido retenta, portis patefactis, eo die pace sunt usi.

Digitized by Google

LXX.

An Unpleasant Position.

Diu nihil in Liguria dignum memoria factum erat. Sed eo anno bis in magnum periculum adducti sunt Romani. Nam et castra consulis ab hostibus oppugnata aegre sunt defensa; et haud multo post, quum per saltum angustum agmen Romanum duceretur, ipsas fauces exercitus Ligurum insedit. Qua quum exitus non pateret, converso agmine redire consul conatus est: sed a tergo fauces saltus occupatae a parte hostium erant, Caudinaeque cladis memoria non animis modo, sed prope oculis, obversabatur. Numidae octingenti ferme equites in exercitu erant. Eorum dux consuli pollicetur, "Se parte, utra vellet, cum suis erupturum: id tantum diceret, utra pars frequentior vicis esset: in eos se impetum facturum, et tectis flammam injecturum, ut is pavor cogeret Ligures excedere saltu, quem obsiderent, et discurrere ad opem ferendam suis." Collaudatum eum Consul spe praemiorum onerat.

LXXI.

Marius and Metellus.

C. Marius quum a spe consulatus longe abesset, et jam septimum annum post praeturam jaceret, neque petiturus unquam consulatum videretur, Q. Metellum, cujus legatus

Digitized by Google

erat, summum virum et civem, quum ab eo, imperatore suo, Romam missus esset, apud populum Romanum criminatus est, bellum illum ducere; si se consulem fecissent, brevi tempore aut vivum, aut mortuum Jugurtham se in potestatem populi Romani redacturum. Itaque factus est ille quidem consul, sed a fide justitiaque discessit, qui optimum et gravissimum civem, cujus legatus et a quo missus esset, in invidiam falso crimine adduxerit.

LXXII.

Rout of the Romans.

Sabinus tribunos et primorum ordinum centuriones se sequi jubet et, cum propius Ambiorigem accessisset, jussus arma abjicere imperatum facit suisque, ut idem faciant, imperat. Interim, dum de condicionibus inter se agunt longiorque consulto ab Ambiorige instituitur sermo, paulatim circumventus interficitur. Tum vero suo more victoriam conclamant atque ululatum tollunt impetuque in nostros facto ordines perturbant. Ibi L. Cotta pugnans interficitur cum maxima parte militum. Reliqui se in castra recipiunt, unde erant egressi. Ex quibus L. Petrosidius aquilifer, cum magna multitudine hostium premeretur, aquilam intra vallum projecit, ipse pro castris fortissime pugnans occiditur. Illi aegre ad noctem oppugnationem sustinent; noctu ad unum omnes desperata salute se ipsi interficiunt. Pauci ex proelio elapsi incertis itineribus per silvas ad T. Labienum in hiberna perveniunt atque eum de rebus gestis certiorem faciunt.

Digitized by Google

LXXIII.

Brutus is sent by Tarquinius to Delphi.

Haec agenti portentum terribile visum, anguis ex columna lignea elapsus ipsius regis non tam subito pavore perculit pectus quam anxiis implevit curis. Itaque cum ad publica prodigia Etrusci tantum vates adhiberentur, hoc velut domestico exterritus visu Delphos ad maxime inclytum in terris oraculum mittere statuit. Neque responsa sortium ulli alii committere ausus, duos filios per ignotas ea tempestate terras, ignotiora maria in Graeciam misit. Titus et Aruns profecti. Comes his additus L. Junius Brutus, Tarquinia sorore regis natus, juvenis longe alius quam cujus simulationem induerat. Is cum primores civitatis interfectos audisset, neque in animo suo quicquam regi timendum neque in fortuna concupiscendum relinquere statuit, contemptuque tutus esse, ubi in jure parum praesidii esset. Ergo ex industria factus ad imitationem stultitiae, cum se suaque praedae esse regi sineret, Bruti quoque haud abnuit cognomen, ut sub ejus obtentu cognominis liberator ille Populi Romani opperiretur tempora sua.

Percellere, to strike. *Inclytus*, renowned. *Sortes*, *pl.*: an oracle. *Concupiscere*, to desire. *Obtentus*, pretext, cloak.

LXXIV.

Siege of Rome by the Gauls.

Sed ante omnia obsidionis bellique mala fames utrumque exercitum urgebat: Gallos pestilentia etiam: induciae deinde cum Romanis factae, et colloquia permissu imperatorum

Digitized by Google

habita: in quibus cum identidem Galli famem objicerent, eaque necessitate ad deditionem vocarent, dicitur, avertendae ejus opinionis causa, multis locis panis de Capitolio jactatus esse in hostium stationes. Sed jam neque dissimulari, neque ferri ultra fames poterat. Itaque, exercitus, stationibus vigiliisque fessus, superatis tamen humanis omnibus malis, cum famem unam natura vinci non sineret, diem de die prospectans, ecquod auxilium ab dictatore appareret; postremo spe quoque jam, non solum cibo, deficiente, et cum stationes procederent, prope obruentibus infirmum corpus armis, vel dedi, vel redimi se, quacumque pactione possent, jussit; jactantibus non obscure Gallis, haud magna mercede se adduci posse, ut obsidionem relinquant. Tum senatus habitus, tribunisque militum negotium datum, ut paciscerentur.

LXXV.

Catiline.

Lucius Catilina, nobili genere natus, magna vi et animi et corporis, sed ingenio malo pravoque. Huic ab adolescentia bella intestina, caedes, rapinae, discordia grata fuere; ibique juventutem suam exercuit. Corpus patiens inediae, vigiliae, algoris, supra quam cuique credibile est; animus audax, subdolus, varius, cujus rei libet simulator ac dissimulator: alieni appetens, sui profusus, ardens in cupiditatibus, satis eloquentiae, sapientiae parum. Vastus animus immoderata, incredibilia, nimis alta semper cupiebat. Hunc, post dominationem Lucii Sullae, libido maxima invaserat reipublicae capiendae; neque id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, quidquam pensi habebat.

Digitized by Google

LXXVI.

Simonides on the nature of God.

Roges me quid aut quale sit deus, auctore utar Simonide, de quo quum quaesivisset hoc idem tyrannus Hiero, deliberandi sibi unum diem postulavit. Quum idem ex eo postridie quaereret, biduum petivit. Quum saepius duplicaret numerum dierum, admiransque Hiero requireret cur ita faceret; "Quia, quanto," inquit, "diutius considero, tanto mihi res videtur obscurior." Sed Simonidem arbitror, (non enim poeta solum suavis, verum etiam ceteroqui doctus sapiensque traditur), quia multa venirent in mentem acuta atque subtilia, dubitantem quid eorum esset verissimum, desperasse omnem veritatem.

LXXVII.

M. T. Cicero C. Curioni S. D.

Epistolarum genera multa esse non ignoras: sed unum illud certissimum, cujus causa inventa res ipsa est, ut certiores faceremus absentes, si quid esset, quod eos scire, aut nostra aut ipsorum interesset. Hujus generis literas a me profecto non expetis. Tuarum enim rerum domesticarum habes et scriptores et nuntios. In meis autem rebus nihil est sane

Digitized by Google

novi. Reliqua sunt epistolarum genera duo, quae me magnopere delectant; unum familiare et jocosum, alterum severum et grave. Utro me minus deceat uti, non intelligo. Jocerne tecum per literas? civem (mehercule) non puto esse, qui temporibus his ridere possit. An gravius aliquid scribam? quid est, quod possit graviter a Cicerone scribi ad Curionem, nisi de re publica. Atque in hoc genere haec mea causa est, ut neque ea, quae sentio, nec quae non sentio, velim scribere.

LXXVIII.

German Land Tenure.

Agriculturae non student; majorque pars victus eorum in lacte, caseo, carne consistit: neque quisquam agri modum certum aut fines habet proprios; sed magistratus ac principes in annos singulos gentibus cognationibusque hominum, qui una coierint, quantum, et quo loco visum est, agri attribuunt atque anno post alio transire cogunt. Ejus rei multas afferunt causas; ne, assidua consuetudine capti, studium belli gerendi agricultura commutent; ne latos fines parare studeant potentioresque humiliores possessionibus expellant; ne accuratius ad frigora atque aestus vitandos aedificent; ne qua oriatur pecuniae cupiditas, qua ex re factiones dissensionesque nascuntur; ut animi aequitate plebem contineant, quum suas quisque opes cum potentissimis aequari videat.

Digitized by Google

LXXIX.

Cato.

In hoc viro tanta vis animi ingeniique fuit, ut, quocumque loco natus esset, fortunam sibi ipse facturus fuisse videretur. Nulla ars neque privatae neque publicae rei gerendae ei defuit. Urbanas rusticasque res pariter callebat. Ad summos honores alios scientia juris, alios eloquentia, alios gloria militaris provexit; huic versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit, ut natum ad id unum diceres, quodcumque ageret. In bello manu fortissimus multisque insignibus clarus pugnis: idem postquam ad magnos honores pervenit, summus imperator; idem in pace, si jus consuleres, peritissimus, si causa oranda esset, eloquentissimus. Asperi procul dubio animi et linguae acerbae et immodice liberae fuit, sed invicti a cupiditatibus animi, rigidae innocentiae, contemptor gratiae et divitiarum.

LXXX.

Tullus et Cicero et QQ. S.P.D. Tironi Humaniss. et Opt.

Vide quanta sit in te suavitas. Duas horas Thyrei fuimus. Jam autem hospes meus tam te diligit quam si vixerit tecum. Is omnia pollicitus est qaae tibi sint necessaria. Facturum puto. Mihi placebat, si firmior esses, ut ille te Leucadem deportaret ut ibi te plane confirmares. Videbis quid medico placeat. Volebam ad te Marionem mittere, quem, quum meliuscule tibi esset, ad me remitteres; sed cogitavi unas tantum litteras illum posse afferre, me autem crebras ex-

Digitized by Google

spectare. Poteris igitur facere, et facies, si me diligis, ut quotidie sit Acastus in portu. Multi erunt quibus litteras dare Acastus possit, qui ad me libenter perferant. Equidem Patras euntem neminem praetermittam. Ego omnem spem tui diligenter curandi in Curio habeo. Nihil potest illo fieri humanius, nihil nostri amantius. Malo te paullo post valentem, quam statim imbecillum videre. Cura igitur nihil aliud nisi ut tu valeas; cetera ego curabo.

LXXXI.

Death and exploits of Arminius.

Reperio apud scriptores senatoresque eorundem temporum Adgandestrii, principis Chattorum, lectas in senatu litteras, quibus mortem Arminii promittebat, si patrandae neci venenum mitteretur; responsumque esse non fraude neque occultis, sed palam et armatum populum Romanum hostes suos ulcisci. Qua gloria aequabat se Tiberius priscis imperatoribus, qui venenum in Pyrrhum regem vetuerant prodiderantque. Ceterum Arminius, abscedentibus Romanis et pulso Maroboduo, regnum affectans libertatem popularium adversam habuit, petitusque armis cum varia fortuna certaret, dolo propinquorum cecidit: liberator haud dubie Germaniae, et qui non primordia populi Romani, sicut alii reges ducesque, sed florentissimum imperium lacessierit, proeliis ambiguus, bello non victus. Septem et triginta annos vitae, duodecim potentiae explevit, caniturque adhuc barbaras apud gentes, Graecorum annalibus ignotus, qui sua tantum mirantur, Romanis haud perinde celebris, dum vetera extollimus, recentium incuriosi.

Digitized by Google

LXXXII.

Marcellus at Syracuse.

Marcellus ut moenia ingressus ex superioribus urbem omnium ferme illa tempestate pulcherrimam subjectam oculis vidit, illacrimasse dicitur partim gaudio tantae perpetratae rei, partim vetusta gloria urbis. Atheniensium classes demersae et duo ingentes exercitus cum duobus clarissimis ducibus deleti occurrebant et tot bella cum Carthaginiensibus tanto cum discrimine gesta, tot tam opulenti tyranni regesque. Ea quum universa occurrerent animo, subiretque cogitatio, jam illa momento horae arsura omnia et ad cineres reditura, priusquam signa Achradinam admoveret, praemittit Syracusanos, qui intra praesidia Romana, ut ante dictum est, fuerant, ut alloquio leni impellerent hostes ad dedendam urbem.

LXXXIII.

The towns of the Veneti.

Erant ejusmodi fere situs oppidorum, ut posita in extremis lingulis promontoriisque neque pedibus aditum haberent, cum ex alto se aestus incitavisset, quod bis accidit semper horarum XXIIII. spatio, neque navibus, quod rursus minuente

Digitized by Google

aestu naves in vadis afflictarentur. Ita utraque re oppidorum oppugnatio impediebatur; ac si quando magnitudine operis forte superati, extruso mari aggere ac molibus atque his oppidi moenibus adaequatis, suis fortunis desperare coeperant, magno numero navium appulso, cujus rei summam facultatem habebant, sua deportabant omnia seque in proxima oppida recipiebant: ibi se rursus isdem opportunitatibus loci defendebant.

LXXXIV.

Friendship no excuse for crime.

Ti. quidem Gracchum, rempublicam vexantem, a Q. Tuberone aequalibusque amicis derelictum videbamus. At C. Blossius, quum ad me deprecatum venisset, hanc ut sibi ignoscerem, causam afferebat, quod tanti Ti. Gracchum fecisset ut, quidquid ille vellet, sibi faciendum putaret. Tum ego, "Etiamne si te in Capitolium faces ferre vellet?" "Nunquam," inquit, "voluisset id quidem. Sed, si voluisset, paruissem." Videtis, quam nefaria vox. Et hercle, ita fecit; vel plus etiam, quam dixit: non enim paruit ille Ti. Gracchi temeritati, sed praefuit; nec se comitem illius furoris, sed ducem praebuit. Itaque hac amentia, quaestione nova perterritus, in Asiam profugit, ad hostes se contulit, poenas reipublicae graves justasque persolvit. Nulla est igitur excusatio peccati, si amici causa peccaveris. Nam, quum conciliatrix amicitiae virtutis opinio fuerit, difficile est amicitiam manere si a virtute defeceris.

Digitized by Google

LXXXV.

A Quibble.

Sed ut laudandus Regulus in conservando jurejurando, sic decem illi quos post Cannensem pugnam juratos ad senatum misit Hannibal se in castra redituros ea quorum potiti erant Poeni, nisi de redimendis captivis impetravissent, si non redierunt vituperandi. De quibus non omnes uno modo. Nam Polybius, bonus auctor in primis, scribit ex decem nobilissimis, qui tum erant missi, novem revertisse, a senatu re non impetrata: unum, qui paullo post quam egressus erat e castris redisset, quasi aliquid esset oblitus, Romae remansisse. Reditu enim in castra liberatum se esse jurejurando interpretabatur; non recte; fraus enim astringit non dissolvit perjurium. Fuit igitur stulta calliditas perverse imitata prudentiam. Itaque decrevit senatus ut ille veterator et callidus vinctus ad Hannibalem duceretur.

LXXXVI.

The duties of a juror.

Est enim sapientis judicis, meminisse non solum sibi potestatem datam, verum etiam fidem habitam esse: posse, quem oderit, absolvere: quem non oderit, condemnare: et semper, non quid ipse velit, sed quid lex et religio cogat, cogitare: animadvertere, qua lege reus citetur, de quo reo cognoscat, quae res in quaestione versetur. Quum haec sunt videnda, tum vero illud est hominis magni, judices, atque sapientis, quum illam judicandi causa tabellam sumpserit, non se putare esse solum, neque sibi, quodcunque concupierit licere; sed

Digitized by Google

habere in consilio legem, religionem, aequitatem, fidem: libidinem autem, odium, invidiam, metum, cupiditatesque omnes amovere: maximique aestimare conscientiam mentis suae, quam ab diis immortalibus accepimus, quae a nobis divelli non potest: quae si optimorum consiliorum atque factorum testis in omni vita nobis erit, sine ullo metu, et summa cum honestate vivemus.

LXXXVII.

After a Shipwreck.

Postero die cum poneremus consilium cui nos regioni crederemus, repente video corpus humanum ad littus deferri. Substiti ergo tristis, coepique maris fidem inspicere. Et, "Hunc forsitan," proclamo, "in aliqua parte terrarum secura exspectat uxor: forsitan ignarus tempestatis filius, aut patrem utique reliquit, cui proficiscens osculum dedit. Haec sunt consilia mortalium, haec vota magnarum cogitationum. En homo quemadmodum natat!" Adhuc tanquam ignotum deflebam, cum inviolatum os fluctus convertit in terram, agnovique terribilem ante et implacabilem Lycam pedibus meis paene subjectum. Non tenui igitur diutius lacrimas, immo percussi semel iterumque manu pectus, et "Ubi nunc est," inquam, "iracundia tua? Nempe piscibus belluisque expositus es, et qui paulo ante jactabas vires imperii tui, de tam magna nave, ne tabulam quidem naufragus habes. Ite nunc mortales, et magnis cogitationibus pectora implete: Ite cauti, et opes fraudibus captas per mille annos disponite. Nempe hic proxima luce patrimonii sui rationes inspexit: nempe diem etiam, quo venturus esset in patriam, animo suo finxit. Dii Deaeque, quam longe a destinatione sua jacet!"

Digitized by Google

LXXXVIII.

News of the battle of Pydna reaches Rome.

Victoriae nuntii, Q. Fabius et L. Lentulus et Q. Metellus, quanta potuit adhiberi festinatio, celeriter Romam cum venissent, praeceptam tamen ejus rei laetitiam invenerunt. Quarto post die, quam cum rege est pugnatum, cum in circo ludi fierent, murmur repente populi tota spectacula pervasit, pugnatum in Macedonia et devictum regem esse. Dein fremitus increvit; postremo clamor plaususque, velut certo nuntio victoriae allato, est exortus. Mirari magistratus et quaerere auctorem repentinae laetitiae. Qui postquam nullus erat, evanuit quidem tanquam certae rei gaudium; omen tamen laetum insidebat animis. Quod postquam veris nuntiis Fabii Lentulique et Metelli adventu firmatum est, cum victoria ipsa, tum augurio animorum suorum laetabantur.

LXXXIX.

'We have here no abiding city.'

Quid enim habet vita commodi? quid non potius laboris? Sed habeat sane; habet certe tamen aut satietatem aut modum. Non lubet enim mihi deplorare vitam, quod multi, et ii docti, saepe fecerunt: neque me vixisse poenitet; quoniam ita vixi, ut non frustra me natum existimem: et ex vita ita discedo, tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo. Commorandi enim natura deversorium nobis, non habitandi locum dedit. O praeclarum diem, quum ad illud divinum

Digitized by Google

animorum concilium coetumque proficiscar, quumque ex hac turba et colluvione discedam! Proficiscar enim non ad eos solum viros, de quibus ante dixi; verum etiam ad Catonem meum, quo nemo vir melior natus est, nemo pietate praestantior; cujus a me corpus crematum est; (quod contra decuit ab illo meum:) animus vero non me deserens, sed respectans, in ea profecto loca discessit, quo mihi ipsi cernebat esse veniendum. Quem ego meum casum fortiter ferre visus sum: non quo aequo animo ferrem; sed me ipse consolabar, existimans, non longinquum inter nos digressum et discessum fore.

XC.

Friendship.

Quid dulcius, quam habere, quicum omnia audeas sic loqui, ut tecum? Quis esset tantus fructus in prosperis rebus, nisi haberes, qui illis aeque, ac tu ipse, gauderet? Adversas vero ferre difficile esset sine eo, qui illas, gravius etiam, quam tu, ferret. Denique ceterae res, quae expetuntur, opportunae sunt singulae rebus fere singulis: divitiae, ut utare; opes, ut colare; honores, ut laudere; voluptates, ut gaudeas; valetudo, ut dolore careas et muneribus fungare corporis. Amicitia res plurimas continet: quoquo te verteris, praesto est: nullo loco excluditur: nunquam intempestiva, nunquam molesta est. Itaque non aqua, non igni, ut aiunt, pluribus locis utimur, quam amicitia. Neque ego nunc de vulgari aut de mediocri, quae tamen ipsa et delectat et prodest, sed de vera et perfecta loquor, qualis eorum, qui pauci nominantur, fuit. Nam et secundas res splendidiores facit amicitia, et adversas partiens communicansque leviores.

Digitized by Google

XCI.

A Dream Fulfilled.

Quid? singulari vir ingenio Aristoteles, et paene divino, ipsene errat, an alios vult errare, quum scribit, Eudemum Cyprium, familiarem suum, iter in Macedoniam facientem Pheras venisse; quae erat urbs in Thessalia tum admodum nobilis, ab Alexandro autem tyranno crudeli dominatu tenebatur: in eo igitur oppido ita graviter aegrum Eudemum fuisse, ut omnes medici diffiderent: ei visum in quiete egregia facie juvenem dicere, fore, ut, perbrevi convalesceret, paucisque diebus interiturum Alexandrum tyrannum, ipsum autem Eudemum quinquennio post domum rediturum? Atque ita quidem prima statim scribit Aristoteles consecuta, et convaluisse Eudemum, et ab uxoris fratribus interfectum tyrannum; quinto autem anno exeunte, quum esset spes ex illo somnio in Cyprum illum ex Sicilia esse rediturum, proeliantem eum ad Syracusas occidisse: ex quo ita illud somnium esse interpretatum, ut, quum animus Eudemi e corpore excesserit, tum domum revertisse videatur.

XCII.

The Pleasures of the Country.

C. Plinius Minutio Fundano suo S.

Nihil ruri audio, quod audivisse, nihil dico quod dixisse poeniteat. Nemo apud me quemquam sinistris sermonibus carpit: neminem ipse reprehendo, nisi unum me, cum parum

Digitized by Google

commode scribo. Nulla spe, nullo timore sollicitor, nullis rumoribus inquietor, mecum tantum et cum libellis loquor. O rectam sinceramque vitam! O dulce otium honestumque, ac pene omni negotio pulchrius! O mare! O littus! quam multa invenitis, quam multa dictatis. Proinde tu quoque strepitum istum, inanemque discursum et multum ineptos labores, ut primum fuerit occasio relinque teque studiis vel otio trade. Satius est enim ut Attilius noster eruditissime simul et facetissime dixit, otiosum esse quam nihil agere. Vale.

XCIII.

Mind and Body.

Omnes homines, qui sese student praestare ceteris animalibus, summa ope niti decet, vitam silentio ne transeant veluti pecora, quae natura prona atque ventri obedientia finxit. Sed nostra omnis vis in animo et corpore sita est; animi imperio, corporis servitio magis utimur; alterum nobis cum Dis, alterum cum belluis commune est. Quo mihi rectius videtur ingenii quam virium opibus gloriam quaerere, et, quoniam vita ipsa, qua fruimur, brevis est, memoriam nostri quam maxime longam efficere. Nam divitiarum et formae gloria fluxa atque fragilis est, virtus clara aeternaque habetur. Sed diu magnum inter mortales certamen fuit, vine corporis an virtute animi res militaris magis procederet. Nam et prius quam incipias consulto, et ubi consulueris mature facto opus est. Ita utrumque per se indigens, alterum alterius auxilio eget.

Digitized by Google

XCIV.

Hannibal.

Plurimum audaciae ad pericula capessenda, plurimum consilii inter ipsa pericula erat. Nullo labore aut corpus fatigari aut animus vinci poterat: caloris ac frigoris patientia par: cibi potionisque desiderio naturali non voluntate modus finitus. Vigiliarum somnique nec die nec nocte discriminata tempora: id quod gerendis rebus superesset, quieti datum: ea neque molli strato nec silentio accersita: multi saepe militari sagulo opertum humi jacentem inter custodias stationesque militum conspexerunt. Vestitus nihil inter aequales excellens: arma atque equi conspiciebantur. Equitum peditumque idem longe primus erat: princeps in proelium ibat, ultimus conserto proelio excedebat. Has tantas viri virtutes ingentia vitia aequabant, inhumana crudelitas, perfidia plus quam Punica, nihil veri, nihil sancti, nullus deum metus, nullum jusjurandum, nulla religio.

XCV.

Cincinnatus relieves Minucius.

Media nocte in Algidum perveniunt et, ut sensere se jam prope hostes esse, signa constituunt. Ibi Dictator, quantum nocte perspici poterat, equo circumvectus contemplatusque,

Digitized by Google

qui tractus castrorum quaeque forma esset, tribunis militum imperavit, ut sarcinas in unum conjici jubeant, militem cum armis valloque redire in ordines suos. Facta, quae imperavit. Tum, quo fuerant ordine in via, exercitum omnem longo agmine circumdat hostium castris et, ubi signum datum sit, clamorem omnes tollere jubet; clamore sublato, ante se quemque ducere fossam et jacere vallum. Edito imperio, signum secutum est. Jussa miles exsequitur; clamor hostes circumsonat. Superat inde castra hostium et in castra consulis venit; alibi pavorem, alibi gaudium ingens facit. Romani, civilem esse clamorem atque auxilium adesse, inter se gratulantes, ultro ex stationibus ac vigiliis territant hostem.

XCVI.

Death of Theramenes.

Quam me delectat Theramenes! quam elato animo est! etsi enim flemus, quum legimus, tamen non miserabiliter vir clarus emoritur. Qui quum, conjectus in carcerem triginta jussu tyrannorum, venenum ut sitiens obduxisset, reliquum sic e poculo ejecit, ut id resonaret; quo sonitu reddito, arridens, "Propino," inquit, "hoc pulchro Critiae," qui in eum fuit teterrimus. Graeci enim in conviviis solent nominare, cui poculum tradituri sint. Lusit vir egregius extremo spiritu, quum jam praecordiis conceptam mortem contineret: vereque ei, cui venenum praebiberat, mortem est eam auguratus, quae brevi consecuta est.

Digitized by Google

XCVII.

'The blessed instinct of obedience.'

P. Crassus cum in consulatu obtineret Asiam provinciam, et circumsidere oppugnareque Leucas pararet, opusque esset firma atque procera trabe, qua arietem faceret, quo muros ejus oppidi quateret: scripsit ad magistrum ἀρχιτέκτονα Elatensium sociorum amicorumque populi Romani, ut ex malis duobus, quos apud eos vidisset, uter major esset, eum mittendum curaret. Tum magister ἀρχιτέκτων, cum comperisset, quamobrem malum desideraret, non, uti jussus erat, majorem, sed, quem esse magis idoneum aptioremque faciendo arieti, facilioremque portatu existimabat, minorem misit. Crassus eum vocari jussit; et cum interrogasset, cur non, quem jusserat, misisset, causis rationibusque quas dictitabat spretis, vestimenta detrahi imperavit, virgisque multum cecidit, corrumpi atque dissolvi officium omne imperantis ratus, si quis ad id, quod facere jussus est, non obsequio debito, sed consilio non desiderato respondeat.

XCVIII.

Tullius S. P. D. Terentiae et Tulliolae et Ciceroni suis.

Brundusio profecti sumus a. d. v. Kalendas Maias: per Macedoniam Cyzicum petebamus. O me perditum! O afflictum! quid nunc rogem te, ut venias, mulierem aegram et corpore et animo confectam? Non rogem? sine te igitur sim? Opinor, sic agam: si est spes nostri reditus, eam confirmes et rem adjuves: sin, ut ego metuo, transactum est, quoquo modo potes, ad me fac venias. Unum hoc scito: si te habebo, non mihi videor plane perisse. Sed quid Tulliola

Digitized by Google

mea fiet? Jam id vos videte: mihi deest consilium.—Quod reliquum est, sustenta te, mea Terentia, ut potes, honestissime. Viximus: floruimus: non vitium nostrum, sed virtus nostra nos afflixit: Mea Terentia, fidissima atque optima uxor, et mea carissima filiola et spes reliqua nostra, Cicero, valete. Prid: Kal: Mai: Brundusio.

XCIX.

Pythagoras.

Praestanti sapientia et nobilitate Pythagoras eodem ferme tempore vixit, quo regibus exactis Romae respublica constituta est. Hunc Phliuntem ferunt venisse ibique cum Leonte, Phliasiorum principe, docte et copiose disseruisse. Cujus ingenium et eloquentiam cum admiratus esset Leon, quaesivit ex eo qua maxime arte confideret; at ille artem quidem se scire nullam, sed "Philosophum" esse affirmavit. Leon nominis novitatem admiratus, quinam essent philosophi et quid inter eos et reliquos interesset, quaesivit. Respondit Pythagoras similes sibi videri vitam humanam et mercatum illum Olympiacum summa apud Graecos celebritate frequentatum. Nam ut illic alii corporibus exercitatis gloriam et coronam peterent, alii emendi aut vendendi gratia venissent, esset autem tertium genus, idque vel maxime ingenuum, qui nec plausum nec lucrum quaererent, sed spectandi causa adessent; ita nos in vitam, ut in mercatum quemdam celeberrimum, ex alia vita profectos, alios gloriae servire, alios pecuniae, raros autem esse quosdam, qui, ceteris rebus pro nihilo habitis, rerum naturam studiose intuerentur—hos sapientiae studiosos, hos φιλο-σόφους esse.

Mercatus, a market, fair.

Digitized by Google

C.

Cato and Caesar.

Igitur his genus, aetas, eloquentia prope aequalia fuere; magnitudo animi par, item gloria, sed alia alii. Caesar beneficiis ac munificentia magnus habebatur, integritate vitae Cato. Ille mansuetudine et misericordia clarus factus, huic severitas dignitatem addiderat. Caesar dando, sublevando, ignoscendo, Cato nihil largiendo gloriam adeptus est. In altero miseris perfugium erat, in altero malis pernicies; illius facilitas, hujus constantia laudabatur. Postremo Caesar in animum induxerat laborare, vigilare; negotiis amicorum intentus, sua negligere; nihil denegare, quod dono dignum esset; sibi magnum imperium, exercitum, bellum novum exoptabat, ubi virtus enitescere posset. At Catoni studium modestiae, decoris, sed maxime severitatis erat. Non divitiis cum divite, neque factione cum factioso, sed cum strenuo virtute, cum modesto pudore, cum innocente abstinentia certabat; esse quam videri bonus malebat; ita quo minus petebat gloriam, eo magis [illum] sequebatur.

CI.

Siege of Abydos.

Abydeni primo, tormentis per muros dispositis, hostes arcebant. Postea parte muri strata ruinis quum ad interiorem murum raptim oppositum cuniculis jam perventum esset, legatos ad regem de condicionibus tradendae urbis miserunt. Quibus quum negavisset pacem Philippus, nisi urbem sine condicionibus sibi permisissent, adeo renuntiata haec legatio ab indignatione simul ac desperatione iram

Digitized by Google

accendit, ut matronas omnes in templo Dianae, pueros ingenuos virginesque, infantes etiam cum suis nutricibus, in gymnasium includi juberent; aurum et argentum deferri in forum, vestem pretiosam in naves congeri. In foro stabant delecti, qui, quum caesam aciem suorum pro diruto muro pugnantem vidissent, extemplo conjuges liberasque interficerent; aurum, argentum, vestemque quae in navibus esset, in mare dejicerent; tectis publicis privatisque quam plurimis locis possent ignes subjicerent. Tum omnes, qui aetatis militaris erant, jurabant neminem vivum, nisi victorem, acie excessurum. Hi memores deorum adeo pertinaciter pugnaverunt, ut quum nox proelium diremtura esset, rex prior territus rabie eorum pugna abstiterit.

Tormentum, an engine. *Cuniculus*, a tunnel, mine.

CII.

L. Aemilius Paulus in his address to the people cautions them against credulity.

Vos, quae scripsero senatui aut vobis, ea vera esse credatis rogo, neve rumores credulitate vestra alatis, quorum auctor nemo exstabit. Nam nunc quidem, nemo tam famae contemptor est, cujus non debilitari animus possit. In omnibus circulis atque etiam, si dis placet, in conviviis sunt, qui exercitus in Macedoniam ducant; ubi castra locanda sint, sciant, quae loca praesidiis occupanda, quando aut quo saltu intranda Macedonia, ubi horrea ponenda, qua terra, mari subvehantur commeatus, quando cum hoste manus conserendae, quando quiesse sit melius. Nec quid faciendum sit, modo statuunt, sed, quidquid aliter, quam ipsi censuere factum est, consulem velut dicta die accusant.

Digitized by Google

CIII.

An unnatural mother.

Jam vero quod iter Romam ejus mulieris fuisse existimatis? quod ego, propter vicinitatem Aquinatium et Fabraternorum, ex multis audivi et comperi: quos concursus in his oppidis? quantos et virorum et mulierum gemitus esse factos? Mulierem quandam Larino, atque illam usque a mari supero Romam proficisci cum magno comitatu et pecunia, quo facilius circumvenire judicio capitis atque opprimere filium posset. Nemo erat illorum, paene dicam, quin expiandum illum locum esse arbitraretur, quacunque illa iter fecisset: nemo, quin terram ipsam violari, quae mater est omnium, vestigiis consceleratae matris putaret. Itaque nullo in oppido consistendi potestas ei fuit: nemo ex tot hospitibus inventus est, qui non contagionem aspectus fugeret. Nocti se potius ac solitudini, quam ulli aut urbi aut hospiti committebat.

CIV.

The Roman ambassadors answer the accusations of the Macedonians.

Capuam et Syracusas nobis objecit Philippi legatus. Syracusanis oppressis ab externis tyrannis quum tulissemus opem et fatigati prope per triennium terra marique urbe munitissima oppugnanda essemus, quum jam ipsi Syracusani servire tyrannis, quam capi a nobis mallent, captam et liberatam urbem civibus reddidimus. Neque infitiamur Siciliam provinciam nostram esse et civitates, quae in parte Carthaginiensium fuerunt, et uno animo cum illis adversus nos bellum gesserunt, stipendiarias ac vectigales nobis esse. Quin

Digitized by Google

contra hoc et vos et omnes gentes scire volumus, pro merito cuique erga nos fortunam esse. An Campanorum poenae, de qua ne ipsi quidem queri possunt, nos poeniteat? Hi homines, quum pro iis bellum adversus Samnites per annos prope septuaginta gessissemus et ipsos, foedere primum, deinde civitate conjunxissemus, primi omnium Italorum, praesidio nostro foede interfecto, ad Hannibalem defecerunt; deinde indignati se obsideri a nobis, Hannibalem ad oppugnandam Romam miserunt. Horum si neque urbs ipsa neque homo quisquam superesset, quis jure factum negare posset? Plures sibimet ipsi conscientia scelerum mortem consciverunt, quam a nobis supplicio affecti sunt.

CV.

An eclipse of the moon.

Castris permunitis, C. Sulpicius Gallus, tribunus militum secundae legionis, qui praetor superiore anno fuerat, consulis permissu ad contionem militibus vocatis, pronuntiavit, nocte proxima, ne quis id pro portento acciperet, ab hora secunda usque ad quartam horam noctis lunam defecturam esse. Id, quia naturali ordine statis temporibus fiat, et sciri ante et praedici posse. Itaque quemadmodum, quia certi solis lunaeque et ortus et occasus sint, nunc pleno orbe, nunc senescentem exiguo cornu fulgere lunam non mirarentur, ita ne obscurari quidem, cum condatur umbra terrae, trahere in prodigium debere. Nocte, quam pridie nonas Septembres insecuta est dies, edita hora luna cum defecisset, Romanis militibus Galli sapientia prope divina videri; Macedonas ut triste prodigium, occasum regni perniciemque gentis portendens, movit, nec aliter vates. Clamor ululatusque in castris Macedonum fuit, donec luna in suam lucem emersit.

Digitized by Google

CVI.

An obstinate defence.

Mauri, tanto hostium furore interriti, crebro nec incerto telorum sagittarumque jactu, oppugnantes excipiebant. Simul mulieres puerique, quorum magna multitudo in tecta domorum porticusque convenerat, desuper in hostes oleum picemque fervefactam cum omni genere missilium infundebant. Sed innocua plerumque de loricis Ibericis labebantur Maurorum tela, qui ipsi, vestibus raptim, ut in nocturno pavore indutis discinctiores, corpora jaculantibus maxime obnoxia praebebant. Neque tamen eo segnius restiterunt. Objices enim trans vias ligno exstructos aggredientibus Hispanis opponunt. Tum, ut quemque perrupit hostis, vix et ne vix quidem gradum referre coguntur, obstinatis ad certandum animis, ut quibus de vita, fortuna, libertate, et quidquid cuique carissimum est, agebatur. Sic usque ad occasum diei acerrime pugnatur, foedatae cruore fossae; omnis aditus urbis clade virorum oppletus. Ad extremum victrix ubique virtus Hispana fuit.

CVII.

Feeling at Rome before the Battle of Metaurus.

Romae haud minus terroris ac tumultus erat, quam fuerat triennio ante, quum castra Punica objecta Romanis moenibus portisque fuerant. Neque satis constabat animis, tam audax iter consulis laudarent vituperarentne. Apparebat (quo nihil iniquius est) ex eventu famam habiturum. Castra prope Hannibalem hostem relicta sine duce cum exercitu, cui detractum foret omne, quod roboris, quod floris fuerit; et consulem in Lucanos ostendisse iter, quum Picenum et Galliam peteret, castra relinquentem nulla alia re tutiora, quam errore

Digitized by Google

hostis, qui ducem inde atque exercitus partem abesse ignoraret. Quid futurum, si id palam fiat? Veteres ejus belli clades, duo consules proximo anno interfecti terrebant. Et ea omnia accidisse, quum unus imperator, unus exercitus hostium in Italia esset: nunc duo bella Punica facta, duos ingentes exercitus, duos prope Hannibales in Italia esse. Quippe et Hasdrubalem, patre eodem Hamilcare genitum, aeque impigrum ducem, per tot in Hispania annos exercitatum bello, gemina victoria insignem, duobus exercitibus cum clarissimis ducibus deletis. Nam itineris quidem celeritate ex Hispania et concitatis ad arma Gallicis gentibus multo magis, quam Hannibalem ipsum, gloriari posse.

CVIII.

'*Strew on her roses, roses.*'

Tristissimus haec tibi scribo, Fundani nostri filia minore defuncta, qua puella nihil umquam festivius, amabilius, nec modo longiore vita sed prope immortalitate dignius vidi. Nondum annos quattuordecim impleverat, et jam illi anilis prudentia, matronalis gravitas erat, et tamen suavitas puellaris cum virginali verecundia. Ut illa patris cervicibus inhaerebat! Ut nos amicos paternos et amanter et modeste complectebatur! ut nutrices, ut paedagogos, ut praeceptores pro suo quemque officio diligebat! quam studiose, quam intellegenter lectitabat! ut parce custoditeque ludebat! Qua illa temperantia, qua patientia, qua etiam constantia novissimam valetudinem tulit! Medicis obsequebatur, sororem, patrem adhortabatur, ipsamque se destitutam corporis viribus vigore animi sustinebat. Duravit hic illi usque ad extremum nec aut spatio valetudinis aut metu mortis infractus est.

Digitized by Google

CIX.

The legacy-hunter.

Velleius Blaesus, ille locuples consularis novissima valetudine afflictabatur, cupiebat mutare testamentum. Regulus, qui speraret aliquid ex novis tabulis, quia nuper captare eum coeperat, medicos hortari, rogare, quoquo modo spiritum homini prorogarent. Postquam signatum est testamentum, mutat personam, vertit allocutionem, iisdemque medicis, "Quousque miserum cruciatis? quid invidetis bonam mortem cui dare vitam non potestis?" Moritur Blaesus et tanquam omnia audisset Regulo ne tantulum quidem.

Captare, to flatter, court.

CX.

Castor and Pollux pay their debt to Simonides.

Simonidis vulgata fabula est. Quum pugili coronato carmen, quale componi victoribus solet, mercede pacta scripsisset, abnegata ei pecuniae pars est, quod, more poetis frequentissimo digressus, in laudes Castoris et Pollucis exierat: quapropter partem ab iis petere, quorum facta celebrasset, jubebatur; et persolverunt, ut traditum est.

Nam quum esset grande convivium in honorem ejusdem victoriae, atque adhibitus esset ei coenae Simonides, nuntio est excitus, quod eum duo juvenes, equis advecti, desiderare majorem in modum dicebantur. Et illos quidem non invenit,

Digitized by Google

fuisse tamen gratos erga se exitu comperit. Nam, vix eo limen egresso, triclinium illud supra convivas corruit, atque ita contudit, ut non ora modo oppressorum, sed membra etiam omnia requirentes ad sepulturam propinqui nulla nota possent discernere.

CXI.

The shortness of life.

Quamquam, o dii boni! quid est in hominis vita diu? Da enim supremum tempus: exspectemus Tartessiorum regis aetatem: fuit enim, ut scriptum vides, Aeganthonius quidam Gadibus, qui octoginta regnavit annos, centum et viginti vixit. Sed mihi ne diuturnum quidem quidquam videtur, in quo est aliquid extremum. Quum enim id advenit, tunc illud, quod praeteriit, effluxit: tantum remanet, quod virtuti et recte factis consecutus sis. Horae quidem cedunt et dies et menses et anni: nec praeteritum tempus unquam revertitur, nec, quid sequatur, sciri potest. Quod cuique temporis ad vivendum datur, eo debet esse contentus. Neque enim histrioni, ut placeat, peragenda fabula est; modo, in quocumque fuerit actu, probetur: nec sapienti usque ad *Plaudite* veniendum. Breve enim tempus aetatis satis est longum ad bene honesteque vivendum. Sin processeris longius, non magis dolendum est, quam agricolae dolent, praeterita verni temporis suavitate, aestatem auctumnumque venisse. Ver enim tanquam adolescentiam significat ostenditque fructus futuros: reliqua tempora demetendis fructibus et percipiendis accommodata sunt.

Digitized by Google

CXII.

Cedant arma togae.

Duae sunt artes, quae possunt locare homines in amplissimo gradu dignitatis: una imperatoris, altera oratoris boni: ab hoc enim pacis ornamenta retinentur, ab illo belli pericula repelluntur. Ceterae tamen virtutes ipsae per se multum valent, justitia, fides, pudor, temperantia: quibus te, Servi, excellere omnes intellegunt: sed nunc de studiis ad honorem dispositis, non de insita cujusque virtute disputo. Omnia ista nobis studia de manibus excutiuntur, simul atque aliquis motus novus bellicum canere coepit. Etenim ut ait ingeniosus poeta et auctor valde bonus, proeliis promulgatis,

Pellitur e medio

non solum illa vestra verbosa simulatio prudentiae sed etiam ipsa illa domina rerum

Sapientia: vi geritur;
Spernitur orator,

non solum odiosus in dicendo ac loquax, verum etiam

bonus: horridu' miles amatur:

vestrum vero studium totum jacet.

Non ex jure manu consertum sed mage, ferro, inquit,
Rem repetunt.

Quod si ita est, cedat, opinor, Sulpici, forum castris, otium militiae, stilus gladio, umbra soli: sit denique in civitate ea prima res, propter quam ipsa est civitas omnium princeps.

Digitized by Google

CXIII.

C. Plinius Tacito Suo S.

Proxime cum in patria mea fui, venit ad me salutandum municipis mei filius praetextatus. Huic ego "Studes?" inquam. Respondit "Etiam." "Ubi?" "Mediolani." "Cur non hic?" Et pater ejus (erat enim una atque etiam ipse adduxerat puerum) "Quia nullos hic praeceptores habemus." "Quare nullos? nam vehementer intererat vestra, qui patres estis," et opportune conplures patres audiebant, "liberos vestros hic potissimum discere. Ubi enim aut jucundius morarentur quam in patria aut pudicius continerentur quam sub oculis parentum aut minore sumptu quam domi? Quantulum est ergo collata pecunia conducere praeceptores, quodque nunc in habitationes, in viatica, in ea quae peregre emuntur inpenditis adicere mercedibus? Atque adeo ego, qui nondum liberos habeo, paratus sum pro re publica nostra, quasi pro filia vel parente, tertiam partem ejus quod conferre vobis placebit dare. Proinde consentite, conspirate majoremque animum ex meo sumite, qui cupio esse quam plurimum quod debeam conferre. Nihil honestius praestare liberis vestris, nihil gratius patriae potestis. Educentur hic qui hic nascuntur statimque ab infantia natale solum amare, frequentare consuescant."

Digitized by Google

CXIV.

The Romans attacked by Arminius.

Nox per diversa inquies: cum barbari festis epulis, laeto cantu aut truci sonore subjecta vallium ac resultantes saltus complerent; apud Romanos invalidi ignes, interruptae voces, atque ipsi passim adjacerent vallo, oberrarent tentoriis, insomnes magis quam pervigiles. Ducemque terruit dira quies: nam Quintilium Varum, sanguine oblitum et paludibus emersum, cernere et audire visus est velut vocantem; non tamen obsecutus, et manum intendentis reppulisse. Coepta luce missae in latera legiones, metu an contumacia, locum deseruere. Neque tamen Arminius, quamquam libero incursu, statim prorupit: sed, ut haesere coeno fossisque impedimenta, turbati circum milites, incertus signorum ordo, utque tali in tempore sibi quisque properus et lentae adversum imperia aures, irrumpere Germanos jubet, clamitans "En Varus, et eodem iterum fato vinctae legiones!" Simul haec et cum delectis scindit agmen, equisque maxime vulnera ingerit.

CXV.

Germanicus visits the scene of the rout of Varus.

Igitur cupido Caesarem invadit, solvendi suprema militibus ducique; permoto ad miserationem omni, qui aderat, exercitu, ob propinquos, amicos, denique ob casus bellorum et sortem hominum. Praemisso Caecina, ut occulta saltuum scrutaretur, pontesque et aggeres humido paludum et fallacibus campis imponeret, incedunt moestos locos, visuque ac memoria deformes. Prima Vari castra, lato ambitu, et dimen-

Digitized by Google

sis principiis, trium legionum manus ostentabant: dein, semiruto vallo, humili fossa, accisae jam reliquiae consedisse intelligebantur: medio campi albentia ossa, ut fugerant, ut restiterant, disjecta vel aggerata. Adjacebant fragmina telorum, equorumque artus, simul truncis arborum antefixa ora: lucis propinquis barbarae arae, apud quas tribunos ac primorum ordinum centuriones mactaverant: et cladis ejus superstites, pugnam aut vincula elapsi, referebant, hic cecidisse legatos, illic raptas aquilas; ubi primum vulnus Varo adactum, ubi infelici dextra et suo ictu mortem invenerit; quo tribunali concionatus Arminius, quot patibula captivis, quae scrobes, utque signis et aquilis per superbiam inluserit!

CXVI.

Death of Marcellus.

Tum vallo egrediens signum dedit, ut ad locum miles esset paratus: ut, si collis, in quem speculatum irent, placuisset, vasa colligerent, ac sequerentur. Exiguum campi ante castra erat: inde in collem aperta ferebat via. Numidis speculator, nequaquam in spem tantae rei positus, sed si quos vagos, pabuli aut lignorum causa longius a castris progressos, possent excipere, signum dat, ut pariter ab suis quisque latebris exorirentur. Non ante apparuere, quibus obviis ab jugo ipso consurgendum erat, quam circumiere, qui a tergo includerent viam. Non tamen omisere pugnam deserti ab Etruscis Fregellani donec integri consules hortando, ipsique ex parte pugnando rem sustinebant. Sed postquam vulneratos ambo consules, Marcellum etiam transfixum lancea prolabentem ex equo moribundum videre, tum et ipsi effugerunt.

Digitized by Google

CXVII.

Funeral of Germanicus.

Funus sine imaginibus et pompa per laudem ac memoriam virtutum ejus celebre fuit. Et erant qui formam, aetatem, genus mortis, ob propinquitatem etiam locorum, in quibus interiit, magni Alexandri fatis adaequarent. Nam utrumque corpore decoro, genere insigni, haud multum triginta annos egressum, suorum insidiis externas inter gentes occidisse: sed hunc mitem erga amicos, modicum voluptatum, uno matrimonio egisse, neque minus proeliatorem, etiam si temeritas afuerit praepeditusque sit perculsas tot victoriis Germanias servitio premere. Quod si solus arbiter rerum, si jure et nomine regio fuisset, tanto promptius adsecuturum gloriam militiae, quantum clementia, temperantia, ceteris bonis artibus praestitisset. Corpus, antequam cremaretur, nudatum in foro Antiochensium, qui locus sepulturae destinabatur, praetuleritne veneficii signa, parum constitit; nam ut quis misericordia in Germanicum et praesumpta suspicione aut favore in Pisonem pronior, diversi interpretabantur.

Digitized by Google

LATIN POETRY

Digitized by Google

Digitized by Google

CXVIII.

The Mules and the Brigands.

Muli gravati sarcinis ibant duo :
Unus ferebat fiscos cum pecunia,
Alter tumentes multo saccos hordeo.
Ille, onere dives, celsa cervice eminet,
Clarumque collo jactat tintinnabulum ;
Comes quieto sequitur et placido gradu.
Subito latrones ex insidiis advolant,
Interque caedem ferro mulum trusitant,
Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
Spoliatus igitur casus cum fleret suos,
Equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo,
Nam nihil amisi, nec sum laesus vulnere

Sarcina, a package. *Fiscus*, a money-bag. *Hordeum*, barley. *Tintinnabulum*, a bell. *Trusitare*, to push about. *Casus*, a misfortune.

CXIX.

The Frogs demand a King.

Ranae, vagantes liberis paludibus,
Clamore magno regem petiere a Jove,
Qui dissolutos mores vi compesceret.

Digitized by Google

Pater deorum risit, atque illis dedit
Parvum tigillum, missum quod subito vadi
Motu sonoque terruit pavidum genus.
Hoc mersum limo cum jaceret diutius,
Forte una tacite profert e stagno caput,
Et explorato rege cunctas evocat.
Illae timore posito, certatim adnatant,
Lignumqua supra turba petulans insilit:
Quod cum inquinassent omni contumelia,
Alium rogantes regem misere ad Jovem;
Inutilis quoniam esset, qui fuerat datus.
Tum misit illis hydrum, qui dente aspero
Corripere coepit singulas: frustra necem
Fugitant inertes: vocem praecludit metus.

Compescere, to restrain. *Tigillum*, a little log. *Inquinare*, to defile. *Hydrus*, a water-serpent.

CXX.

The two Mice.

Hospitio quondam mus urbanus rustici
Exceptus, vili glande coenat in cavo.
Induxit precibus post, ut urbem rusticus
Cellamque intraret plenam rebus optimis.
In qua dum variis perfruuntur reliquis,
Impulso venit ostio cellarius.
Quo mures strepitu diffugiunt perterriti
Et notis facile urbanus se condit cavis;
At miser ignota trepidans rusticus domo
Timensque mortem per parietes cursitat.

Digitized by Google

Ut, quae volebat, sustulit cellarius,
Clausitque limen, iterum urbanus rusticum
Hortatur; ille perturbatis sensibus,
Vix, inquit, possum capere prae metu cibum,
Putasne veniet ille? Quid tantum times?
Urbanus inquit, age fruamur ferculis,
Quae frustra rure quaeras. Contra rusticus:
Tu, qui timere nescis, fruere his omnibus;
At me securum pascat glans et liberum.

CXXI.

The Golden Age.

Quam bene Saturno vivebant rege, prius quam
Tellus in longas est patefacta vias!
Nondum coeruleas pinus contempserat undas,
Effusum ventis praebueratque sinum.
Nec vagus, ignotis repetens compendia terris,
Presserat externa navita merce ratem.
Illo non validus subiit juga tempore taurus;
Non domito frenos ore momordit equus:
Non domus ulla fores habuit; non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arva, lapis.
Ipsae mella dabant quercus, ultroque ferebant
Obvia securis ubera lactis oves.
Non acies, non ira fuit, non bella; nec ensem
Immiti saevus duxerat arte faber.
Nunc, Jove sub domino, caedes et vulnera semper;
Nunc mare, nunc leti multa reperta via.

Compendium, gain.

Digitized by Google

CXXII.

Romulus and Remus.

Jam luerat poenas frater Numitoris, et omne
Pastorum gemino sub duce vulgus erat.
Contrahere agrestes et moenia ponere utrique
Convenit. Ambigitur, moenia ponat uter.
"Nil opus est" dixit "certamine" Romulus "ullo:
"Magna fides avium est. Experiamur aves."
Res placet. Alter adit nemorosi saxa Palati:
Alter Aventinum mane cacumen init.
Sex Remus, hic volucres bis sex videt ordine. Pacto
Statur, et arbitrium Romulus urbis habet.
Apta dies legitur, qua moenia signet aratro.
Sacra Palis suberant. Inde movetur opus.

CXXIII.

Numa and Faunus.

Vina quies sequitur: gelido Numa prodit ab antro,
Vinclaque sopitas addit in arma manus.
Somnus ut abscessit, temptando vincula pugnant
Rumpere; pugnantes fortius illa tenent.
Tunc Numa: Di nemorum, factis ignoscite nostris,
Si scelus ingenio scitis abesse meo;

Digitized by Google

Quoque modo possit fulmen, monstrate, piari.
Sic Numa. Sic quatiens cornua Faunus ait:
Magna petis, nec quae monitu tibi discere nostro
Fas sit. Habent fines numina nostra suos.
Di sumus agrestes et qui dominemur in altis
Montibus. Arbitrium est in sua tecta Jovi.
Hunc tu non poteris per te deducere coelo;
At poteris nostra forsitan usus ope.

CXXIV.

'A Daniel come to judgment.'

Dicitur Aegyptos caruisse juvantibus arva
Imbribus, atque annos sicca fuisse novem;
Cum Thrasius Busirin adit, monstratque piari
Hospitis effuso sanguine posse Jovem.
Illi Busiris, "Fies Jovis hostia primus,"
Inquit: "et Aegypto tu dabis hospes aquam."
Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
Torruit. Infelix imbuit auctor opus.
Justus uterque fuit: neque enim lex aequior ulla,
Quam necis artifices arte perire sua.

Digitized by Google

CXXV.

Cacus.

Mane erat: excussus somno Tirynthius hospes
De numero tauros sentit abesse duos.
Nulla videt quaerens taciti vestigia furti;
Traxerat aversos Cacus in antra feros,
Cacus, Aventinae timor atque infamia silvae,
Non leve finitimis hospitibusque malum.
Dira viro facies, vires pro corpore, corpus
Grande: pater monstri Mulciber hujus erat.
Proque domo longis spelunca recessibus ingens
Abdita, vix ipsis invenienda feris.
Ora super postes affixaque brachia pendent,
Squalidaque humanis ossibus albet humus.

Tirynthius, of Tiryns, the town in which Hercules was brought up.

CXXVI.

'I lisp'd in numbers, for the numbers came.'

Ac mihi jam puero coelestia sacra placebant,
Inque suum furtim Musa trahebat opus.
Saepe pater dixit: Studium quid inutile tentas?
Moeonides nullas ipse reliquit opes.
Motus eram dictis, totoque Helicone relicto,
Scribere conabar verba soluta modis.
Sponte sua carmen numeros veniebat ad aptos,
Et, quod tentabam dicere, versus erat.

Digitized by Google

CXXVII.

Premature old age.

Jam mihi deterior canis aspergitur aetas:
Jamque meos vultus ruga senilis arat:
Jam vigor, et quasso languent in corpore vires;
Nec, juveni lusus qui placuere, placent.
Nec, si me subito videas, agnoscere possis:
Aetatis facta est tanta ruina meae.
Confiteor facere haec annos: sed et altera causa est;
Anxietas animi, continuusque labor.
Nam mea per longos si quis mala digerat annos,
(Crede mihi) Pylio Nestore major ero.

CXXVIII.

Ovid's dedication to the Tristia.

Parve, nec invideo, sine me, liber, ibis in urbem;
Hei mihi! quo domino non licet ire tuo.
Vade, sed incultus, qualem decet exulis esse;
Infelix, habitum temporis hujus habe.
Nec te purpureo velent vaccinia fuco;
Non est conveniens luctibus ille color.
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur;
Candida nec nigra cornua fronte geras.
Felices ornent haec instrumenta libellos:
Fortunae memorem te decet esse meae.

Digitized by Google

CXXIX.

A lament for Tibullus.

Memnona si mater, mater ploravit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata deas:
Flebilis indignos, elegeia, solve capillos;
Ah! nimis ex vero nunc tibi nomen erit!
Ille tui vates operis, tua fama, Tibullus,
Ardet in extructo, corpus inane, rogo.
Ecce puer Veneris fert eversamque pharetram,
Et fractos arcus et sine luce facem!
Adspice, demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoraque infesta tundat aperta manu.
Excipiunt sparsi lacrimas per colla capilli,
Oraque singultu concutiente sonant.

Rogus, a funeral pile. *Pharetra*, quiver. *Singultus*, a sob.

CXXX.

The dead Parrot.

Psittacus, Eois ales transmissus ab Indis,
Occidit: exsequias ite frequenter aves.
Ite piae volucres, et plangite pectora pennis;
Et rigido teneras ungue notate genas.
Horrida pro moestis lanietur pluma capillis:
Pro longa resonent carmina vestra tuba.
Quid scelus Ismarii quereris, Philomela, tyranni?
Expleta est annis ista querela suis.
Alitis in rarae miserum divertite funus.
Magna, sed antiqua est causa doloris Itys.
Omnes, quae liquido libratis in aere cursus;
Tu tamen ante alias, turtur amice, dole.

Digitized by Google

Plena fuit vobis omni concordia vita,
Et stetit ad finem longa tenaxque fides.
Quod fuit Argolico juvenis Phoceus Orestae;
Hoc tibi, dum licuit, Psittace, turtur erat.
Quid tamen ista fides? quid rari forma coloris?
Quid vox mutandis ingeniosa sonis?
Quid juvat, ut datus es, nostrae placuisse puellae?
Infelix avium gloria, nempe jaces.

Exsequias, funeral rites. *Laniare*, to lacerate.

CXXXI.

Glaucus while fishing is transformed into a sea-god.

Ego primus in illo
Cespite consedi, dum lina madentia sicco:
Utque recenserem captivos ordine pisces,
Insuper exposui, quos aut in retia casus,
Aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
Res similis fictae: sed quid mihi fingere prodest?
Gramine contacto coepit mea praeda moveri,
Et mutare latus, terraque, ut in aequore niti.
Dumque moror, mirorque simul, fugit omnis in undas
Turba suas, dominumque novum, litusque relinquunt.
Obstupui, dubiusque diu, quae causa, requiro;
Num Deus hoc aliquis, num succus fecerit herbae?
Quae tamen has, inquam, vires habet herba? manuque
Pabula decerpsi, decerptaque dente momordi.
Vix bene combiberant ignotos guttura succos,
Quum subito trepidare intus praecordia sensi.
Alterius rapi naturae pectus amore.
Nec potui restare loco; Repetendaque nunquam
Terra, vale, dixi; corpusque sub aequora mersi.
Di maris exceptum socio dignantur honore.

Digitized by Google

CXXXII.

Midas attempts in vain to conceal his misfortune.

Ille quidem celare cupit, turpique pudore
Tempora purpureis tentat velare tiaris,
Sed solitus longos ferro resecare capillos
Viderat hoc famulus. Qui, quum nec prodere visum
Dedecus auderet, cupiens efferre sub auras,
Nec posset reticere tamen, secedit, humumque
Effodit, et domini quales adspexerit aures,
Voce refert parva, terraeque immurmurat haustae:
Indiciumque suae vocis tellure regesta
Obruit, et scrobibus tacitus discedit opertis.
Creber arundinibus tremulis ibi surgere lucus
Coepit, et, ut primum pleno maturuit anno,
Prodidit agricolam. Leni nam motus ab austro
Obruta verba refert, dominique coarguit aures.

CXXXIII.

'O call my brother back again.'

Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
Tecum una tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quae tuus in vita dulcis alebat amor.

Digitized by Google

Hei misero fratri jucundum lumen ademptum,
Nunquam ego te, misero frater adempte mihi,
Alloquar? Audiero nunquam tua facta loquentem?
Nunquam ego te, vita frater amabilior,
Adspiciam posthac? at certe semper amabo,
Semper moesta tua carmina morte tegam,
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, absumpti fata gemens Ityli.

CXXXIV.

A Roman 'Arry.

Chommoda dicebat si quando commoda vellet
Dicere et insidias Arrius hinsidias.
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum, quantum poterat, dixerat hinsidias.
Credo sic mater, sic Liber, avunculus ejus,
Sic maternus avus dixerat, atque avia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem leniter et leviter,
Nec sibi postilla metuebant talia verba,
Cum subito adfertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Jam non Ionios esse, sed Hionios.

Digitized by Google

CXXXV.

The Dead Sparrow.

Lugete, O Veneres Cupidinesque,
Et quantum est hominum vetustiorum,
Passer mortuus est meae puellae,
Passer, deliciae meae puellae,
Quem plus illa oculis suis amabat;
Nam mellitus erat suamque norat
Ipsam tam bene, quam puella matrem,
Nec sese a gremio illius movebat,
Sed circumsiliens modo huc modo illuc
Ad solam dominam usque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
Illuc, unde negant redire quemquam.
At vobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella devoratis:
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
Vae factum male! vae miselle passer,
Tua nunc opera meae puellae
Flendo turgiduli rubent ocelli.

Pipilare, to chirp.

CXXXVI.

The Poet's Boat.

Phaselus ille, quem videtis, hospites,
Ait fuisse navium celerrimus,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequisse praeterire, sive palmulis

Digitized by Google

Opus foret volare, sive linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare litus, insulasve Cycladas,
Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
Propontida, trucemve Ponticum sinum;
Ubi iste, post phaselus, antea fuit
Comata silva: nam, Cytoris in jugo,
Loquente saepe sibilum edidit coma.

CXXXVII.

The praises of Italy.

Sed neque Medorum silvae, ditissima terra,
Nec pulcher Ganges atque auro turbidus Hermus
Laudibus Italiae certent, non Bactra, neque Indi,
Totaque turiferis Panchaia pinguis arenis.
Haec loca non tauri spirantes naribus ignem
Invertere satis immanis dentibus Hydri,
Nec galeis densisque virum seges horruit hastis;
Sed gravidae fruges et Bacchi Massicus humor
Implevere; tenent oleae armentaque laeta.
Hinc bellator equus campo sese arduus infert;
Hinc albi, Clitumne, greges et maxima taurus
Victima, saepe tuo perfusi sanguine sacro,
Romanos ad templa deum duxere triumphos.
Hic ver assiduum atque alienis mensibus aestas
Bis gravidae pecudes, bis pomis utilis arbos.

Digitized by Google

CXXXVIII.

The Farmer's Life.

Interea dulces pendent circum oscula nati,
Casta pudicitiam servat domus, ubera vaccae
Lactea demittunt, pinguesque in gramine laeto
Inter se adversis luctantur cornibus haedi.
Ipse dies agitat festos, fususque per herbam
Ignis ubi in medio et socii cratera coronant,
Te, libans, Lenaee, vocat, pecorisque magistris
Velocis jaculi certamina ponit in ulmo,
Corporaque agresti nudant praedura palaestrae.
Hanc olim veteres vitam coluere Sabini,
Hanc Remus et frater, sic fortis Etruria crevit
Scilicet et rerum facta est pulcherrima Roma,
Septemque una sibi muro circumdedit arces.
Ante etiam sceptrum Dictaei regis, et ante
Impia quam caesis gens est epulata juvencis,
Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat:
Necdum etiam audierant inflari classica, necdum
Impositos duris crepitare incudibus enses.

CXXXIX.

The Dying Ox.

Ecce autem duro fumans sub vomere taurus
Concidit et mixtum spumis vomit ore cruorem
Extremosque ciet gemitus. It tristis arator,
Maerentem abjungens fraterna morte juvencum
Atque opere in medio defixa reliquit aratra.

Digitized by Google

Non umbrae altorum nemorum, non mollia possunt
Prata movere animum, non, qui per saxa volutus
Purior electro campum petit amnis; at ima
Solvuntur latera, atque oculos stupor urguet inertes,
Ad terramque fluit devexo pondere cervix.
Quid labor aut benefacta juvant; quid vomere terras
Invertisse graves? atqui non Massica Bacchi
Munera, non illis epulae nocuere repostae:
Frondibus et victu pascuntur simplicis herbae,
Pocula sunt fontes liquidi atque exercita cursu
Flumina, nec somnos abrumpit cura salubres.

CXL.

The Philosopher and the Poet.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas
Atque metus omnes et inexorabile fatum
Subjecit pedibus strepitumque Acherontis avari!
Fortunatus et ille, deos qui novit agrestes,
Panaque Silvanumque senem Nymphasque sorores.
Illum non populi fasces, non purpura regum
Flexit et infidos agitans discordia fratres,
Aut conjurato descendens Dacus ab Histro,
Non res Romanae perituraque regna: neque ille
Aut doluit miserans inopem, aut invidit habenti.

Digitized by Google

CXLI.

Bees.

Solae communes natos, consortia tecta
Urbis habent, magnisque agitant sub legibus aevum,
Et patriam solae et certos novere penates,
Venturaeque hiemis memores aestate laborem
Experiuntur et in medium quaesita reponunt.
Namque aliae victu invigilant et foedere pacto
Exercentur agris; pars intra saepta domorum
Narcissi lacrimam et lentum de cortice gluten
Prima favis ponunt fundamina, deinde tenaces
Suspendunt ceras; aliae spem gentis adultos
Educunt fetus; aliae purissima mella
Stipant et liquido distendunt nectare cellas.
Sunt, quibus ad portas cecidit custodia sorti,
Inque vicem speculantur aquas et nubila caeli,
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto
Ignavum fucos pecus a praesepibus arcent.

CXLII.

Aeneas relates the last desperate struggle of the Trojans.

Inde, lupi ceu
Raptores atra in nebula, quos improba ventris
Exegit caecos rabies, catulique relicti
Faucibus exspectant siccis, per tela, per hostes
Vadimus haud dubiam in mortem, mediaeque tenemus
Urbis iter; nox atra cava circumvolat umbra.

Digitized by Google

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet, aut possit lacrimis aequare labores?
Urbs antiqua ruit, multos dominata per annos;
Plurima perque domos et religiosa deorum
Limina. Nec soli poenas dant sanguine Teucri;
Quondam etiam victis redit in praecordia virtus
Victoresque cadunt Danai. Crudelis ubique
Luctus, ubique pavor, et plurima mortis imago.

CXLIII.

Polites is slain before his father's eyes.

Ecce autem elapsus Pyrrhi de caede Polites,
Unus natorum Priami, per tela, per hostes
Porticibus longis fugit, et vacua atria lustrat
Saucius: illum ardens infesto volnere Pyrrhus
Insequitur, jam jamque manu tenet et premit hasta:
Ut tandem ante oculos evasit et ora parentum,
Concidit, ac multo vitam cum sanguine fudit.
Hic Priamus, quamquam in media jam morte tenetur,
Non tamen abstinuit nec voci iraeque pepercit.
At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,
Di, si qua est caelo pietas, quae talia curet,
Persolvant grates dignas et praemia reddant
Debita, qui nati coram me cernere letum
Fecisti et patrios foedasti funere voltus.
At non ille, satum quo te mentiris, Achilles
Talis in hoste fuit Priamo; sed jura fidemque
Supplicis erubuit, corpusque exsangue sepulchro
Reddidit Hectoreum, meque in mea regna remisit.

Digitized by Google

CXLIV.

Hector appears to Aeneas.

Tempus erat, quo prima quies mortalibus aegris
Incipit et dono divum gratissima serpit.
In somnis, ecce, ante oculos moestissimus Hector
Visus adesse mihi, largosque effundere fletus,
Raptatus bigis, ut quondam, aterque cruento
Pulvere, perque pedes trajectus lora tumentes.
Hei mihi, qualis erat! quantum mutatus ab illo
Hectore, qui redit exuvias indutus Achilli,
Vel Danaum Phrygios jaculatus puppibus ignes!
Squalentem barbam et concretos sanguine crines
Volneraque illa gerens, quae circum plurima muros
Accepit patrios.

CXLV.

Dido relates to her sister her dawning love for Aeneas.

Anna soror, quae me suspensam insomnia terrent!
Quis novus hic nostris successit sedibus hospes,
Quem sese ore ferens, quam forti pectore et armis!
Credo equidem, nec vana fides, genus esse deorum.
Degeneres animos timor arguit. Heu quibus ille
Jactatus fatis! quae bella exhausta canebat!
Si mihi non animo fixum inmotumque sederet,
Ne cui me vinclo vellem sociare jugali,
Postquam primus amor deceptam morte fefellit;

Digitized by Google

Si non pertaesum thalami taedaeque fuisset,
Huic uni forsan potui succumbere culpae.
Anna, fatebor enim, miseri post fata Sychaei
Conjugis et sparsos fraterna caede Penates,
Solus hic inflexit sensus, animumque labantem,
Impulit. Agnosco veteris vestigia flammae.
Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat,
Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,
Pallentes umbras Erebi noctemque profundam
Ante, Pudor, quam te violo, aut tua jura resolvo.

CXLVI.

'She found no rest, and ever failed to draw
The quiet night into her blood.'

Nox erat, et placidum carpebant fessa soporem
Corpora per terras, silvaeque et saeva quierant
Aequora, cum medio volvuntur sidera lapsu,
Cum tacet omnis ager, pecudes pictaeque volucres,
Quaeque lacus late liquidos, quaeque aspera dumis
Rura tenent, somno positae sub nocte silenti
Lenibant curas, et corda oblita laborum.
At non infelix animi Phoenissa nec unquam
Solvitur in somnos, oculis aut pectore noctem
Accipit: ingeminant curae, rursusque resurgens
Saevit amor, magnoque irarum fluctuat aestu.

Digitized by Google

CXLVII.

Amoeni dulcia ruris.

Beatus ille qui procul negotiis,
Ut prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni foenore,
Neque excitatur classico miles truci,
Neque horret iratum mare,
Forumque vitat et superba civium
Potentiorum limina.

CXLVIII.

The Danaides.

Audiat Lyde scelus atque notas
Virginum poenas et inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo
Seraque fata,

Quae manent culpas etiam sub Orco
Impiae nam quid potuere majus?
Impiae sponsos potuere duro
Perdere ferro.

Digitized by Google

Una de multis face nuptiali
Digna perjurum fuit in parentem
Splendide mendax et in omne virgo
Nobilis aevum,

"Surge," quae dixit juveni marito,
"Surge, ne longus tibi somnus unde
Non times, detur, socerum et scelestas
Falle sorores,

Quae, velut nactae vitulos leaenae,
Singulos eheu lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam neque intra
Claustra tenebo.

Me pater saevis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci;
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

I, pedes quo te rapiunt et aurae,
Dum favet nox et Venus, i secundo
Omine et nostri memorem sepulchro
Scalpe querelam."

Digitized by Google

CXLIX.

Horace and Lydia.

Donec gratus eram tibi
Nec quisquam potior brachia candidae
Cervici juvenis dabat,
Persarum vigui rege beatior.

Donec non alia magis
Arsisti neque erat Lydia post Chloen,
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.

Me nunc Thressa Chloe regit
Dulces docta modos et citharae sciens,
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animae fata superstiti.

Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti,
Pro quo bis patiar mori,
Si parcent puero fata superstiti.

Quid si prisca redit Venus
Diductosque jugo cogit aeneo?
Si flava excutitur Chloe
Rejectaeque patet janua Lydiae?

Quamquam sidere pulchrior
Ille est, tu levior cortice et improbo
Iracundior Hadria
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

Digitized by Google

CL.

Pyrrha.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urget odoribus,
Grato, Pyrrha, sub antro?
Cui flavam religas comam,

Simplex munditiis? Heu quoties fidem
Mutatosque deos flebit et aspera
Nigris aequora ventis
Emirabitur insolens,

Qui nunc te fruitur credulus aurea;
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat nescius aurae
Fallacis. Miseri, quibus

Intentata nites! me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris deo.

Digitized by Google

CLI.

'The rank is but the guinea stamp.'

Nunc ad me redeo libertino patre natum,
Quem rodunt omnes libertino patre natum,
Nunc, quia sum, tibi, Maecenas, convictor; at olim
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est; quia non ut forsit honorem
Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum,
Praesertim cautum dignos assumere, prava
Ambitione procul. Felicem dicere non hoc
Me possim, casu quod te sortitus amicum;
Nulla etenim mihi te fors obtulit: optimus olim
Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem.

CLII.

'She's beautiful; and therefore to be wooed.'

Sulpicia est tibi culta tuis, Mars magne, Kalendis;
Spectatum e coelo, si sapis, ipse veni,
Hoc Venus ignoscet: at tu, violente, caveto
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis, cum vult exurere divos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam, quicquid agit, quoquo vestigia movit,
Componit furtim subsequiturque Decor.

Digitized by Google

Seu solvit crines, fusis decet esse capillis:
Seu compsit, comptis est veneranda comis.
Urit, seu Tyria voluit procedere palla:
Urit, seu nivea candida veste venit.

CLIII.

Auri sacra fames.

Ergo sollicitae tu causa, pecunia, vitae es;
Per te immaturum mortis adimus iter!
Tu vitiis hominum crudelia pabula praebes;
Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Paetum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terque quaterque mari.
Nam dum te sequitur, primo miser excidit aevo,
Et nova longinquis piscibus esca natat;
Et mater non justa piae dare debita terrae,
Nec pote cognatos inter humare rogos:
Sed tua nunc volucres adstant super ossa marinae;
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare est.

Digitized by Google

CLIV.

The lost Note-book.

Ergo tam doctae nobis periere tabellae,
Scripta quibus pariter tot periere bona!
Has quondam nostris manibus detriverat usus,
Qui non signatas jussit habere fidem.
Illae jam sine me norant placare puellam,
Et quaedam sine me verba diserta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum;
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescunque, mihi semper mansere fideles,
Semper et effectus promeruere bonos.
Me miserum! his aliquis rationem scribit avarus,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas siquis mihi rettulerit, donabitur auro,
Quis pro divitiis ligna retenta velit?
I, puer, et citus haec aliqua propone columma,
Et dominum Esquiliis scribe habitare tuum.

Ephemeris, a day-book.

CLV.

The Lap-dog's Picture.

Issa est passere nequior Catulli:
Issa est purior osculo columbae:
Issa est blandior omnibus puellis:
Issa est carior Indicis lapillis;
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamque gaudiumque;
Collo nixa cubat, capitque somnum

Digitized by Google

Ut suspiria nulla sentiantur.
Hanc, ne lux rapiat suprema totam
Pictor Publius exprimit tabella:
In qua tam similem videbis Issam
Ut non sit tam similis sibi nec ipsa.
Issam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

CLVI.

'Still shall I hear?'

Occurrit tibi nemo quod libenter,
Quod, quacumque venis, fuga est, et ingens
Circa te, Ligurine, solitudo,
Quid sit, scire cupis? nimis poeta es:
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta sole,
Non sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, et legis sedenti:
Currenti legis, * * *
In thermas fugio; sonas ad aurem.
Piscinam peto; non licet natare.
Ad coenam propero; tenes euntem.
Ad coenam venio; fugas sedentem.
Lassus dormio; suscitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir justus, probus, innocens timeris.

Dipsas, a serpent. *Piscina*, a swimming-bath.

Digitized by Google

CLVII.

An Elementary School.

Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister,
Invisum pueris virginibusque caput?
Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam saevo verberibusque tonas.
Tam grave percussis incudibus aera resultant,
Causidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor fuit amphitheatro,
Vincenti parmae cum sua turba favet.
Vicini somnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leve est, pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos: vis, garrule quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

CLVIII.

Genius superior to Wealth.

Sum, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus, nec male notus eques:
Sed toto legor orbe frequens, et dicitur, Hic est:
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacae servit tibi Gleba Syenes,
Tondet et innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego tuque sumus; sed quod sum non potes esse;
Tu quod es, e populo quilibet esse potest.

Cinis = mors. *Flagellat*, "keeps closely locked."

Digitized by Google

CLIX.

To Decianus.

Ne valeam, si non totis, Deciane, diebus
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quae nos disjungunt, milia passum:
Quatuor haec fiunt, cum rediturus eam.
Saepe domi non es: cum sis quoque, saepe negaris:
Vel tantum causis, vel tibi saepe vacas.
Te tamen ut videam, duo milia non piget ire:
Ut te non videam, quatuor ire piget.

CLX.

To-morrow.

Cras te victurum, cras dicis, Posthume, semper.
Dic mihi, cras istud, Posthume, quando venit?
Quam longe cras istud? ubi est? aut unde petendum?
Numquid apud Parthos Armeniosque latet?
Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Posthume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Posthume, vixit heri.

Digitized by Google

CLXI.

'*He knows to live who keeps the middle state,*
And neither leans on this side nor on that.'

Vitam quae faciant beatiorem,
Jucundissime Martialis, haec sunt:
Res non parta labore, sed relicta;
Non ingratus ager, focus perennis,
Lis nunquam, toga rara, mens quieta,
Vires ingenuae, salubre corpus,
Prudens simplicitas, pares amici,
Convictus facilis, sine arte mensa,
Nox non ebria sed soluta curis;
Non tristis torus, et tamen pudicus;
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod sis, esse velis nihilque malis;
Summum nec metuas diem, nec optes.

CLXII.

A Money-lender.

Emi seu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
Sextus protinus ille foenerator,
Quem nostis veterem meum sodalem,

Digitized by Google

Ne quid forte petam, timet cavetque;
Et secum, sed ut audiam, susurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phoebo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare cum rogaris:
Quanto durius, antequam rogeris!

CLXIII.

Epitaph on a Hound.

Amphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix, silvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidissima Dextro
Qui non Erigones mallet habere canem:
Nec qui, Dictaea Cephalum de gente secutus,
Luciferae pariter venit ad astra Deae.
Nec me longa dies, nec inutilis abstulit aetas,
Qualia Dulichio fata fuere cani.
Fulmineo spumantis apri sum dente peremta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras
Non potui fato nobiliore mori.

Digitized by Google

CLXIV.

The Sacred Fish.

Baiano procul a lacu monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hae natantur undae,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil est in orbe majus.
Quid, quod nomen habent, et ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus ?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum praedam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente caecus
Captum non potuit videre piscem,
Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Baianos sedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis simplicibus cibis in undas,
Et pisces venerare dedicatos.

CLXV.

The True King.

Regem non faciunt opes,
Non vestis Tyriae color,
Non frontis nota regiae,

Digitized by Google

Non auro nitidae fores:
Rex est, qui posuit metus
Et dira mala pectoris,
Quem non ambitio impotens
Et nunquam stabilis favor
Vulgi praecipitis movet,
Non quidquid fodit Occidens
Aut unda Tagus aurea
Claro devehit alveo;
Non quidquid Libycis terit
Fervens area messibus.

CLXVI.

The Infernal Regions.

Rapitur volucri tortus Ixion rota;
Cervice saxum grande Sisyphia sedet;
In amne medio faucibus siccis senex
Sectatur undas: adluit mentum latex;
Fidemque cum jam saepe decepto dedit,
Perit unda in ore: pomo destituunt famem;
Praebet volucri Tityos aeternas dapes;
Urnasque frustra Danaides plenas gerunt;
Errant furentes impiae Cadmeides;
Terretque mensas avida Phineas avis.

Digitized by Google

CLXVII.

Cato.

Hi mores, haec duri immota Catonis
Secta fuit: servare modum, finemque tenere,
Naturamque sequi, patriaeque impendere vitam;
Nec sibi, sed toto genitum se credere mundo.
Huic epulae, vicisse famem; magnique penates
Submovisse hiemem tecto: pretiosaque vestis,
Hirtam membra super Romani more Quiritis
Induxisse togam.

CLXVIII.

'Far from the madding crowd.'

Felix qui patriis aevum transegit in agris,
  Ipsa domus puerum quem videt, ipsa senem;
Qui baculo nitens, in qua reptavit arena,
  Unius numeret saecula longa casae.
Illum non vario traxit Fortuna tumultu;
  Nec bibit ignotas mobilis hospes aquas.
Frugibus alternis, non consule, computat annum:
  Autumnum pomis, ver sibi flore, notat.
Idem condit ager Soles, idemque reducit:
  Metiturque suo rusticus orbe diem.
Ingentem meminit parvo qui germine quercum,
  Aequaevumque videt consenuisse nemus.

Digitized by Google

Proxima cui nigris Verona remotior Indis,
Benacumque putat litora rubra lacum.
Sed tamen indomitae vires, firmisque lacertis
Aetas robustum tertia cernit avum.
Erret, et extremos alter scrutetur Iberos,
Plus habet hic vitae, plus habet ille viae.

CLXIX.

A Funeral Scene.

Si. Effertur, imus, interea inter mulieres
Quae ibi aderant, forte unam aspicio adolescentulam
Formâ. . . . So. bonâ fortasse. Si. et voltu, Sosia,
Adeo modesto, adeo venusto ut nihil supra.
Quia tum mihi lamentari praeter caeteras
Visa est, et quia erat forma praeter caeteras
Honesta et liberali; accedo ad pedisequas:
Quae sit, rogo. Sororem esse aiunt Chrysidis.
Procedit funus inde: ad sepulchrum venimus,
In ignem imposita est. Fletur. Interea haec soror,
Quam dixi, ad flammam accessit imprudentius
Satis cum periclo. Ibi tum exanimatus Pamphilus
Bene dissimulatum amorem et celatum indicat.
Accurrit: mediam mulierem complectitur:
Mea Glycerium, inquit, quid agis? cur te is perditum?
Tum illa ut consuetum facile amorem cerneres,
Rejecit se in illum flens quam familiariter!

Pedisequa, an attendant.

Digitized by Google

CLXX.

Menedemus by his harshness drives his son into exile: he resolves to show his penitence by working as a slave during his absence.

Domum revertor maestus, atque animo fere
Perturbato, atque incerto prae aegritudine.
Assido: accurrunt servi; soccos detrahunt:
Video alios festinare, lectos sternere,
Coenam apparare: pro se quisque sedulo
Faciebat, quo illam mihi lenirent miseriam.
Ubi video haec, coepi cogitare: "hem, tot mei
Solius solliciti sunt causa, ut me unum expleant?
Ancillae tot me vestiant? sumptus domi
Tantos ego solos faciam? sed natum unicum
Quem pariter uti his decuit aut etiam amplius
Eum ego hinc ejeci miserum injustitia mea.
Malo quidem me dignum quovis deputem,
Si id faciam. Nam usque dum ille vitam colet
Inopem, carens patria ob meas injurias,
Interea usque illi de me supplicium dabo,
Laborans, quaerens, parcens, illi serviens."

Digitized by Google

CLXXI.

Chremes dissuades Menedemus from his excessive toil.

Quamquam haec inter nos nuper notitia admodum est,
Tamen vel virtus tua me vel vicinitas
Facit ut te audacter moneam et familiariter,
Quod mihi videre praeter aetatem tuam
Facere et praeter quam res te adhortatur tua.
Nam pro deum atque hominum fidem, quid vis tibi?
Quid quaeris? annos sexaginta natus es,
Aut plus eo, ut conjicio; agrum his regionibus
Meliorem neque preti majoris nemo habet;
Servos complures: proinde quasi nemo siet,
Ita tute attente illorum officia fungere.
Numquam tam mane egredior neque tam vesperi
Domum revertor, quin te in fundo conspicer
Fodere aut arare aut aliquid ferre. Denique
Nullum remittis tempus neque te respicis.
Haec non voluptati tibi esse satis certo scio.

Digitized by Google

CLXXII.

Euclio discovers the loss of his treasure.

Perii, interii, occidi! Quo curram? quo non curram?
Tene, tene:—Quem quis?—
Nescio: nil video: caecus eo atque equidem quo eam aut ubi sim aut qui sim
Nequeo cum animo certum investigare. Obsecro vos ego, mihi auxilio,
Oro, obtestor, sitis, et hominem demonstretis qui eam abstulerit.
Quid est? quid ridetis? Novi omnes: scio fures esse hic complures,
Qui vestitu et creta occultant sese atque sedent quasi sint frugi.
Quid ais tu? Tibi credere certum est: nam esse bonum e voltu cognosco.
Hem, nemo habet horum.—Occidisti! Dic igitur si quis habet. Nescis?
Heu me miserum! misere perii! male perditus pessime ornatus eo:
Tantum gemiti et malae moestitiae hic dies mihi obtulit,
Famem et pauperiem. Perditissimus ego sum omnium senum
In terra. Nam quid mihi opus est vita, qui tantum auri perdidi,
Quod custodivi sedulo? Egomet me defraudavi
Animumque meum geniumque meum! nunc alii laetificantur
Meo malo et damno: pati nequeo.

Digitized by Google

CLXXIII.

Poverty.

Da testem Romae tam sanctum, quam fuit hospes
Numinis Idaei: procedat vel Numa, vel qui
Servavit trepidam flagranti ex aede Minervam:
Protenus ad censum, de moribus ultima fiet
Quaestio. Quot pascit servos? quot possidet agri
Jugera? quam multa magnaque paropside coenat?
Quantum quisque sua nummorum servat in arca,
Tantum habet et fidei. Jures licet et Samothracum
Et nostrorum aras: contemnere fulmina pauper
Creditur atque deos, dis ignoscentibus ipsis.
Quid, quod materiam praebet causasque jocorum
Omnibus hic idem, si foeda et scissa lacerna,
Si toga sordidula est, et rupta calceus alter
Pelle patet; vel si consuto vulnere crassum
Atque recens linum ostendit non una cicatrix.
Nil habet infelix paupertas durius in se,
Quam quod ridiculos homines facit.

Digitized by Google

CLXXIV.

Military Glory.

Expende Hannibalem: quot libras in duce summo
Invenies? Hic est, quem non capit Africa, Mauro
Percussa Oceano, Niloque admota tepenti,
Rursus ad Aethiopum populos, altosque elephantos.
Additur imperiis Hispania: Pyrenaeum
Transilit. Opposuit natura Alpemque nivemque:
Diducit scopulos, et montem rumpit aceto.
Jam tenet Italiam: tamen ultra pergere tendit.
Actum, inquit, nihil est, nisi Poeno milite portas
Frangimus, et media vexillum pono Suburra.
O qualis facies et quali digna tabella,
Quum Gaetula ducem portaret belua luscum!
Exitus ergo quis est? O gloria! vincitur idem
Nempe et in exsilium praeceps abit, atque ibi magnus
Mirandusque cliens sedet ad praetoria regis
Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.

CLXXV.

True Virtue.

Virtus est homini scire id quid quaeque habeat res.
Virtus scire homini, rectum utile quid sit, honestum;
Quae bona, quae mala: item quid inutile turpe, inhonestum;
Virtus quaerendae rei finem scire modumque;
Virtus, divitiis pretium persolvere posse;
Virtus, id dare, quod re ipsa debetur honori:
Hostem esse atque inimicum hominum morumque malorum,

Digitized by Google

Contra defensorem hominum morumque bonorum;
Magnificare hos, his bene velle, his vivere amicum;
Commoda praeterea patriae sibi prima putare,
Deinde parentum, tertia jam postremaque nostra.

CLXXVI.

Pompey at the beginning of the Civil War.

Tu, nova ne veteres obscurent facta triumphos,
Et victis cedat piratica laurea Gallis,
Magne, times; te jam series ususque laborum
Erigit, impatiensque loci fortuna secundi.
Nec quemquam jam ferre potest Caesarve priorem
Pompeiusve parem. Quis justius induit arma,
Scire nefas: magno se judice quisque tuetur:
Victrix causa deis placuit, sed victa Catoni.
Nec coiere pares: alter, vergentibus annis
In senium, longoque togae tranquillior usu,
Dedidicit jam pace ducem; famaeque petitor,
Multa dare in vulgus; totus popularibus auris
Impelli, plausuque sui gaudere theatri:
Nec reparare novas vires, multumque priori
Credere fortunae. Stat magni nominis umbra:
Qualis frugifero quercus sublimis in agro
Exuvias veteres populi sacrataque gestans
Dona ducum, nec jam validis radicibus haerens,
Pondere fixa suo est; nudosque per aëra ramos
Effundens, trunco, non frondibus efficit umbram;
Et quamvis primo nutet casura sub Euro
Tot circum silvae firmo se robore tollant,
Sola tamen colitur.

Digitized by Google

CLXXVII.

Hannibal's Oath.

Hannibal haec patrio jussu ad penetralia fertur,
Ingressique habitus atqua ora explorat Hamilcar.
Non ille evantis Massylae palluit iras
Non diros templi ritus, adspersaque tabo
Limina, et audito surgentes carmine flammas.
Olli permulcens genitor caput oscula libat;
Attollitque animos hortando, et talibus implet:
Gens recidiva Phrygum Cadmeae stirpis alumnos
Foederibus non aequa premit: si fata negarint
Dedecus id patriae nostra depellere dextra,
Haec tua sit laus, nate, velis; age, concipe bella
Latura exitium Laurentibus: horreat ortus
Jam pubes Tyrrhena tuos; partusque recusent,
Te surgente, puer, Latiae producere matres.
His acuit stimulis; subjicitque haud mollia dictu:
Romanos terra atque undis, ubi competet aetas,
Ferro ignique sequar, Rhoeteaque fata revolvam.
Non superi mihi, non Martem cohibentia pacta,
Non celsae obstiterint Alpes, Tarpeiaque saxa.
Hanc mentem juro nostri per numina Martis,
Per manes, regina, tuos.

Digitized by Google

GREEK PROSE

Digitized by Google

Digitized by Google

I.

Non-resistance.

Ἔμποροί τινες ὑπὸ λῃστῶν διωχθέντες μάλα καρτερῶς ἐμάχοντο, ἐν-ῆν γὰρ αὐτοῖς ἐν τῇ νηῒ πολὺς χρυσός. καὶ δή ἱερεύς τις σὺν αὐτοῖς πάρ-ων μάχεσθαι οὐκ ἐβούλετο, οὐ γὰρ πρέπειν μάχεσθαι ἄνδρα ἱερέα ὄντα. ἀλλ' οὐ διὰ πολλοῦ, ὡς οἱ λῃσταί τῇ νηῒ ἐπι-βαίνειν ἐπειρῶντο, οὐκέτι ἀν-έσχετο ὁ ἱερεὺς ἀλλὰ, τῶν ἐπι-βαινόντων μεγάλου τινος ταῖς χερσὶ ἐπι-λαβών, "Ἀλλ' ὦ τᾶν," πράως ἔφη, "οὐ δεῖ σε ἐνθάδε μένειν," καὶ ταῦτα λέγων, αὐτὸν εἰς τὴν θάλατταν κατ-έ-βαλε.

ἔμπορος, a merchant. λῃστής, a pirate. ἱερεύς, a priest. πρέπει, it is befitting. ἐπι-βαίνω, to board. ἀν-έχομαι, to restrain one's-self.

II.

A bootless defence.

Κλέπται ποτε τινες εἰς οἰκίαν εἰς-ελθόντες, οὐδὲν πλὴν ἀλεκτρυόνος εὗρον, καὶ τοῦτον σὺν αὐτοῖς λαβόντες ἀπ-ῆεσαν. ὁ δὲ ἀλεκτρυὼν ὑπ' αὐτῶν θύεσθαι μέλλων ἐδεῖτο, ὡς ἂν αὐτὸν ἀπο-λύσωσι, ἄλλα τε πολλὰ λέγων καὶ τοῦτο, ὡς χρησιμώτατος ἐστι τοῖς ἀνθρώποις, νυκτὸς αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ἔργα ἐγείρων. οἱ δὲ ἔφασαν, "Ἀλλὰ διὰ τοῦτό σε μᾶλλον θύσομεν, ἐκείνους γὰρ ἐγείρων, κλέπτειν ἡμᾶς οὐκ ἐᾷς."

κλέπτης, a thief. ἀλεκτρυών, a cock. θύω, to sacrifice. δεόμαι, to pray. ἐγείρω, to rouse.

Digitized by Google

III.

Sound Advice.

Ἄνθρωπος τις ὑπ' ἄλλου τινος δεινὰ ἀπειληθεὶς ἀθύμως εἶχε μή τι ἀηδὲς πάθοι. ὥστε πρὸς φίλον τινα ἦκων διὰ φόβου πᾶν τὸ χρῆμα δι-ηγήσατο, "Οὗτος γάρ," ἔφη, "ἄλλα τε πολλὰ ἐμοὶ ἠπείλησε καί ἐμὲ λακτίζειν βούλεται· τί οὖν ποιεῖν με δεῖ, ἐὰν ποτε αὐτῷ περι-τύχω;" ὁ δὲ φίλος τι γελάσας, "Ἀλλ', ὦ τᾶν," ἔφη, "ἐπεὶ τάχιστα ἐκεῖνον προσ-ερχόμενον ὁρᾷς, δεῖ σε οὐκέτι ἐπὶ τοῖς ποσὶ στῆναι ἀλλὰ καθ-ῆσθαι."

ἀπειλέω, to threaten. *ἀηδής*, unpleasant. *δι-ηγέομαι*, to narrate. *λακτίζω*, to kick. *περι-τυγχάνω*, to meet. *κάθ-ημαι*, to sit down.

IV.

Cyrus visits his grandfather.

Ἐκ δὲ τούτου τοῦ χρόνου μετ-ε-πέμψατο ὁ Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ Κῦρον τὸν παῖδα αὐτῆς· ἰδεῖν γὰρ ἐβούλετο, ὅτι ἥκουεν αὐτὸν καλὸν κἀγαθὸν εἶναι. ἔρχεται δ' αὐτή τε ἡ Μανδάνη πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν Κῦρον τὸν υἱὸν ἔχουσα. ὡς δὲ ἀφ-ίκετο τάχιστα καὶ ἔγνω ὁ Κῦρος τὸν Ἀστυάγην τῆς μητρὸς πατέρα ὄντα, εὐθὺς ἠσπάζετο αὐτὸν ὥσπερ καὶ πάλαι συνήθη ὄντα. ὁρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου, ἐμ-βλέπων αὐτῷ ἔλεγεν, "Ὦ μῆτερ, ὡς καλός μοι ὁ πάππος." ἐρωτώσης δὲ αὐτὸν τῆς μητρὸς πότερος καλλίων αὐτῷ δοκεῖ εἶναι, ὁ πατὴρ ἢ οὗτος, ἀπ-ε-κρίνατο ἄρα ὁ Κῦρος, "Ὦ μῆτερ, Περσῶν μὲν πολὺ κάλλιστος ὁ ἐμὸς πατήρ, Μήδων μέντοι ὅσων ἑόρακα ἐγὼ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπὶ ταῖς θύραις πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος."

μετα-πέμπομαι, to send for, summon. *ἀσπάζομαι*, to greet, caress. *κόσμος*, dress. *πάππος*, a grandfather. *ἐρωτάω*, to ask.

Digitized by Google

V.

Instinct.

Νεβρός ποτε πρὸς τὸν ἔλαφον εἶπε· Πάτερ, σὺ καὶ μείζων καὶ θάσσων κυνῶν εἶ καὶ κέρατα πρὸς τούτοις μεγάλα φέρεις πρὸς ἄμυναν. τί δή ποτ' οὖν οὕτω τούτους φοβῇ; κἀκεῖνος γελῶν εἶπεν· ἀληθῆ μὲν ταῦτα φῂς, τέκνον, ἔν δ' οἶδα, ὡς, ἐπειδὰν κυνὸς ὑλακὴν ἀκούσω, αὐτίκα πρὸς φυγὴν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκ-φέρομαι.

νεβρός, a fawn. *ἔλαφος*, a stag. *ἄμυνα*, defence. *ὑλακή*, barking, baying.

VI.

Astyages wishes Cyrus to remain with him.

Ἐπεὶ δὲ ἡ Μανδάνη παρ-ε-σκευάζετο ὡς ἀπ-ιοῦσα πάλιν πρὸς τὸν ἄνδρα, ἐδεῖτο αὐτῆς ὁ Ἀστυάγης κατα-λιπεῖν τὸν Κῦρον. ἡ δὲ ἀπ-ε-κρίνατο ὅτι βούλεται μὲν ἅπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι, ἄκοντα μέντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι νόμιζει κατα-λιπεῖν. ἔνθα δὴ ὁ Ἀστυάγης λέγει πρὸς τὸν Κῦρον, "Ὦ παῖ, ἢν μένῃς παρ' ἐμοί, πρῶτον μὲν, ὁπόταν βούλῃ εἰσ-ιέναι εἰς ἐμέ, ἐπί σοι ἔσται. ἔπειτα δὲ ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσει, καὶ ὁπόταν ἀπ-ίῃς ἔχων ἄπει οὓς ἂν αὐτὸς ἐθέλῃς. ἔπειτα τά τε νῦν ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία δίδωμί σοι καὶ ἄλλα συλ-λέξω, ἃ σὺ, ἱππεύειν μαθὼν, διώξει, καὶ τοξεύων καὶ ἀκοντίζων κατα-βαλεῖς ὥσπερ οἱ μεγάλοι ἄνδρες."

χαρίζομαι, to gratify. *ἐπί σοι ἔσται*, *tr.* it shall be in your power. *χράομαι*, to use. *παράδεισος*, a park.

Digitized by Google

VII.

The Lion and the Fox.

Λέων γηράσας καὶ οὐ δυνάμενος ἑαυτῷ τροφὴν πορίζειν, τόδε ἔπραξεν· εἰς σπήλαιόν τι εἰσ-ελθὼν, προσ-ε-ποιεῖτο νοσεῖν. καὶ οὕτω τὰ ἄλλα ζῷα, εἰς ἐπίσκεψιν παρα-γενόμενα συλ-λαμβάνων κατ-ήσθιε. πολλῶν οὖν θηρίων τῷδε τρόπῳ ἀπο-θανόντων, Ἀλώπηξ, τὸ τέχνασμα αὐτοῦ συν-εῖσα, πρὸς αὐτὸν ἦλθεν καὶ στᾶσα ἔξω τοῦ σπηλαίου, ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, πῶς ἔχοι· ἐκείνου δὲ εἰπόντος, "Κακῶς," καὶ τὴν αἰτίαν πυνθανομένου, δι' ἣν οὐκ εἰσ-έρχεται, ἡ Ἀλώπηξ ἔφη, "Ὅτι ὁρῶ ἴχνη πολλῶν εἰσιόντων, ἐξιόντος δὲ οὐδενός."

γηράσκω, to grow old. *πορίζω*, to provide. *σπήλαιον*, a cave. *προς-ποιοῦμαι*, to pretend. *τέχνασμα*, a stratagem. *συν-ίημι*, to understand.

VIII.

Cyrus' reason for remaining with Astyages.

Ἐπεὶ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀστυάγης ἡ μήτηρ δι-ηρώτα τὸν Κῦρον πότερον βούλοιτο μένειν ἢ ἀπ-ιέναι. ὁ δὲ οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ ταχὺ εἶπεν ὅτι μένειν βούλοιτο. ἐπ-ερωτηθεὶς δὲ πάλιν ὑπὸ τῆς μητρὸς διὰ τί, εἶπεν, "Ὅτι οἴκοι μὲν τῶν ἡλίκων καὶ εἰμὶ καὶ δοκῶ βέλτιστος εἶναι, ὦ μῆτερ, καὶ ἀκοντίζων καὶ τοξεύων, ἐνταῦθα δὲ οἶδ' ὅτι ἱππεύων ἥττων εἰμὶ τῶν ἡλίκων."

ἥλιξ, a comrade. *μέλλω*, to hesitate. *ἀκοντίζω*, to hurl the javelin.

Digitized by Google

IX.

Generosity of Cyrus.

Δειπνῶν δὲ ὁ Ἀστυάγης σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ τῷ Κύρῳ, βουλόμενος τὸν παῖδα ὡς ἥδιστα δειπνεῖν, πολλὰ κρέα παρ-έ-φερε αὐτῷ· ὁ δὲ Κῦρος, ἐπεὶ ἐώρα πολλὰ τὰ κρέα, εἶπεν, "Ἦ καὶ δίδως, ὦ πάππε, πάντα ταῦτά μοι τὰ κρέα ὅ,τι βούλομαι αὐτοῖς χρῆσθαι;" "Νὴ Δία," ἔφη, "ὦ παῖ, ἔγωγέ σοι." ἐνταῦθα δὴ ὁ Κῦρος λαβὼν τῶν κρεῶν δια-δίδωσι τοῖς ἀμφὶ τὸν πάππον θεραπευταῖς, ἐπι-λέγων ἑκάστῳ, "Σοὶ μὲν τοῦτο δίδωμι ὅτι προθύμως με ἱππεύειν διδάσκεις, σοὶ δ' ὅτι μοι παλτὸν ἔδωκας, σοὶ δ' ὅτι μου τὴν μητέρα τιμᾷς, σοὶ δ' ὅτι τὸν πάππον καλῶς θεραπεύεις." τοιαῦτα ἐποίει, ἕως δι-ε-δίδου πάντα τὰ κρέα.

δειπνέω, to dine. **κρέας**, meat. **πάππος**, a grandfather. **ὅ,τι βούλομαι**, "in whatever way I wish." **χράομαι**, to use. **θεραπευτής**, an attendant. **διδάσκω**, to teach. **παλτόν**, a javelin. **ἕως**, until.

X.

Kindness of Astyages to Cyrus.

Ἀσπαζόμενος δὲ ὁ Ἀστυάγης αὐτὸν καὶ στολὴν καλὴν ἐν-έ-δυσε καὶ στρεπτοῖς καὶ ψελίοις ἐτίμα αὐτὸν καὶ ἐκόσμει, καὶ εἴ ποι ἐξ-ελαύνοι, ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου περιῆγεν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς εἰώθει πορεύεσθαι. ὁ δὲ Κῦρος, παῖς ὢν καὶ φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἥδετο τῇ στολῇ, καὶ ἱππεύειν μανθάνων ὑπερ-έ-χαιρεν· ἐν γὰρ Πέρσαις, ὀρεινῆς τῆς χώρας οὔσης καὶ τρέφειν ἵππους καὶ ἱππεύειν χαλεπὸν ἐστι.

Digitized by Google

XI.

Cyrus goes on a hunting expedition.

Ἐπεὶ δ' οὖν ἔγνω ὁ Ἀστυάγης σφόδρα αὐτὸν ἐπι-θυμοῦντα ἔξω θηρᾶν, ἐκ-πέμπει αὐτὸν σὺν τῷ θείῳ καὶ φύλακας συμ-πέμπει ἐφ' ἵππων πρεσβυτέρους, ὅπως ἀπὸ τῶν δυσχωριῶν φυλάττοιεν αὐτὸν καὶ εἴ τῶν ἀγρίων τι φανείη θηρίων. ὁ οὖν Κῦρος τῶν φυλάκων προθύμως ἐπυνθάνετο ποίοις οὐ χρὴ θηρίοις πελάζειν καὶ ποῖα χρὴ θαρσαλέως διώκειν. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι ἄρκτοι τε πολλοὺς ἄνδρας ἤδη δι-έ-φθειραν καὶ λέοντες καὶ παρδάλεις, αἱ δὲ ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ οἱ ἄγριοι οἶες καὶ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι ἀσινεῖς εἰσιν. ἔλεγον δὲ καὶ τοῦτο, τὰς δυσχωρίας ὅτι δέοι φυλάττεσθαι οὐδὲν ἧττον ἢ τὰ θηρία· πολλοὺς γὰρ ἤδη αὐτοῖς τοῖς ἵπποις κατα-κρημνισθῆναι.

σφόδρα, exceedingly. *ἐπι-θυμέω*, to desire. *θηράω*, to huut. *θεῖος*, an uncle. *δυσχωρία*, difficult ground. *πελάζω*, to approach. *ἄρκτος*, a bear. *πάρδαλις*, a panther. *δορκάς*, an antelope. *ἀσωής*, harmless. *κατα-κρημνίζομαι*, to be thrown down.

XII.

Cyrus returns home.

Ἐνταῦθα δὲ ὁ Κῦρος ἀπ-ιέναι ἐβούλετο, μὴ ὁ πατήρ τι ἄχθοιτο. καὶ τῷ Ἀστυάγει δὲ ἐδόκει εἶναι ἀναγκαῖον ἀπο-πεμπειν αὐτὸν. ἔνθα δὴ ἵππους τε αὐτῷ δοὺς, οὓς αὐτὸς ἐπ-ε-θύμει λαβεῖν, καὶ ἄλλα συσκευάσας πολλὰ ἔπεμπε. ἀπ-ιόντα δὲ τὸν Κῦρον προ-έ-πεμπον ἅπαντες καὶ παῖδες καὶ ἥλικες καὶ ἄνδρες καὶ γέροντες ἐφ' ἵππων καὶ Ἀστυάγης αὐτός. καὶ Κῦρος δὲ αὐτὸς λέγεται σὺν πολλοῖς δακρύοις ἀπο-χωρῆσαι.

Digitized by Google

πολλὰ δὲ δῶρα δια-δοῦναί φασιν αὐτὸν τοῖς ἡλικιώταις, τέλος δὲ καὶ ἣν εἶχε στολὴν τὴν Μηδικὴν ἐκ-δύντα δοῦναί τινι, δηλῶν ὅτι τοῦτον μάλιστα ἐφίλει.

ἄχθομαι, to be grieved. ἀναγκαῖος, necessary. προ-πέμπω, to accompany. στολή, robe.

XIII.

The old Man and Death.

Γέρων ποτὲ ξύλα κόψας, ταῦτα φέρων, πολλὴν ὁδὸν ἐβάδιζε, καὶ διὰ τὸν πολὺν κόπον, ἀπο-θέμενος ἐν τόπῳ τινὶ τὸν φόρτον, τὸν Θάνατον ἐπ-ε-καλεῖτο. τοῦ δὲ Θανάτου παρ-όντος καὶ πυνθανομένου τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτὸν ἐκάλει, δειλιάσας ὁ Γέρων ἔφη, "Ἵνα μου τὸν φόρτον ἄρῃς."

XIV.

Cause of the enmity between Artaxerxes and Cyrus the Younger.

Δαρείου γίγνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δε Κῦρος. ὁ δὲ Δαρεῖος, θανεῖν μέλλων, ἐβούλετο τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρ-εῖναι. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μετα-πέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε. ἀνα-βαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁπλίτας τριακοσίους. ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, καὶ βασιλεὺς ἐγένετο Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης δια-βάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς αὐτῷ ἐπι-βουλεύοντα. ὁ δὲ συλ-λάμβανει Κῦρον ὡς ἀπο-κτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ, ἐξ-αιτησαμένη αὐτὸν ἀπο-πέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν.

δια-βάλλω, to slander. ἐπι-βουλεύω, to plot. ἐξ-αιτέομαι, to beg off, intercede for.

Digitized by Google

XV.

Capture of a barbarian camp.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ πεδίον ἦλθον, οἱ πελτασταὶ προ-ϊόντες καὶ κατ-ιδόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ' ἀνα-κραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ ὑπ-έ-μειναν ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπ-έ-θανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιριβάζου ἑάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες. ἐπειδὴ δὲ οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοὶ ἐπύθοντο ταῦτα, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπ-ιέναι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς κατα-λελειμμένοις.

πελταστής, a targeteer. ἀνα-κράζω, to raise a shout. ἥλωσαν = ἑάλωσαν, were captured.

XVI.

Persian Education.

Διδάσκουσι δὲ οἱ Πέρσαι τοὺς παῖδας σωφροσύνην· μέγα δὲ συμ-βάλλεται εἰς τὸ μανθάνειν σωφρονεῖν αὐτοὺς ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως δι-άγοντας. διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ εἰς τοῦτο συμ-βάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους πειθομένους τοῖς ἄρχουσιν ἰσχυρῶς. διδάσκουσι δὲ ἐγκράτειαν γαστρὸς καὶ ποτοῦ· μέγα δὲ εἰς τοῦτο συμ-βάλλεται ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ. πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν.

σωφροσύνη, self-control, moderation. μέγα συμ-βάλλεται, *tr.* it contributes greatly, it is of great assistance. ἐγκράτεια, mastery over.

Digitized by Google

XVII.

Look before you leap.

Βάτραχοι δύο, ξηρανθείσης τῆς λίμνης, ἐν ᾗ κατ-ῴκουν περι-ῆεσαν ζητοῦντες ποῦ κατα-μεῖναι. καὶ ἐλθόντες εἰς φρέαρ βαθὺ καὶ ἰδόντες τὸ ὕδωρ, ὁ μὲν εἷς συν-ε-βούλευεν, ἵνα πηδήσωσι εὐθὺς κάτω· ὁ δ' ἕτερος εἶπεν, "Ἐὰν οὖν τοῦτο ξηρανθῇ, πῶς δυνησόμεθα ἀνα-βῆναι."

βάτραχος, a frog. ξηραίνω, to dry up. φρέαρ, a well. πηδάω, to leap.

XVIII.

A vow of Friendship.

Καὶ ὁ μὲν Φαρνάβαζος ἀνα-βὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπ-ῆει, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ὑπο-λειφθεὶς καὶ προσ-δραμών, "Ξένον σε," ἔφη, "ὦ Ἀγησίλαε, ποιοῦμαι." "Ἐγὼ δέ γε δέχομαι. Μέμνησό νῦν," ἔφη. καὶ εὐθὺς τὸ παλτόν, εἶχε δὲ καλόν, ἔδωκε τῷ Ἀγησιλάῳ. ὁ δὲ δεξάμενος φάλαρα περι-ελὼν ἀντ-έ-δωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀνα-πηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον μετ-ε-δίωκε τὸν πατέρα.

μέμνημαι, to remember. παλτόν, a javelin. φάλαρα, the cheek-pieces of a bridle.

Digitized by Google

XIX.

The Gnat and the Lion.

Κώνωψ πρὸς Λέοντα ἐλθὼν, εἶπεν, "Οὐδὲ φοβοῦμαί σε, οὐδὲ δυνατώτερός μου εἶ." τί γὰρ σοί ἐστιν ἡ δύναμις; ὅτι ξύεις τοῖς ὄνυξι, καὶ δάκνεις ὀδοῦσι; τοῦτο καὶ γυνή, τῷ ἀνδρὶ μαχομένη, ποιεῖ. ἐγὼ δὲ λίαν εἰμὶ σου ἰσχυρότερος. εἰ δὲ θέλεις, ἔλθωμεν καὶ εἰς πόλεμον. καὶ σαλπίσας, ὁ Κώνωψ ἐν-επ-ήγετο, δάκνων τὰ περὶ τὰς ῥίνας αὐτοῦ ἄτριχα πρόσωπα. ὁ δὲ Λέων τοῖς ἰδίοις ὄνυξι κατ-έ-λυεν ἑαυτόν, ἕως οὗ ἠγανάκτησεν. ὁ Κώνωψ δὲ νικήσας τὸν Λέοντα, καὶ ἐπινίκιον ᾄσας, ἔπτατο. ἀράχνης δὲ δεσμῷ ἐμ-πλακεὶς, ἐσθιόμενος ἀπ-ωδύρετο, ὅτι μεγίστοις πολεμῶν, ὑπὸ εὐτελοῦς ζώου, τῆς ἀράχνης ἀπ-ώλετο.

XX.

Feud between Sakas and Cyrus.

Ἡ δὲ μήτηρ πρὸς Κῦρον εἶπεν, "Ἀλλὰ τί σύ, ὦ παῖ, τῷ Σάκᾳ οὕτω πολεμεῖς;" ὁ δὲ Κῦρος ἀπ-ε-κρίνατο, "Ὅτι νὴ Δία, μισῶ αὐτὸν· πολλάκις γάρ με πρὸς τὸν πάππον βουλομένου προσδραμεῖν οὗτος ὁ μιαρώτατος ἀπο-κωλύει. ἀλλ' ἱκετεύω, ὦ πάππε, δός μοι τρεῖς ἡμέρας ἄρξαι αὐτοῦ." "Καὶ πῶς ἄν," ἔφη ὁ Ἀστυάγης, "ἄρξαις αὐτοῦ;" ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν, "Στὰς ἂν ὥσπερ οὗτος ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ, ἔπειτα ὁπότε βούλοιτο παρ-ιέναι ἐπ' ἄριστον, λέγοιμ' ἂν ὅτι οὔπω δυνατὸν τῷ ἀρίστῳ ἐν-τυχεῖν· εἶθ'

Digitized by Google

ὁπότε ἥκοι ἐπὶ τὸ δεῖπνον λέγοιμ' ἂν ὅτι λοῦται· ἕως παρα-τείναιμαι τοῦτον ὥσπερ οὗτος ἐμὲ παρα-τείνει ἀπὸ σοῦ κωλύων.

ἀπο-κρίνομαι, to answer. πάππος, a grandfather. ἱκετεύω, to entreat. ἄρχω, to rule. ἄριστον, breakfast. παρα-τείνω, to torture.

XXI.

The discomfited boaster.

Ἀνήρ τις ἀπο-δημήσας ποτὲ καὶ μετὰ χρόνον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐπ-αν-ελθών, ἔλεγεν ὡς πολλά τε ἐν ἄλλαις χώραις ηὐδοκίμησε καὶ ἐν τῇ Ῥόδῳ τοιοῦτον ἐπήδησεν πήδημα, οἷον οὐδεὶς ἄλλος δυνατὸς ἂν εἴη πηδῆσαι· πρὸς τοῦτο δὲ καὶ μάρτυρας τοὺς ἐκεῖ παρ-όντας ἔλεγεν ἔχειν· τῶν δὲ παρόντων τις ἔφη, "Ὦ φίλε, εἰ τοῦτ' ἀληθές ἐστιν, οὐδέν σοι δεῖ μαρτύρων. ἰδοὺ Ῥόδος, ἴδωμεν καὶ τὸ πήδημα."

ἀπο-δημέω, to travel abroad. ηὐδοκίμησε πολλά, *tr.* performed many distinguished actions. πηδάω, to leap. μάρτυς, a witness.

XXII.

The Lion and the Frog.

Λέων ἀκούσας ποτὲ βατράχου μέγα βοῶντος, πρὸς τὴν φωνὴν ἐπ-ε-στράφη, νομίζων μέγα τι ζῷον εἶναι· χρόνον δὲ μικρὸν προσ-μείνας, ὡς εἶδεν αὐτὸν προ-ελθόντα ἐκ τῆς λίμνης, προσ-ελθὼν αὐτὸν κατ-ε-πάτησεν.

μέγα βοῶντος, *tr.* croaking loudly.

Digitized by Google

XXIII.

Experientia docet.

Λέων καὶ Ὄνος καὶ Ἀλώπηξ, κοινωνίαν ποιησάμενοι, ἐξ-ἦλθον πρὸς ἄγραν. πολλῆς οὖν θήρας συλ-ληφθείσης, προσ-έ-ταξεν ὁ Λέων τῷ Ὄνῳ δι-ελεῖν αὐτοῖς· ὁ δὲ τρεῖς μερίδας ἴσας ποιησάμενος, ἐκ-λέξασθαι αὐτοὺς ἐκέλευε. καὶ ὁ Λέων ὀργισθεὶς τὸν Ὄνον κατ-έ-φαγεν· εἶτα τῇ Ἀλώπεκι μερίζειν ἐκέλευσεν. ἡ δ' εἰς μίαν μερίδα πάντα σωρεύσασα, ἑαυτῇ μικρόν τι μέρος κατ-έ-λιπεν. καὶ ὁ Λέων πρὸς αὐτὴν, "Τίς σε, ὦ βελτίστη, διαιρεῖν οὕτως ἐδίδαξεν;" ἡ δ' εἶπε, "Ἡ τοῦ Ὄνου συμφορα."

XXIV.

Character of Cyrus the Younger.

Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περσῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικώκατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται. πρῶτον μὲν γὰρ παῖς ἔτι ὤν, ὅτε ἐπαιδεύετο καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις παῖσι, πάντων πάντα κράτιστος ἐνομίζετο. πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται· ἔνθα πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις, αἰσχρὸν δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκοῦσαι, οὔτ' ἰδεῖν, ἐστί.

ὁμολογέω, to agree. παιδεύω, to educate. σωφροσύνη, moderation, self-control.

Digitized by Google

XXV.

The Justice of the Gods.

Ναῦν ποτε μετὰ τῶν ἀνδρῶν βυθισθεῖσαν ἰδών τις, ἀδίκως ἔλεγε τοὺς θεοὺς κρίνειν. δι' ἕνα γὰρ ἀσεβῆ συν-απ-ώλοντο καὶ οἱ ἀναίτιοι· ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος, μυρμήκων πολλῶν ὄντων ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἔτυχεν ἱστάμενος, συν-έ-βη ὑφ' ἑνὸς δηχθῆναι τοῦτον· ὁ δὲ ὑφ' ἑνὸς δηχθεὶς συν-ε-πάτησε τοὺς πάντας. Ἑρμῆς δὲ ἐπι-στὰς αὐτῷ καὶ τῇ ῥάβδῳ παίων εἶπεν· "εἶτα οὐ νομίζεις σὺ τοὺς θεοὺς δικαίους εἶναι, οἷος εἶ σὺ τῶν μυρμήκων."

βυθίζομαι, to sink. *ἀναίτιος*, guiltless. *μύρμηξ*, an ant. *δάκνω*, to bite, sting. *συμ-πατέω*, to trample under foot.

XXVI.

Seuthes proposes a night attack.

Ὁ δὲ Σεύθης τοὺς στρατηγοὺς ἀπο-καλέσας εἶπεν, "Ὦ ἄνδρες, οἱ πολέμιοι ἡμῶν οὐκ ἴσασί πω τὴν ἡμετέραν συμμαχίαν· ἣν οὖν ἔλθωμεν ἐπ' αὐτούς, πρὶν παρα-σκευάσασθαι, μάλιστα ἂν λάβοιμεν καὶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα." οἱ δὲ στρατηγοὶ ταῦτα συν-επ-ήνουν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν ἡγεῖσθαι. ὁ δὲ εἶπε· "Παρασκευασάμενοι ἀνα-μένετε· ἐγὼ δὲ, ὁπόταν καιρὸς ᾖ, ἥξω πρὸς ὑμᾶς καὶ ἡγήσομαι."

Digitized by Google

XXVII.

Cyrus is warned of his approaching end.

Κοιμηθεὶς δὲ ὁ Κῦρος ἐν τῷ βασιλείῳ ὄναρ εἶδε τοιόνδε. ἔδοξεν αὐτῷ προσ-ελθὼν κρείττων τις ἢ κατὰ ἄνθρωπον εἰπεῖν, "Συ-σκευάζου, ὦ Κῦρε· ἤδη γὰρ εἰς θεοὺς ἄπ-ει." τοῦτο δὲ ἰδὼν τὸ ὄναρ ἐξ-ηγέρθη καὶ σχεδὸν ἐδόκει εἰδέναι ὅτι τοῦ βιοῦ ἡ τελευτὴ παρ-είη. εὐθὺς οὖν λαβὼν ἱερεῖα ἔθυε Διί τε πατρῴῳ καὶ Ἡλίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ὧδε ἐπ-ευχόμενος, "Ζεῦ πατρῷε καὶ Ἥλιε καὶ πάντες θεοί, δέχεσθε τάδε τελεστήρια πολλῶν καὶ καλῶν πράξεων. αἰτοῦμαι δ' ὑμᾶς δοῦναι καὶ νῦν παισὶ μὲν καὶ γυναικὶ καὶ φίλοις καὶ πατρίδι εὐδαιμονίαν, ἐμοὶ δὲ οἵόνπερ αἰῶνα δεδώκατε, τοιαύτην καὶ τελευτὴν δοῦναι."

ὄναρ, a dream. αἰών, life.

XXVIII.

Xenophon escapes from a difficulty.

Γνήσιππος δὲ τις, Ἀθηναῖος, ἀνα-στὰς εἶπεν, ὅτι ἀρχαῖος εἴη νόμος κάλλιστος, τοὺς μὲν ἔχοντας διδόναι τῷ Βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν Βασιλέα. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἠπορεῖτο, τί ποιήσει· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ὡς τιμώμενος ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δίφρῳ Σεύθῃ καθ-ήμενος. ὁ δὲ Ἡρακλείδης ἐκέλευεν αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον. ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἤδη γὰρ ὑπο-πεπωκὼς ἐτύγχανεν, ἀν-έ-στη θαρραλέως δεξάμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν· "Ἐγὼ δέ σοι, ὦ Σεύθη, δίδωμι ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους φίλους εἶναι πιστοὺς, καὶ οὐδένα ἄκοντα,

Digitized by Google

ἀλλὰ πάντας μᾶλλον ἔτι ἐμοῦ σοι βουλομένους φίλους εἶναι. καὶ νῦν πάρ-εισιν οὐδέν σε προσ-αιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προ-κινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ' ὧν, ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι, τὴν μὲν πατρῴαν χώραν ἀπο-λήψῃ, πολλὴν δὲ ἄλλην κτήσει."

ἀπορέομαι, to be in a difficulty or doubt. *ὀρέγω*, to hold out, hand.

XXIX.

Mania is made Queen of Aeolis.

Τῆς δὲ Αἰολίδος ἐσατράπευε, ἕως μὲν ἔζη, Ζήνις· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος νόσῳ ἀπ-έ-θανε, παρα-σκευάζεται ὁ Φαρνάβαζος ἄλλῳ δοῦναι τὴν σατραπείαν· ἡ δὲ Μανία, ἡ τοῦ Ζήνιος γυνή, δῶρα λαβοῦσα πρὸς Φαρνάβαζον ἐπορεύετο. ἐλθοῦσα δ' εἰς λόγους εἶπεν, "Ὦ Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ ὁ ἐμὸς καὶ τἄλλα σοι φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπ-ε-δίδου, ὥστε σὺ αὐτὸν ἐτίμας. ἦν οὖν ἐγώ σοι μηδὲν χεῖρον ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθ-ιστάναι; ἢν δέ τί σοι μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοὶ δήπου ἔσται ἀφ-ελομένῳ ἐμὲ ἄλλῳ δοῦναι τὴν ἀρχήν." ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. ἡ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τούς τε φόρους οὐδὲν ἧττον τοῦ ἀνδρὸς ἀπ-ε-δίδου, καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφ-ικνοῖτο πρὸς Φαρνάβαζον ἀεὶ ἤγε δῶρα αὐτῷ.

σατραπεύω, to be satrap over. *φόρος*, tribute. *ἀφ-αιρέομαι*, to deprive, take away from. *κυρία*, mistress.

Digitized by Google

XXX.

Good Advice.

Πρῶτον μὲν οὖν εὐ-σέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς μὴ μόνον θύων ἀλλὰ καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμ-μένων· ἐκεῖνο μὲν γὰρ τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας σημεῖον, τοῦτο δὲ τῆς τῶν τρόπων καλοκἀγαθίας τεκμήριον. τίμα τὸ δαιμόνιον ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως· οὕτω γὰρ δόξεις ἅμα τὲ τοῖς θεοῖς θύειν καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένειν.

XXXI.

Cyrus when dying divides his kingdom.

Παῖδες ἐμοὶ καὶ πάντες οἱ παρ-όντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν τοῦ βίου τὸ τέλος ἤδη πάρ-εστιν· ἐκ πολλῶν τοῦτο σαφῶς γιγνώσκω. δεῖ δὲ τὴν βασιλείαν με ἤδη σαφηνίσαντα κατα-λιπεῖν, ὡς ἂν μὴ ἀμφίλογος γενομένη πράγματα ὑμῖν παράσχῃ. ἐγὼ φιλῶ μὲν ἀμφοτέρους ὑμᾶς ὁμοίως, ὦ παῖδες· τὸ δὲ προ-βουλεύειν καὶ τὸ ἡγεῖσθαι, ὅταν καιρὸς δοκῇ εἶναι, τοῦτο προσ-τάττω τῷ προτέρῳ γενομένῳ καὶ πλειόνων κατὰ τὸ εἰκὸς ἐμπείρῳ. σὺ μὲν οὖν, ὦ Καμβύσῃ, τὴν βασιλείαν ἔχε, θεῶν τε διδόντων, καὶ ἐμοῦ, ὅσον ἐν ἐμοί· σοὶ δὲ, ὦ Ταναοξάρη, σατράπην εἶναι δίδωμι Μήδων. ταῦτα δέ σοι διδοὺς νομίζω ἀρχὴν μὲν μείζω καὶ τοὔνομα τῆς βασιλείας τῷ πρεσβυτέρῳ κατα-λιπεῖν, εὐδαιμονίαν δέ σοι ἀλυποτέραν. τὸ γὰρ πολλὰ μεριμνᾶν καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχίαν

Digitized by Google

ἔχειν κεντριζόμενον ὑπὸ τῆς πρὸς τἀμὰ ἔργα φιλονεικίας, ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀνάγκη σοῦ μᾶλλον ὁμαρτεῖν, ἃ σαφ' ἴσθι τῷ εὐ-φραίνεσθαι πολλὰς ἀσχολίας παρ-έχει.

βασιλείαν σαφηνίζω, to determine the succession. *ἀμφίλογος*, disputed. *πράγματα παρέχω*, to cause trouble.

XXXII.

Clearchus.

Ἤδη δὲ φυγὰς ὢν ἔρχεται πρὸς Κῦρον, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρεικούς. ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥᾳθυμίαν ἐτράπετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων στράτευμα συλ-λέξας ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξί, καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ ἐπολέμησε, μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν ὡς ξὺν ἐκείνῳ αὖ πολεμήσων. ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις, ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἔχειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης, αἱρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥᾳθυμεῖν, βούλεται πονεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως, αἱρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποιεῖν. πολεμικὸς δὲ αὖ ταύτῃ ἐδόκει εἶναι, ὅτι φιλοκίνδυνός τε ἦν, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ παρ-όντες πανταχοῦ πάντες ὡμολόγουν.

ῥᾳθυμία, idleness, laziness. *ἐξὸν*, used absolutely, "although it were possible." *αἱρέομαι*, to choose.

Digitized by Google

XXXIII.

Solon and Croesus.

Σόλων εἰς Σάρδεις ἦλθεν, Κροῖσον ὀψόμενος. ἐκεῖ δὲ ὢν, εἶδε καὶ τὸν τοῦ βασιλέως θησαυρὸν. ὕστερον δὲ ἤρετο αὐτὸν ὁ Κροῖσος, εἴ τις ἐστὶν ἀνθρώπων αὐτοῦ εὐδαιμονέστερος. ὁ δὲ ἀπ-ε-κρίνατο, "Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ εὐδαιμονέστερος Τέλλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος· οὗτος γὰρ αὐτός τε χρηστὸς ὢν καὶ παῖδας χρηστοὺς ἔχων βίον εὐκλεῶς ἐτελεύτησεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχόμενος." πάλιν οὖν αὐτὸν ἤρετο, εἰ μετὰ Τέλλον ἄλλον ἔγνωκεν ἀνθρώπων εὐδαιμονέστερον. ἀπο-κρίνεται δὲ ὁ Σόλων εἰδέναι Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, οἳ, ὑποδύντες αὐτοὶ τῷ ζύγῳ τῆς ἁμάξης ἐκόμισαν τὴν μητέρα πρὸς τὸ τῆς Ἥρας ἱερόν, εἶτα θύσαντες καὶ πιόντες οὐκέτι τῇ ὑστεραίᾳ ἀν-έ-στησαν, ἀλλὰ ἀλύπως καὶ ἀναλγῶς τεθνᾶσι. ἡμᾶς δ' εἶπεν ὁ Κροῖσος, "εἰς οὐδένα τίθης εὐδαιμόνων ἀνθρώπων ἀριθμόν;" "ἀλλ' οὐδαμῶς," ἀπ-ε-κρίνατο ὁ Σόλων, "οὐδεὶς γὰρ, ἕως ζῇ, νομιστέος εὐδαίμων ἐστι."

θησαυρὸς, a treasury. *ὑποδύντες τῷ ζύγῳ*, *tr.* taking on their shoulders the yoke. *κομίζω*, to convey.

XXXIV.

(*Continued.*)

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλοῖς ἔτεσι ὁ Κροῖσος ὑπὸ τοῦ Κύρου ἐνικήθη, ποιησάμενος οὖν ὁ Κύρος πυρὰν μεγάλην ἐκέλευσεν ἄγειν τὸν Κροῖσον ἵνα ζῶν κατα-καυθείη. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον οἱ θεράποντες τὸν Κροῖσον ἦγον δεδεμένον. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς πυρᾶς

Digitized by Google

ἐπι-βεβηκὼς, μάλα μεγαλῇ τῇ φωνῇ τρὶς ὠνόμασεν Σόλωνα. ἠρωτησάντος οὖν τοῦ Κύρου τίς εἴη οὗτος ὁ Σόλων, ἔφραζον αὐτῷ οἱ Λυδοὶ πᾶν τὸ χρῆμα. ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κῦρος καὶ μεμνημένος ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος εἴη ἐκέλευσε σβεννύναι τὴν πυρὰν καὶ τὸν Κροῖσον κατα-βιβάζειν.

πυρά, a funeral pyre. κατα-καύω, to burn. θεράπων, an attendant. σβεννύμι, to extinguish.

XXXV.

Religious views of Socrates.

Ὁ γὰρ Σωκράτης ἐπι-μελεῖσθαι θεοὺς ἐνόμιζεν ἀνθρώπων, οὐχ ὃν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν· οὗτοι μὲν γὰρ ἡγοῦνται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν εἰδέναι, τὰ δ' οὐκ εἰδέναι. Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἡγεῖτο θεοὺς εἰδέναι, τά τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα, πανταχοῦ δὲ παρ-εῖναι, καὶ σημαίνειν τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων. θαυμάζω οὖν, ὅπως ποτὲ ἐπείσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι Σωκράτην περὶ τοὺς θεοὺς μὴ σωφρονεῖν, τὸν ἀσεβὲς μὲν οὐδέν ποτε περὶ τοὺς θεοὺς οὔτ' εἰπόντα οὔτε πράξαντα, τοιαῦτα δὲ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα περὶ θεῶν, οἷά τις ἂν καὶ λέγων καὶ πράττων εἴη τε καὶ νομίζοιτο εὐσεβέστατος. θαυμαστὸν δὲ φαίνεταί μοι καὶ τὸ πεισθῆναι τινας, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους δι-έ-φθειρεν, ὃς πρὸς τοῖς εἰρημένοις, πρῶτον μὲν πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν, εἶτα πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος καὶ πάντας πόνους καρτερικώτατος.

ἐπι-μελέομαι, to care for. ἡγέομαι, to think. ἀσεβής, impious.

Digitized by Google

XXXVI.

An Exile's Appeal.

Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο. Κλεόκριτος δέ ἔλεξεν, "Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε; ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν, μετεσχήκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ἱερῶν καὶ θυσιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας. παύσασθε οὖν ἁμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τριάκοντα, οἱ ἰδίων κερδέων ἕνεκα πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτὼ μησὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες."

XXXVII.

A Skirmish.

Τότε δὲ ὁ Πύρρος τοὺς μὲν πεζοὺς εἰς μάχην ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ τάττεσθαι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἱππέων προήλαυνεν, ὡς ἐπιθησόμενος τοῖς Ῥωμαίοις πρὶν ἐκείνους τὸν πόταμον διαβῆναι. εὗρε μέντοι τοὺς μὲν φαλαγγίτας ἐκ τοῦ ποτάμου ἤδη προχωροῦντας, ἔμπροσθεν δὲ τούτων τοὺς ἱππεῖς τὴν ἐφορμὴν δέχεσθαι ἑτοίμους ὄντας. ἄντιος οὖν εὐθὺς ἤλαυνεν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι, καίπερ τῶν ὅπλων σφόδρα ἀνίσων ὄντων τοῖς Ἑλληνικοῖς ἱππεῦσιν, ἀνδρειότατα ὅμως ἀντεῖχον· καὶ δὴ καὶ λοχαγός τις αὐτοῦ τοῦ βασιλέως οὕτω προθύμως ἐστοχάζετο, ὥστε αἰσθόμενός τις τῶν μετ' αὐτοῦ φυλάξασθαι παρήνεσε τὸν βάρβαρον, ὃς ἐφ' ἵππῳ μέλανι καὶ λευκοὺς τοὺς πόδας ἔχοντι ὀχεῖται.

φαλαγγίτης, a legionary soldier.

Digitized by Google

XXXVIII.

Theramenes opposes the Thirty Tyrants.

Καὶ ὅπως ἔχοιεν χρήματα, ἔδοξε τοῖς τριάκοντα ἕκαστον λαβεῖν ἕνα τῶν μετοίκων καὶ αὐτοὺς μὲν ἀποκτεῖναι, τὰ δὲ χρήματα αὐτῶν ἀποσημήνασθαι. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸν Θηραμένη λαβεῖν ὅντινα βούλοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, "'Αλλ' οὐ δοκεῖ μοι," ἔφη, "καλὸν εἶναι φάσκοντας βελτίστους εἶναι ἀδικώτερα τῶν συκοφαντῶν ποιεῖν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τοὺς ἄνδρας παρ' ὧν χρήματα λαμβάνοιεν ζῆν εἰῶν, ἡμεῖς δὲ ἀποκτενοῦμεν τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας, ἵνα χρήματα λαμβάνωμεν; πῶς οὐ ταῦτα ἐκείνων ἀδικώτερα ἐστι;"

ἀποσημαίνομαι, to confiscate. *συκοφαντής*, an informer.

XXXIX.

A thoroughgoing Scoundrel.

Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν. τὸ δ' ἁπλοῦν καὶ τὸ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ εἶναι. στέργων δὲ φανερὸς ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίνετο ἐπιβουλεύων. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾴστον ἂν ἀφύλακτα λαμβάνειν.

Digitized by Google

XL.

Socrates and the battle of Arginusae.

Βουλεύσας γὰρ ποτε ὁ Σωκράτης καὶ τὸν βουλευτικὸν ὅρκον ὀμόσας, ἐν ᾧ ἦν κατὰ τοὺς νόμους βουλεύσειν, ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος, ἐπιθυμήσαντος τοῦ δήμου παρὰ τοὺς νόμους ἐννέα στρατηγοὺς μιᾷ ψήφῳ ἀποκτεῖναι πάντας, οὐκ ἠθέλησεν ἐπιψηφίσαι, ὀργιζομένου μὲν αὐτῷ τοῦ δήμου, πολλῶν δὲ καὶ δυνατῶν ἀπειλούντων, ἀλλὰ περὶ πλείονος ἐποιήσατο εὐορκεῖν ἢ χαρίσασθαι τῷ δήμῳ παρὰ τὸ δίκαιον καὶ φυλάξασθαι τοὺς ἀπειλοῦντας.

XLI.

An Arcadian Glutton.

Ἀρκὰς δέ τις ἦν Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινὸς, ὃς λαβὼν εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. κέρατα δὲ οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύστας, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἦκεν, εἶπεν ἰδὼν τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, "Ἐκείνῳ," ἔφη, "δός· σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δὲ οὐδέπω." ἀκούσας Σεύθης τὴν φωνὴν ἠρώτα τὸν οἰνοχόον, τί λέγει. ὁ δ' οἰνοχόος εἶπεν· ἑλληνίζειν γὰρ ἠπίστατο. ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

οἰνοχόος, a cup-bearer. **σχολάζω**, to be at leisure, have nothing to do.

Digitized by Google

XLII.

Opinions of Socrates.

Ἐμοὶ μὲν δὴ Σωκράτης τοιοῦτος ὢν ἐδόκει τιμῆς ἄξιος εἶναι τῇ πόλει μᾶλλον ἢ θανάτου. καὶ κατὰ τοὺς νόμους δὲ σκοπῶν ἄν τις τοῦθ' εὕροι. κατὰ γὰρ τοὺς νόμους ἐάν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν ἢ βαλαντιοτομῶν ἢ τοιχωρυχῶν ἢ ἀνδραποδιζόμενος ἢ ἱεροσυλῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία· ὧν ἐκεῖνος πάντων ἀνθρώπων πλεῖστον ἀπεῖχεν. ἀλλὰ μὴν τῇ πόλει γε οὔτε πολέμου κακῶς συμβάντος, οὔτε στάσεως, οὔτε προδοσίας, οὔτε ἄλλου κακοῦ οὐδενὸς πώποτε αἴτιος ἐγένετο. οὐδὲ μὴν ἰδίᾳ γε οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων οὔτε ἀγαθῶν ἀπεστέρησεν, οὔτε κακοῖς περιέβαλεν· ἀλλ' οὐδ' αἰτίαν τῶν εἰρημένων οὐδενὸς πώποτ' ἔσχε. πῶς οὖν ἔνοχος ἄν εἴη τῇ γραφῇ; ὅς ἀντὶ μὲν τοῦ μὴ νομίζειν θεοὺς, φανερὸς ἦν θεραπεύων τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· ἀντὶ δὲ τοῦ διαφθείρειν τοὺς νέους, ὅ δὴ ὁ γραψάμενος αὐτὸν ἠτιᾶτο, φανερὸς ἦν τῶν συνόντων τοὺς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχοντας τούτων μὲν παύων, τῆς δὲ καλλίστης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς, ᾗ πόλεις τε καὶ οἴκους εὖ οἰκοῦσι, προτρέπων ἐπιθυμεῖν· ταῦτα δὲ πράττων πῶς οὐ μεγάλης ἄξιος ἦν τιμῆς τῇ πόλει;

Digitized by Google

XLIII.

Cyrus announces the real object of his Expedition.

Καὶ Κῦρος μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ ἀναπείθειν ἕπεσθαι. οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύπτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι, ἐὰν μή τις αὐτοῖς χρήματα διδῷ, ὥσπερ τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀναβᾶσι παρὰ τὸν πατέρα τοῦ Κύρου, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κῦρον. ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἑκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἥκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ, μέχρι ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπείσθη.

XLIV.

Speech of Clearchus.

Ὁ δὲ Κλέαρχος ἔλεξε τοιάδε· "Ἄνδρες στρατιῶται, ἐπειδὴ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμην, ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὠφελοίην αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι, ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν ἰέναι. εἰ μὲν δὴ

Digitized by Google

δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα· αἱρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς, καὶ σὺν ὑμῖν ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. καὶ οὔποτε ἐρεῖ οὐδείς, ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἱλόμην· ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι οὐδὲ ἕπεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἕψομαι καί ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν οἶμαι εἶναι τίμιος, ὅπου ἂν ὦ, ὑμῶν δὲ ἔρημος ὢν οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι οἶμαι οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι."

XLV.

The Ten Thousand catch sight of the Sea.

Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον, καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας, καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι. καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον, καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν, παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν, Θάλαττα, Θάλαττα, καὶ παρεγγυώντων. ἔνθα δὴ ἔθεον ἅπαντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο, καὶ οἱ ἵπποι. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους, καὶ στρατηγοὺς, καὶ λοχαγοὺς, δακρύοντες.

Digitized by Google

XLVI.

Cyrus' address to his Generals before Babylon.

Ἄνδρες φίλοι, ὁ μὲν ποταμὸς ἡμῖν παρακεχώρηκε τῆς εἰς τὴν πόλιν ὁδοῦ. ἡμεῖς δὲ θαρροῦντες εἰσίωμεν μηδὲν φοβούμενοι εἴσω, ἐννοούμενοι ὅτι οὗτοι ἐφ' οὓς νῦν πορευσόμεθα, ἐκεῖνοί εἰσιν, οὓς ἡμεῖς καὶ συμμάχους πρὸς ἑαυτοῖς ἔχοντας καὶ ἐγρηγορότας ἅπαντας καὶ νήφοντας καὶ ἐζωπλισμένους καὶ συντεταγμένους ἐνικῶμεν· νῦν δ' ἐπ' αὐτοὺς ἴμεν, ἐν ᾧ πολλοὶ μὲν αὐτῶν καθεύδουσι, πολλοὶ δὲ αὐτῶν μεθύουσι, πάντες δὲ ἀσύντακτοί εἰσιν· ὅταν δὲ καὶ αἴσθωνται ἡμᾶς ἔνδον ὄντας, πολὺ ἔτι μᾶλλον ἢ νῦν ἀχρεῖοι ἔσονται ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαι. εἰ δέ τις τοῦτο ἐννοεῖται, ὃ δὴ λέγεται φοβερὸν εἶναι τοῖς εἰς πόλιν εἰσιοῦσι, μὴ ἐπὶ τὰ τέγη ἀναβάντες βάλωσιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, τοῦτο μάλιστα θαρρεῖτε· ἦν γὰρ ἀναβῶσί τινες ἐπὶ τὰς οἰκίας, ἔχομεν σύμμαχον θεὸν Ἥφαιστον· αἱ γὰρ οἰκίαι πᾶσαι εὐφλεκταί εἰσι, πολλὴν δὲ πίτταν ἔχομεν, ἢ ταχὰ παρακαλεῖ πολλὴν φλόγα, ὥστε ἀνάγκην εἶναι ἢ φεύγειν ταχὰ τοὺς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἢ ταχὰ κατακεκαῦσθαι. ἀλλ' ἄγετε, λαμβάνετε τὰ ὅπλα, ἡγήσομαι δὲ ἐγὼ σὺν τοῖς θεοῖς.

XLVII.

Pantheia slays herself on her husband's corpse.

Ἡ οὖν Πάνθεια τοὺς μὲν φύλακας ἐκέλευσεν ἀποστῆναι, "ἕως ἄν," ἔφη, "τόνδε τὸν νεκρὸν ἐγὼ ὀδύρωμαι ὡς βούλομαι." τῇ δὲ τροφῷ εἶπε παραμένειν, καὶ ἐπέταξεν αὐτῇ, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ,

Digitized by Google

περικαλύψαι αὐτήν τε καὶ τὸν ἄνδρα ἐν ἑνὶ ἱματίῳ. ἡ δὲ τροφὸς πολλὰ ἱκετεύουσα μὴ ποιεῖν τοῦτο, ἐπεὶ οὐδὲν ἤννε καὶ χαλεπαίνουσαν ἐώρα, ἐκάθητο κλαίουσα. ἡ δὲ ἀκινάκην πάλαι παρεσκευασμένη σφάττει ἑαυτήν, καὶ ἐπιθεῖσα ἐπὶ τὰ στέρνα τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἑαυτῆς κεφαλὴν ἀπέθνησκεν. ἡ δὲ τροφὸς ἀνωλοφύρατό τε καὶ περιεκάλυπτεν ἄμφω ὥσπερ ἡ Πάνθεια ἐπέστειλεν. ὁ δὲ Κῦρος ὡς ᾔσθετο τὸ ἔργον τῆς γυναικὸς, ἐκπλαγεὶς ἴεται, εἴ τι δύναιτο βοηθῆσαι. οἱ δὲ φύλακες ἰδόντες τὸ γεγενημένον τρεῖς ὄντες σπασάμενοι κἀκεῖνοι τοὺς ἀκινάκας ἀποσφάττονται οὗπερ ἔταξεν αὐτοὺς ἑστηκότες.

XLVIII.

Death of Cyrus the Younger.

Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι εἰς το διώκειν ὁρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. σὺν τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, "Τὸν ἄνδρα ὁρῶ," ἴετο ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρὸς, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμα φησι. παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρου, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον, Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

Digitized by Google

XLIX.

The Persians, by bribery, stir up a coalition against Sparta.

Ὁ μέντοι Τιθραύστης ὁρῶν τὸν Ἀγησίλαον καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῇ διανοούμενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας αἱρήσειν βασιλέα, πέμπει Τιμοκράτη εἰς Ἑλλάδα, δοὺς χρυσίον εἰς πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίου καὶ κελεύει διδόναι τοῖς προεστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐφ' ᾧτε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις καὶ ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Ἄργει τοῖς πρώτοις ἀνδράσι. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οὐ μεταλαβόντες τούτου τοῦ χρυσίου ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον. οἱ μὲν δὴ δεξάμενοι τὰ χρήματα εἰς τὰς οἰκείας πόλεις διέβαλλον τοὺς Λακεδαιμονίους.

L.

Xerxes reviews his army.

Ξέρξης δ' οὖν ἐλθὼν εἰς Ἄβυδον ἠθέλησεν ἰδεῖν πάντα τὸν στρατόν. καὶ ἐπεποίητο αὐτῷ ἐπὶ κολωνοῦ τινος θρόνος λίθου λευκοῦ· ἐφ' οὗ καθήμενος ἐθεᾶτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς ναῦς. ὡς δὲ ἑώρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ πεδία πλήρη ἀνθρώπων, ἐνταῦθα Ξέρξης ἐμακάρισεν ἑαυτόν. μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσε.

Digitized by Google

Ἀρτάβανος δὲ ὁ πάτρως ἰδὼν τὸν βασιλέα δακρύσαντα ἠρώτησε τοιάδε, "Ὦ βασιλεῦ, τί δὴ ἀλλήλων ἐναντία ἐποίησας νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον; μακαρίσας γὰρ σεαυτὸν δακρύεις." ὁ δὲ εἶπεν· "Τυγχάνω κατοικτείρας τὸν πάντα ἀνθρώπινον βίον ὡς βραχὺν ὄντα. τούτων γὰρ, ὄντων τοσούτων, οὐδεὶς εἰς ἑκατοστὸν ἔτος περίεσται." ὁ δὲ Ἀρτάβανος ἀπεκρίνατο· "Ἀλλ' οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οὐδεὶς οὕτως εὐδαίμων ἐστιν, ὃς μὴ βουλήσεται πολλάκις τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῆν. αἱ γὰρ συμφοραὶ μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσι τὸν βίον· ὥστε ὁ θάνατος αἱρετωτάτη γέγονε καταφυγή."

LI.

Diogenes and his Tub.

Ὁπότε ὁ Φίλιππος ἐλέγετο ἤδη ἐπελαύνειν, οἱ Κορίνθιοι πάντες ἐταράττοντο, καὶ ἐν ἔργῳ ἦσαν, ὁ μὲν ὅπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ λίθους παραφέρων, ὁ δὲ ὑποικοδομῶν τοῦ τείχους, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι τῶν χρησίμων ὑπουργῶν. ὁ δὴ Διογένης, ὁρῶν ταῦτα, ἐπεὶ μηδὲν εἶχεν, ὅ τι καὶ πράττοι, (οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ εἰς οὐδὲν ἐχρῆτο,) διαζωσάμενος τὸ τριβώνιον, σπουδῇ μάλα καὶ αὐτὸς ἐκύλιε τὸν πίθον, ἐν ᾧ ἐτύγχανεν οἰκῶν, ἄνω καὶ κάτω τοῦ Κρανείου· καί τινος τῶν συνήθων ἐρομένου, "τὶ ταῦτα ποιεῖς, ὦ Διόγενες;" "Κυλίω," ἔφη, "κἀγὼ τὸν πίθον, ὡς μὴ μόνος ἀργεῖν δοκοίην ἐν τοσούτοις ἐργαζομένοις."

τριβώνιον, a threadbare cloak. *ἀργέω*, to be idle.

Digitized by Google

LII.

The duty of a Citizen.

Ὁ δὲ Σωκράτης ὁρῶν Χαρμίδην ἀξιόλογον μὲν ἄνδρα ὄντα, καὶ πολλῷ δυνατώτερον τῶν τὰ πολιτικὰ τότε πραττόντων, ὀκνοῦντα δὲ προσιέναι τῷ δήμῳ καὶ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελεῖσθαι, "Εἰπέ μοι," ἔφη, "ὦ Χαρμίδη, εἴ τις, ἱκανὸς ὢν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νικᾶν, καὶ διὰ τοῦτο αὑτός τε τιμᾶσθαι καὶ τὴν πατρίδα ἐν τῇ Ἑλλάδι εὐδοκιμωτέραν ποιεῖν, μὴ θέλοι ἀγωνίζεσθαι, ποῖόν τινα τοῦτον νομίζοις ἂν τὸν ἄνδρα εἶναι;" "Δῆλον ὅτι," ἔφη, "μαλακόν τε καὶ δειλόν." "Εἰ δέ τις," ἔφη, "δυνατὸς ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελόμενος τήν τε πόλιν αὔξειν καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο τιμᾶσθαι, ὀκνοίη δὴ τοῦτο πράττειν, οὐκ ἂν εἰκότως δειλὸς νομίζοιτο;" "Ἴσως," ἔφη, "ἀτὰρ πρὸς τί με ταῦτ' ἐρωτᾷς;" "Ὅτι," ἔφη, "οἶμαί σε δυνατὸν ὄντα, ὀκνεῖν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ταῦτα ὢν ἀνάγκη σοι μετέχειν πολίτῃ γε ὄντι."

ὀκνέω, to hesitate, shrink from.

LIII.

A Spartan Democrat.

Οὔπω δ' ἐνιαυτὸν ὄντος ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀγησιλάου, θύοντος αὐτοῦ τῶν τεταγμένων τινὰ θυσιῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως, εἶπεν ὁ μάντις, ὅτι ἐπιβουλήν τινα τῶν δεινοτάτων φαίνοιεν οἱ θεοί. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἔθυσεν, ἔτι δεινότερα ἔφη τὰ ἱερὰ φαίνεσθαι. λῃγούσης δὲ τῆς θυσίας, ἐντὸς πένθ' ἡμερῶν καταγορεύει τις πρὸς τοὺς ἐφόρους ἐπιβουλὴν, καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ πράγματος Κινάδωνα. οὗτος δ' ἦν καὶ τὸ εἶδος νεανίσκος καὶ τὴν ψυχὴν εὔρωστος, οὐ μέντοι τῶν ὁμοίων. ἐρομένων δὲ τῶν ἐφόρων πῶς φαίη τὴν πρᾶξιν ἔσεσθαι, εἶπεν ὁ εἰσαγγείλας, ὅτι ὁ Κινάδων

Digitized by Google

ἀγαγὼν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἔσχατον τῆς ἀγορᾶς ἀριθμῆσαι κέλευοι ὁπόσοι Σπαρτιᾶται εἶεν ἐν τῇ ἀγορᾷ. Καὶ ἐγὼ, ἔφη, ἀριθμήσας βασιλέα τε καὶ ἐφόρους καὶ γέροντας καὶ ἄλλους ὡς τετταράκοντα, ἠρόμην, Τί δή με τούτους, ὦ Κινάδων, ἐκέλευσας ἀριθμῆσαι; ὁ δὲ εἶπε· Τούτους, ἔφη, νόμιζε σοι πολεμίους εἶναι, τοὺς δ' ἄλλους πάντας ξυμμάχους, πλέον ἢ τετρακισχιλίους ὄντας, τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ.

LIV.

Despotism and Democracy.

Ὦ ξένε, νόμοι διαφέρουσιν ἀνθρώπων· ἄλλα δ' ἄλλοις καλά· καλὸν δὲ πᾶσι τὰ οἰκεῖα κοσμεῖν καὶ σώζειν. ὑμῖν μὲν οὖν ἐλευθερίαν μάλιστα θαυμάζειν καὶ ἰσότητα δοκεῖ· ἡμὶν δὲ πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων κάλλιστος οὗτος ἐστι, τιμᾶν βασιλέα καὶ προσκυνεῖν ὡς εἰκόνα θεοῦ τοῦ τὰ πάντα σώζοντος. εἰ μὲν οὖν ἐπαινῶν τὰ ἡμέτερα προσκυνήσεις, ἔνεστι σοι καὶ θεάσασθαι βασιλέα καὶ προσειπεῖν· εἰ δ' ἄλλο τι φρονεῖς, ἀγγέλοις ἑτέροις χρήσῃ πρὸς αὐτόν. βασιλεῖ γὰρ οὐ πάτριον ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι μὴ προσκυνήσαντος.

LV.

Confidence inspired by Agesilaus.

Ἀγησίλαος γὰρ τὰ μὲν θεῖα οὕτως ἐσέβετο ὡς καὶ οἱ πολέμιοι τοὺς ἐκείνου ὅρκους καὶ τὰς ἐκείνου σπονδὰς πιστοτέρας ἐνόμιζον ἢ τὴν ἑαυτῶν φιλίαν. Κότυς γοῦν ὁ τῶν Παφλαγόνων ἄρχων βασιλεῖ μὲν οὐχ ὑπήκουσε δεξιὰν πέμποντι, φοβούμενος μὴ ληφθεὶς ἢ χρήματα πολλὰ ἀποτίσειεν ἢ καὶ ἀποθάνοι, Ἀγησιλάου δὲ καὶ οὗτος ταῖς σπονδαῖς πιστεύσας εἰς τὸ στρατόπεδον τε ἦλθε καὶ συμμαχίαν ποιησάμενος εἵλετο σὺν Ἀγησιλάῳ στρατεύεσθαι, χιλίους μὲν ἱππέας, δισχιλίους δὲ πελτοφόρους ἔχων.

δεξιά, a safe-conduct.

Digitized by Google

LVI.

The Spartan garrison is driven out of Thebes.

Ἐκ δὲ τούτου εὐθὺς ἐκήρυττον πάντας Θηβαίους, ἱππέας τε καὶ ὁπλίτας, βοηθεῖν ὡς τῶν τυράννων τεθνεώτων. ὡς δὲ οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔγνωσαν ὀλίγοι ὄντες, ἐώρων τε τὴν προθυμίαν τῶν προσιόντων ἁπάντων καὶ ἤκουσαν τὰ κηρύγματα μεγάλα γιγνόμενα τοῖς πρώτοις ἀναβᾶσιν, ἐκ τούτων φοβηθέντες εἶπον ὅτι ἀπίοιεν ἄν, εἰ διδοῖεν ἀσφάλειαν σφίσι μετὰ τῶν ὅπλων ἀπιοῦσι. οἱ δὲ ἄσμενοί τε ἔδοσαν ἃ ᾔτουν, καὶ σπεισάμενοι καὶ ὅρκους ὀμόσαντες ἐπὶ τούτοις ἐξέπεμπον. ὅσους μέντοι ἐπέγνωσαν ἐχθροὺς ὄντας συλλαμβάνοντες ἐξιόντας ἀπέκτειναν, καὶ τοὺς παῖδας τῶν ἀποθανόντων, ὅσοις ἦσαν, λαβόντες ἀπέσφαξαν.

LVII.

The Sheep-dog and the Sheep.

Φασὶν, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν ὄϊν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν, "Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἐριά σοι καὶ ἄρνας καὶ τυρὸν παρεχούσαις οὐδὲν δίδως, ὅ τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν· τῷ δὲ κυνὶ, ὃς οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὗπερ αὐτὸς ἔχεις σίτου." τὸν κύνα οὖν ἀκούσαντα εἰπεῖν, "Ναὶ, μὰ Δία· ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ καὶ ὑμᾶς αὐτὰς σώζων, ὥστε μήτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι, μήτε ὑπὸ λύκων ἁρπάζεσθαι· ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε φοβούμεναι μὴ ἀπόλησθε." οὕτω δὴ λέγεται καὶ τὰ πρόβατα συγχωρῆσαι τὸν κύνα προτιμᾶσθαι.

Digitized by Google

LVIII.

'Polis apolis.'

Εἰπόντος δὲ τινος πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς ἀνὴρ ἄπολις οὐκ ὀρθῶς διδάσκοι τοὺς ἔχοντας ἐγκαταλιπεῖν καὶ προέσθαι τὰς πατρίδας, ὁ Θεμιστοκλῆς, "'Ημεῖς τοι," εἶπεν, "ὦ μοχθηρέ, τὰς μὲν οἰκίας καὶ τὰ τείχη καταλελοίπαμεν, οὐκ ἀξιοῦντες ἀψύχων ἕνεκα δουλεύειν, πόλις δ' ἡμῖν ἔστι μεγίστη τῶν 'Ελληνίδων αἱ διακόσιαι τριήρεις, αἱ νῦν μὲν ὑμῖν παρεστᾶσι βοηθοὶ σώζεσθαι δι' αὐτῶν βουλομένοις, εἰ δ' ἅπιτε δεύτερον ἡμᾶς προδόντες, αὐτίκα πεύσεταί τις 'Ελλήνων 'Αθηναίους καὶ πόλιν ἐλευθέραν καὶ χώραν οὐ χείρονα κεκτημένους ἧς ἀπέβαλον·" ταῦτα τοῦ Θεμιστοκλέους εἰπόντος δέος ἔσχε τὸν Εὐρυβιάδην τῶν 'Αθηναίων μὴ σφᾶς ἀπολιπόντες οἴχωνται.

LIX.

A Hard Case.

'Αρίσταρχον ποτε ὁρῶν ὁ Σωκράτης σκυθρωπῶς ἔχοντα, ἠρώτησε τί πάσχοι; καὶ ὁ 'Αρίσταρχος, "'Αλλὰ μήν," ἔφη, "ὦ Σώκρατες, ἐν πολλῇ γε εἰμὶ ἀπορίᾳ· ἐπει γὰρ ἐστασίασεν ἡ πόλις, πολλῶν φυγόντων εἰς τὸν Πειραιᾶ, συνεληλύθασιν εἰς ἐμὲ καταλελειμμέναι ἀδελφαί τε καὶ ἀδελφιδαῖ καὶ ἀνεψιαὶ τοσαῦται, ὥστ' εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τεσσαρεσκαίδεκα τοὺς ἐλευθέρους· λαμβάνομεν δὲ οὔτε ἐκ τῆς γῆς οὐδὲν, οἱ γὰρ ἐναντίοι κρατοῦσιν αὐτῆς· οὔτε ἀπὸ τῶν οἰκίων, ὀλιγανθρωπία γὰρ ἐν τῷ ἄστει γέγονε· τὰ ἔπιπλα δὲ οὐδεὶς ὠνεῖται, οὐδὲ δανείσασθαι οὐδαμόθεν ἔστιν ἀργύριον, ἀλλὰ πρότερον ἄν τίς μοι δοκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ζητῶν εὑρεῖν ἢ δανειζόμενος λαβεῖν. χαλεπὸν μὲν οὖν ἐστιν, ὦ Σώκρατες, τοὺς οἰκείους περιορᾶν ἀπολλυμένους, ἀδύνατον δὲ τοσούτους τρέφειν ἐν τοιούτοις πράγμασι."

ἔπιπλα, furniture. δανείζομαι, to borrow.

Digitized by Google

LX.

Gobryas' reasons for joining Cyrus.

Ὁ δὲ Γωβρύας, ὡς εἶδε τὸν Κῦρον, ἔλεξεν ὧδε· ὦ δέσποτα, ἐγώ εἰμι τὸ μὲν γένος Ἀσσύριος· ἔχω δὲ καὶ τεῖχος ἰσχυρὸν, καὶ χώρας ἐπάρχω πολλῆς καὶ ἵππον χιλίαν τῷ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεῖ παρειχόμην, καὶ φίλος ἦν ἐκείνῳ ὡς μάλιστα· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος μὲν τέθνηκεν ὑφ' ὑμῶν, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὤν, ὁ δὲ παῖς ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἔχει, ἔχθιστος ὢν ἐμοὶ, ἥκω πρὸς σὲ, καὶ ἱκέτης προσπίπτω, καὶ δίδωμί σοι ἐμαυτὸν δοῦλον καὶ σύμμαχον, σὲ δὲ τιμωρὸν αἰτοῦμαι μοι γενέσθαι, καὶ παῖδα σὲ, ἐφ' ὅσον δυνατόν ἐστι ποιοῦμαι, παίδων ἀρρένων ἄπαις ὤν. ὃς γὰρ ἦν μοι μόνος, καλὸς, ὦ δέσποτα, καὶ ἀγαθὸς, καὶ εὐνούστατος τῷ πατρὶ, τοῦτον ὁ νῦν βασιλεὺς οὗτος ἐπὶ θήραν φιλίως παρακαλέσας ἔχθιστα ἀνῄρηκε· καὶ τὶ καὶ παθὼν ταῦτ' ἔδρασε, μακρὸν μὲν λέγειν, ἐρῶ δ' ὅμως, εἰ σοὶ βουλομένῳ ἐστί.

LXI.

Phalinus bids the Ten Thousand surrender.

Ἔνθα δὴ ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ μὲν ὁ Ἀρκάς, πρεσβύτατος ὤν, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν, ἢ τὰ ὅπλα παραδοίησαν· Πρόξενος δὲ ὁ Θηβαῖος, "Ἀλλ' ἐγὼ," ἔφη, "ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω, πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα, ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τι δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω, τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται." πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε· "Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε. τίς γὰρ αὐτῷ ἔστιν ὅστις τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν, ὅσον οὐδ' εἰ παρέχοιεν ὑμῖν δύναισθε ἂν ἀποκτεῖναι."

Digitized by Google

LXII.

Patriotism of Agesilaus.

Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν καθ' ἕν μὲν ἕκαστον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν· οἶομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ ὅ τι οὐκ εἰς τοῦτο συντείνει. ὡς δ' ἐν βραχεῖ εἰπεῖν, ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τόδε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερὸς ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων. τίς γὰρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν ὁρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον;

LXIII.

'War, war, no peace!'

Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων οὐ γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους καὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγένηνται. ἡμεῖς δὲ ὁμοῖοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμέν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἢν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδέ μελλήσομεν τιμωρεῖν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστί. ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης τὸν πόλεμον, καὶ μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας.

διπλάσιος, double, twofold. περιοράω, to neglect, overlook.

Digitized by Google

LXIV.

After Arginusae.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκλησία ἐγένετο, ἐν ᾗ τῶν στρατηγῶν κατηγόρουν ἄλλοι τε καὶ Θηραμένης μάλιστα, δικαίον εἶναι λέγων λόγον ὑποσχεῖν διότι οὐκ ἀνείλοντο τοὺς ναυαγούς. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ στρατηγοὶ βραχέα ἕκαστος ἀπελογήσατο, καὶ τὰ πεπραγμένα διηγοῦντο ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τοὺς πολεμίους πλέοιεν, τὴν δὲ ἀναίρεσιν τῶν ναυαγῶν προστάξαιεν τῶν τριηράρχων ἀνδράσιν ἱκανοῖς καὶ ἐστρατηγηκόσιν ἤδη, Θηραμένει καὶ Θρασυβούλῳ καὶ ἄλλοις τοιούτοις· καὶ εἴπερ γέ τινας δέοι, περὶ τῆς ἀναιρέσεως οὐδένα ἄλλον ἔχειν αὐτοὺς αἰτιάσασθαι ἢ τούτους οἷς προσετάχθη. καὶ οὐχ ὅτι γε κατηγοροῦσιν ἡμῶν, ἔφασαν, ψευσόμεθα φάσκοντες αὐτοὺς αἰτίους εἶναι, ἀλλὰ τὸ μέγεθος τοῦ χειμῶνος εἶναι τὸ κωλῦσαν τὴν ἀναίρεσιν.

LXV.

News of the capture of Elateia reaches Athens.

Ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν, ἦκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατειλήπται. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες τοὺς τ' ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖργον καὶ τὰ γέρρα ἐνέπιμπρασαν, οἱ δε τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἐκάλουν, καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε, καὶ πρὶν ἐκείνην χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθῆτο, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἦλθεν ἡ

Digitized by Google

βουλὴ καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμένα, ἑαυτοῖς καὶ τὸν ἥκοντα παρήγαγον, κἀκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κῆρυξ, Τίς ἀγορεύειν βούλεται; παρῆει δ' οὐδείς· πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατ' οὐδείς, ἁπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἁπάντων δὲ τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ τῆς κοινῆς πατρίδος φωνῆς τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἦν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιόν ἐστιν ἡγεῖσθαι.

LXVI.

Intrigues at Athens for the recall of Alcibiades.

Οἱ δὲ πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας λόγους ἐποιοῦντο ἐν τῷ δήμῳ ὡς ἐξείη αὐτοῖς, Ἀλκιβιάδην καταγαγοῦσι καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοκρατουμένοις, βασιλέα τε ξύμμαχον ἔχειν καὶ Πελοποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβοώντων ὡς δεινὸν εἴη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτεισι, καὶ μαρτυρομένων μὴ κατάγειν, Πείσανδρος παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν ἠρώτα ἕνα ἕκαστον εἴ τινα ἐλπίδα ἔχει σωτηρίας τῇ πόλει, εἰ μή τις πείσει βασιλέα μεταστῆναι παρὰ σφᾶς. ἔπειτα δὲ ἔλεγεν ὅτι, "τοῦτο οὐκ ἔστιν ἡμῖν γένεσθαι εἰ μὴ πολιτεύσομεν σωφρονέστερον, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεὺς, καὶ Ἀλκιβιάδην κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός τε τοῦτο κατεργάσασθαι."

Digitized by Google

LXVII.

Themistocles is received as a suppliant by Admetus.

Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προαισθόμενος φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν εὐεργέτης· δεδιέναι δὲ φασκόντων Κερκυραίων, ἔχειν αὐτὸν ὥστε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπέχθεσθαι, διακομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐς τὴν ἤπειρον τὴν καταντικρύ. καὶ διωκόμενος ἀναγκάζεται παρὰ Ἄδμητον τῶν Μολοσσῶν βασιλέα ὄντα αὐτῷ οὐ φίλον καταλῦσαι. καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ἱκέτης γενόμενος διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον τοῦ Ἀδμήτου δηλοῖ τε ὅς ἐστι καὶ οὐκ ἀξιοῖ, εἴ τι ἄρα αὐτὸς ἀντεῖπεν αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι. ὁ δὲ Ἄδμητος ἀκούσας ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος, (ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτὸν ἐκαθέζετο, καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο).

LXVIII.

The youth of Demosthenes.

Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄντι φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἔνδειαν, ἐξελθόντι δὲ ἐκ παίδων ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι, ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσελθεῖν

Digitized by Google

ἔδοξέ μοι, τοιαῦτα πολιτεύματα ἐλέσθαι ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος καὶ ὑπ' ἄλλων Ἑλλήνων πολλῶν πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλά γ' ἦν ἃ προειλόμην, ἐπιχειρεῖν λέγειν. ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ, καὶ πόλλ' ἂν ἔχων ἕτερ' εἰπεῖν περὶ αὐτῆς παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπῆσαί τινα ἐν οἷς σεμνύνομαι.

LXIX.

Socrates and Polemarchus.

Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἅμα τὴν ἑορτὴν βουλόμενος θεάσασθαι. προσευξάμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες ἀπῇμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόρρωθεν ἡμᾶς οἰκαδε ὡρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἑ κελεῦσαι. καί μου ὄπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἱματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. Καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἠρόμην ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε, Ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἦ δ' ὃς ὁ Γλαύκων. Καὶ ὀλίγῳ ὕστερον ὅ τε Πολέμαρχος ἦκε καὶ Ἀδείμαντος καὶ ἄλλοι τινές. ὁ οὖν Πολέμαρχος ἔφη, Ὦ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὡρμῆσθαι ὡς ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἦν δ' ἐγώ. Ὁρᾷς οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὔ; Ἢ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένετ' αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἓν λείπεται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς ὡς χρὴ ἡμᾶς ἀφεῖναι.

Digitized by Google

LXX.

Dissensions at Epidamnus.

Οἱ Ἐπιδάμνιοι, στασιάσαντες ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλὰ, ἐν πολέμῳ τινὶ ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων ἡττήθησαν, καὶ τῆς μεγάλης δυναμέως ἐστερήθησαν. πρὸ δὲ τοῦδε τοῦ πολέμου ὁ δῆμος ἐξεδίωξε τοὺς δυνατοὺς, οἱ δὲ, μετὰ τῶν βαρβάρων, ἐληΐζοντο τὸν ἐν τῇ πόλει δῆμον κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι, ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις ὡς μητρόπολιν οὖσαν, δέομενοι αὐτῶν τὸν πόλεμον καταλῦσαι. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἱκετείαν οὐδαμῶς δεξάμενοι τοὺς πρέσβεις ἀπράκτους ἀπέπεμψαν. οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι ἀποροῦντες ἐς Δελφοὺς ἔπεμψαν, καὶ τὸν θεὸν ἠρώτησαν ὅ τι ποιοῖεν· ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς παραδοῦναι τὴν πόλιν τοῖς Κορινθίοις, ὡς οἰκισταῖς οὖσι, καὶ ἐκείνους ἡγεμόνας καταστήσασθαι. οἱ δὲ Κορίνθιοι ὑπεδέξαντο αὐτοὺς, νομίζοντες οὐκ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων, ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν καίπερ ἄποικοι ὄντες.

LXXI.

Themistocles and Eurybiades.

Εὐρυβιάδου δὲ τὴν μὲν ἡγεμονίαν τῶν νεῶν ἔχοντος διὰ τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, μαλακοῦ δὲ περὶ τὸν κίνδυνον ὄντος καὶ βουλομένου πλεῖν ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν, ὅπου καὶ τὸ πεζὸν ἤθροιστο τῶν Πελοποννησίων, ὁ Θεμιστοκλῆς ἀντέλεγεν· τοῦ γὰρ Εὐρυβιάδου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος· "Ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους ῥαπίζουσι," "Ναι," εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς,

Digitized by Google

"ἀλλὰ τοὺς ἀπολειφθέντας οὐ στεφανοῦσιν." ἐπαραμένου δὲ τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξοντος ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· "Πάταξον μέν, ἄκουσον δέ." θαυμάσαντος δὲ τὴν πραότητα τοῦ Εὐρυβιάδου καὶ λέγειν κελεύσαντος, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἄνηγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν λόγον.

LXXII.

A ghastly surprise.

Καὶ αὐτοῖς τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κήρυξ ἀπὸ τῶν καταφυγόντων ἐκ τῆς Ὀλπῆς Ἀμπρακιωτῶν ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν οὓς ἀπέκτειναν ὕστερον τῆς πρώτης μάχης. ἰδὼν δ' ὁ κήρυξ τὰ ὅπλα τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀμπρακιωτῶν ἐθαύμαζε τὸ πλῆθος· οὐ γὰρ ᾔδει τὸ πάθος, ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν εἶναι. καὶ τις αὐτὸν ἤρετο ὅτι θαυμάζοι καὶ ὅσοι αὐτῶν τεθνᾶσιν, οἰόμενος αὖ τὸν κήρυκα εἶναι ἀπὸ τῶν ἐν Ἰδομέναις. ὁ δ' ἔφη διακοσίους μάλιστα. ὑπολαβὼν δ' ὁ ἐρωτῶν εἶπεν, "Οὔκουν τὰ ὅπλα τοσαῦτα φαίνεται, ἀλλὰ πλέον ἢ χιλίων." αὖθις δὲ εἶπεν ἐκεῖνος, "Οὐκ ἄρα τῶν μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐστίν." ὁ δ' ἀπεκρίνατο, "Εἴπερ γε ὑμεῖς ἐν Ἰδομένῃ χθὲς ἐμάχεσθε." "Ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ πρώην ἐν τῇ ἀποχωρήσει." "Καὶ μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς χθὲς ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθήσασι τῶν Ἀμπρακιωτῶν ἐμαχόμεθα." ὁ δὲ κήρυξ ὡς ἤκουσε καὶ ἔγνω ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται, ἀνοιμώξας καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων κακῶν ἀπῆλθεν ἄπρακτος καὶ οὐκέτι ἀπῄτει τοὺς νεκρούς.

Digitized by Google

LXXIII.

The Persian Wars.

Ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ, ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε. καὶ μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος οἵ τε Λακεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἡγήσαντο δυνάμει προὔχοντες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιόντων τῶν Μήδων διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνασκευασάμενοι ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον, ὕστερον οὐ πολλῷ διεκρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους οἵ τε ἀποστάντες βασιλέως Ἕλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες.

LXXIV.

Spartan love of brevity.

Ἐπεί τε δὲ οἱ ἐξελασθέντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεος ἀπίκοντο ἐς τὴν Σπάρτην, καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγον πολλὰ, οἷα κάρτα δεόμενοι· οἱ δέ σφι τῇ πρώτῃ καταστάσει ὑπεκρίναντο, τὰ μὲν πρῶτα λεχθέντα ἐπιλεληθέναι τὰ δὲ ὕστερα οὐ συνίεναι. μετὰ δὲ ταῦτα, δεύτερα καταστάντες ἄλλο μὲν εἶπον οὐδὲν, θύλακον δὲ φέροντες ἔφασαν τὸν θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι· οἱ δέ σφι ὑπεκρίναντο τῷ θυλάκῳ περιεργάσθαι· βοηθέειν δ' ὧν ἔδοξε αὐτοῖσι.

Digitized by Google

LXXV.

The Athenians are driven into the city.

Ἐπειδή τε ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις μέν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις καὶ παρὰ φίλων τινὰς ἢ οἰκείων καταφυγή, οἱ δὲ πολλοὶ τά τε ἔρημα τῆς πόλεως ᾤκησαν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ἡρῷα πάντα πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κλῃστὸν ἦν· τό τε Πελασγικὸν καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάρατόν τε ἦν μὴ οἰκεῖν καί τι καὶ Πυθικοῦ μαντείου ἀκροτελεύτιον τοιόνδε διεκώλυε, λέγον ὡς

τὸ Πελασγικὸν ἀργὸν ἄμεινον,

ὅμως ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης ἐξῳκήθη. κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοὶ καὶ ὡς ἕκαστος που ἐδύνατο.

ἀκροτελεύτιον, tag. ἄργος, unoccupied.

LXXVI.

The Battle of Marathon.

Ὡς δέ σφι διετέτακτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλὰ, ἐνθαῦτα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι δρόμῳ ἴεντο ἐς τοὺς βαρβάρους, ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ. οἱ δὲ Πέρσαι, ὁρέωντες δρόμῳ ἐπιόντας, παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι· μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον, καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὁρέωντες αὐτοὺς ἐόντας ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους, οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι, οὔτε τοξευμάτων. ταῦτα μέν νυν οἱ βάρβαροι κατείκαζον. Ἀθηναῖοι δὲ ἐπεί τε ἀθρόοι προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου· πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὁρέωντες καὶ τοὺς ἄνδρας ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τὸ οὔνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.

Digitized by Google

LXXVII.

Surrender of Platea.

Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον οὐδὲ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ. προσέβαλον αὐτῶν τῷ τείχει, οἱ δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀμύνεσθαι. γνοὺς δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν, βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλετο ἑλεῖν (εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαίμονος, ὅπως, εἰ σπονδαὶ γίγνοιντό ποτε πρὸς Ἀθηναίους καὶ ξυγχωροῖεν ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἑκάτεροι ἀποδίδοσθαι, μὴ ἀνάδοτος εἴη ἡ Πλάταια ὡς αὐτῶν ἑκόντων προσχωρησάντων), προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα ἐρωτήσοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἑκόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρήσασθαι, τούς τε ἀδίκους κολάσειν, παρὰ δίκην δὲ οὐδένα. τοσαῦτα μὲν ὁ κῆρυξ εἶπεν· οἱ δέ (ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ) παρέδοσαν τὴν πόλιν.

LXXVIII.

Generous conduct of Croesus to Adrastus, who had unwittingly slain his son.

Παρῆσαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρόν· ὄπισθε δὲ εἵπετο οἱ ὁ φονεύς. στὰς δὲ οὗτος πρὸ τοῦ νεκροῦ, παρεδίδου ἑωυτὸν Κροίσῳ, προτείνων τὰς χεῖρας, ἐπικατασφάξαι μιν κελεύων τῷ νεκρῷ· λέγων τήν τε προτέρην ἑωυτοῦ συμφορὴν, καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνῃ τὸν καθήραντα, ἀπολωλεκὼς εἴη, οὐδέ οἱ εἴη βιώσιμον. Κροῖσος δὲ τούτων ἀκούσας, τόν τε Ἄδρηστον κατοικτείρει,

Digitized by Google

καίπερ ἐὼν ἐν κακῷ οἰκηΐῳ τοσούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν· "Ἔχω, ὦ ξεῖνε, παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεωυτοῦ καταδικάζεις θάνατον. εἷς δὲ οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ἐξεργάσαο· ἀλλὰ θεῶν κοῦ τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι."

LXXIX.

Character of Pericles.

Ὅσον τε γὰρ χρόνον προΐστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτὴν, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐκείνου μεγίστη· ἐπεί τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν. καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἢ ἐς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοὐναντίον ἔπραξαν, καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι, κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ ἴδια κέρδη, κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπολίτευσαν. αἰτίον δ' ἦν ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς ὢν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος, κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργήν τι ἀντειπεῖν.

Digitized by Google

LXXX.

Philip's opportunity.

Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, πρῶτον μὲν ὑμεῖς οὕτω διέκεισθε ὥστε Φωκέας μὲν βούλεσθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὁρῶντες, Θηβαίοις δ' ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν, οὐκ ἀλόγως οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ ηὐτυχήσεσαν ἐν Λεύκτροις, οὐ μετρίως ἐκέχρηντο· ἔπειθ' ἡ Πελοπόννησος ἅπᾶσα διειστήκει, καὶ οὔθ' οἱ μισοῦντες Λακεδαιμονίους οὕτως ἴσχυον ὥστε ἀνειλεῖν αὐτοὺς, οὔθ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν, ἀλλά τις ἦν ἄκριτος καὶ παρὰ τούτοις καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔρις καὶ ταραχή· ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος (οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἑκάστοις προδόταις χρήματα ἀναλίσκων πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὑτοὺς ἐτάραττεν.

LXXXI.

Persian Customs.

Ἐντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῷδε ἄν τις διαγνοίη εἰ ὁμοῖοι εἰσὶ οἱ συντυγχάνοντες· ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους, φιλέουσι τοῖσι στόμασι. ἢν δὲ ᾖ οὔτερος ὑποδεέστερος ὀλίγῳ, τὰς παρειὰς φιλέονται· ἢν δὲ πολλῷ ᾖ οὔτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τὸν ἕτερον. τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἑωυτῶν οἰκέοντας, μετά γε ἑωυτούς· δεύτερα δὲ, τοὺς δευτέρους· μετὰ δὲ, κατὰ λόγον προβαίνοντες

Digitized by Google

τιμῶσι· ἥκιστα δὲ τοὺς ἑωυτῶν ἑκαστάτω οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται· νομίζοντες ἑωυτοὺς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἑκαστάτω οἰκέοντας ἀπὸ ἑωυτῶν κακίστους εἶναι.

LXXXII.

Death of Brasidas.

Ἐν τούτῳ Βρασίδας, ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ ὅτι "Οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι· δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν· οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας τις ἀνοιγέτω ἐμοὶ, καὶ ἐπεξίωμεν ὡς τάχιστα θαρσοῦντες." καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας ἐξελθὼν ἔθει δρόμῳ· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις κατὰ μέσον τὸ στράτευμα τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας ἅμα κατὰ τὰς Θρᾳκίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι, καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν εὐθὺς ἀπορραγὲν ἔφυγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ τιτρώσκεται· οἱ δὲ πλήσιον ἐκ τῆς μάχης διασώσαντες ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν· καὶ ἤσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μεθ' ἑαυτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε.

Digitized by Google

LXXXIII.

The Mutilation of the Hermae.

Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς), μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δράσαντας ᾔδει οὐδείς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο, καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι.

LXXXIV.

Adroit flattery.

Πρότερον γὰρ δὴ ἄρα, Περσέων οἱ συνέδρων ἐόντων καὶ Κροίσου, εἴρετο Καμβύσης κοῖός τις δοκέοι ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κῦρον; οἱ δὲ ἀμείβοντο, ὡς εἴη ἀμείνων τοῦ πατρός· τά τε γὰρ ἐκείνου πάντα ἔχειν αὐτὸν, καὶ προσεκτῆσθαι Αἴγυπτόν τε καὶ τὴν θάλασσαν· Πέρσαι μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγον· Κροῖσος δὲ παρεών τε καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς τὸν Καμβύσεα τάδε· "Ἐμοὶ μὲν νῦν, ὦ παῖ Κύρου, οὐ δοκέεις ὁμοῖος εἶναι τῷ πατέρι· οὐ γάρ κω τοί ἐστι υἱὸς οἷόν σε ἐκεῖνος κατελίπετο." ἥσθη τε ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης καὶ ἐπαίνεε τὴν Κροίσου κρίσιν.

Digitized by Google

LXXXV.

Treatment of the Athenian prisoners by the Syracusans.

Τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ Συρακόσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας καὶ ὀλίγῳ πολλοὺς οἵ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον καὶ πνῖγος ἔτι ἐλύπει διὰ τὸ ἀστέγαστον, καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μεταπωριναὶ καὶ ψυχραὶ τῇ μεταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον, πάντα τε ποιούντων αὐτῶν διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οἵ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπέθνησκον, καὶ ὀσμαὶ ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί, καὶ λιμῷ ἅμα καὶ δίψει ἐπιέζοντο· ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου. ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι οὐδὲν ὅτι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς.

LXXXVI.

God the cause of good but not of evil.

Οὐδ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τἀγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν. καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀποδεκτέον οὐτε Ὁμήρου οὐτ' ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοήτως ἁμαρτάνοντος καὶ λέγοντος ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

Digitized by Google

LXXXVII.

The search for justice.

Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, καί μοι δοκῶ, εἰ μὴ ἑωράκη αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφωνος ἂν γενέσθαι. νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἤρχετο ἐξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐτῷ οἷός τε ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι καὶ εἶπον ὑποτρέμων· Ὦ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἴσθι· εἰ γὰρ ἐξαμαρτάνομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγώ τε καὶ ὅδε, εὖ ἴσθι, ὅτι ἄκοντες ἁμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίον ἐζητοῦμεν, οὐκ ἄν ποτε ἡμᾶς ἑκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντες, πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπείκειν ἀλλήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό.

Digitized by Google

GREEK POETRY

Digitized by Google

Digitized by Google

LXXXVIII.

Oedipus, having been informed of the plague, replies.

Ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτά μοι
προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγὼ
οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἕν' ἔρχεται
μόνον καθ' αὑτόν, κοὐδέν' ἄλλον, ἡ δ' ἐμὴ
ψυχὴ πόλιν τε κἀμὲ καί σ' ὁμοῦ στένει.
ὥστ' οὐκ ὕπνῳ γ' εὕδοντά μ' ἐξεγείρετε,
ἀλλ' ἴστε πολλὰ μέν με δακρύσαντα δή,
πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
ἣν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἴασιν μόνην,
ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ
ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ', ὡς πύθοιθ' ὅ τι
δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ῥυσαίμην πόλιν.

ἱμείρω, to desire. *νοσοῦντες* must be translated as though it were the genitive absolute. *πλάνος*, wandering. *ἴασις*, cure, healing.

Digitized by Google

LXXXIX.

Jocasta scoffingly relates an oracle given to Laius.

Χρησμὸς γὰρ ἦλθε Λαΐῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
ὡς αὐτὸν ἥξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κακείνου πάρα.
καὶ τὸν μέν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ
λῃσταὶ φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἁμαξιτοῖς·
παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
τρεῖς, καί νιν ἄρθρα κεῖνος ἐνζεύξας ποδοῖν
ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἤνυσεν
φονέα γενέσθαι πατρὸς οὔτε Λάϊον,
τὸ δεινὸν οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς θανεῖν.

XC.

Electra narrates her misfortune.

Αἰσχύνομαι μέν, ὦ γυναῖκες, εἰ δοκῶ
πολλοῖσι θρήνοις δυσφορεῖν ὑμῖν ἄγαν.
ἀλλ' ἡ βία γὰρ ταῦτ' ἀναγκάζει με δρᾶν,
σύγγνωτε. πῶς γὰρ ἥτις εὐγενὴς γυνή,
πατρῷ' ὁρῶσα πήματ' οὐ δρῴη τάδ' ἄν,
ἅγὼ κατ' ἦμαρ καὶ κατ' εὐφρόνην ἀεὶ

Digitized by Google

θάλλοντα μᾶλλον ἢ καταφθίνονθ' ὁρῶ;
ἦ πρῶτα μὲν τὸ μητρὸς ἥ μ' ἐγείνατο
ἔχθιστα συμβέβηκεν. εἶτα δώμασιν
ἐν τοῖς ἐμαυτῆς τοῖς φονεῦσι τοῦ πατρὸς
ξύνειμι, κἀκ τῶνδ' ἄρχομαι κἀκ τῶνδέ μοι
λαβεῖν θ' ὁμοίως καὶ τὸ τητᾶσθαι πέλει.

XCI.

False news of Orestes's death is brought to Clytemnestra.

ΠΑΙΔ. Ξέναι γυναῖκες, πῶς ἂν εἰδείην σαφῶς
εἰ τοῦ τυράννου δώματ' Αἰγίσθου τάδε;
ΧΟΡ. τάδ' ἐστὶν, ὦ ξέν'. αὐτὸς ἥκασας καλῶς.
ΠΑΙΔ. ἦ καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπεικάζων κυρῶ
κείνου; πρέπει γὰρ ὡς τύραννος εἰσορᾶν.
ΧΟΡ. μάλιστα πάντων· ἥδε σοι κείνη πάρα.
ΠΑΙΔ. ὦ χαῖρ', ἄνασσα. σοὶ φέρων ἥκω λόγους
ἡδεῖς φίλου παρ' ἀνδρὸς Αἰγίσθῳ θ' ὁμοῦ.
ΚΛΥ. ἐδεξάμην τὸ ῥηθέν· εἰδέναι δέ σου
πρώτιστα χρῄζω τίς σ' ἀπέστειλεν βροτῶν.
ΠΑΙΔ. Φανοτεὺς ὁ Φωκεὺς, πρᾶγμα πορσύνων μέγα.
ΚΛΥ. τὸ ποῖον, ὦ ξέν'; εἰπέ. παρὰ φίλου γὰρ ὢν
ἀνδρός, σάφ' οἶδα, προσφιλεῖς λέξεις λόγους.
ΠΑΙΔ. τέθνηκ' Ὀρέστης· ἐν βραχεῖ ξυνθεὶς λέγω.

εἰκάζω, to conjecture.

Digitized by Google

XCII.

Electra relates the treatment she receives from Clytemnestra.

Αὕτη γὰρ ἡ λόγοισι γενναία γυνὴ
φωνοῦσα τοιάδ' ἐξονειδίζει κακά,
ὦ δύσθεον μίσημα, σοὶ μόνῃ πατὴρ
τέθνηκεν; ἄλλος δ' οὔτις ἐν πένθει βροτῶν;
κακῶς ὄλοιο, μηδέ σ' ἐκ γόων ποτὲ
τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί.
τάδ' ἐξυβρίζει· πλὴν ὅταν κλύῃ τινὸς
ἥξοντ' Ὀρέστην· τηνικαῦτα δ' ἐμμανὴς
βοᾷ παραστᾶσ', οὐ σύ μοι τῶνδ' αἰτία;
οὐ σὸν τόδ' ἐστὶ τοὔργον, ἥτις ἐκ χερῶν
κλέψασ' Ὀρέστην τῶν ἐμῶν ὑπεξέθου;
ἀλλ' ἴσθι τοι τίσουσά γ' ἀξίαν δίκην.
τοιαῦθ' ὑλακτεῖ, σὺν δ' ἐποτρύνει πέλας
ὁ κλεινὸς αὐτῇ ταὐτὰ νυμφίος παρών,
ὁ πάντ' ἄναλκις οὗτος, ἡ πᾶσα βλάβη,
ὁ σὺν γυναιξὶ τὰς μάχας ποιούμενος.

Digitized by Google

XCIII.

Dying speech of Ajax.

Ω Θάνατε, Θάνατε, νῦν μ' ἐπίσκεψαι μολών·
σὲ δ', ὦ φαεννῆς ἡμέρας τὸ νῦν σέλας,
καὶ τὸν διφρευτὴν Ἥλιον προσεννέπω
πανύστατον δὴ κοὔποτ' αὖθις ὕστερον.
ὦ φέγγος, ὦ γῆς ἱρὸν οἰκείας πέδον
Σαλαμῖνος, ὦ πατρῷον ἑστίας βάθρον,
κλειναί τ' Ἀθῆναι, καὶ τὸ σύντροφον γένος,
κρῆναί δε ποταμοί θ' οἵδε, καὶ τὰ Τρωϊκὰ
πεδία προσαυδῶ, χαίρετ', ὦ τροφῆς ἐμοί·
τοῦθ' ὑμῖν Αἴας τοὔπος ὕστατον θροεῖ·
τὰ δ' ἄλλ' ἐν Ἅιδου τοῖς κάτω μυθήσομαι.

XCIV.

Menelaus and Teucer.

ΜΕ. Ὁ τοξότης ἔοικεν οὐ σμικρὸν φρονεῖν.
ΤΕ. οὐ γὰρ βάναυσον τὴν τέχνην ἐκτησάμην.
ΜΕ. μέγ' ἄν τι κομπάσειας, ἀσπίδ' εἰ λάβοις.
ΤΕ. κἂν ψιλὸς ἀρκέσαιμι σοί γ' ὡπλισμένῳ.
ΜΕ. ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὡς δεινὸν τρέφει.
ΤΕ. ξὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ' ἔξεστιν φρονεῖν.
ΜΕ. δίκαια γὰρ τόνδ' εὐτυχεῖν κτείναντά με;
ΤΕ. κτείναντα; δεινόν γ' εἶπας, εἰ καὶ ζῇς θανών.
ΜΕ. θεὸς γὰρ ἐκσώζει με, τῷδε δ' οἴχομαι.
ΤΕ. μὴ νῦν ἀτίμα θεοὺς, θεοῖς σεσωσμένος.

Digitized by Google

XCV.

The fall of Oechalia is announced to Deianira.

Ἔργου δ' ἕκατι τοῦδε μηνίσας ἄναξ,
ὁ τῶν ἁπάντων Ζεὺς πατὴρ Ὀλύμπιος,
πρατόν νιν ἐξέπεμψεν, οὐδ' ἠνέσχετο,
ὀθούνεκ' αὐτὸν μοῦνον ἀνθρώπων δόλῳ
ἔκτεινεν. εἰ γὰρ ἐμφανῶς ἠμύνατο,
Ζεὺς τἂν συνέγνω ξὺν δίκῃ χειρουμένῳ·
ὕβριν γὰρ οὐ στέργουσιν οὐδὲ δαίμονες.
κεῖνοι δ' ὑπερχλιδῶντες ἐκ γλώσσης κακῆς
αὐτοὶ μὲν Ἅιδου πάντες εἴσ' οἰκήτορες,
πόλις δὲ δούλη. τάσδε δ' ἅσπερ εἰσορᾷς,
ἐξ ὀλβίων ἄζηλον εὑροῦσαι βίον
χωροῦσι πρὸς σέ. ταῦτα γὰρ πόσις τε σὸς
ἐφεῖτ', ἐγὼ δέ, πιστὸς ὢν κείνῳ, τελῶ.

XCVI.

Philoctetes entreats to be taken home.

Πρὸς νύν σε πατρός, πρός τε μητρός, ὦ τέκνον,
πρός τ' εἴ τί σοι κατ' οἶκόν ἐστι προσφιλές,
ἱκέτης ἱκνοῦμαι, μὴ λίπῃς μ' οὕτω μόνον,
ἔρημον ἐν κακοῖσι τοῖσδ' οἵοις ὁρᾷς

Digitized by Google

ὅσοισί τ' ἐξήκουσας ἐνναίοντά με·
ἀλλ' ἐν παρέργῳ θοῦ με. δυσχέρεια μέν,
ἔξοιδά, πολλὴ τοῦδε τοῦ φορήματος·
ὅμως δὲ τλῆθι. τοῖσι γενναίοισί τοι
τό τ' αἰσχρὸν ἐχθρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εὐκλεές.
σοὶ δ' ἐκλιπόντι τοῦτ', ὄνειδος οὐ καλόν,
δράσαντι δ', ὦ παῖ, πλεῖστον εὐκλείας γέρας,
ἐὰν μόλω 'γω ζῶν πρὸς Οἰταίαν χθόνα.

XCVII.

Menelaus in Egypt.

ΜΕ. τίς δ' ἥδε χώρα; τοῦ δὲ βασίλειοι δόμοι;
ΓΡ. Πρωτεὺς τάδ' οἰκεῖ δώματ', Αἴγυπτος δὲ γῆ.
ΜΕ. Αἴγυπτος; ὦ δύστηνος, οἵ πεπλευκ' ἄρα.
ΓΡ. τί δὴ τὸ Νείλου μεμπτόν ἐστί σοι γάνος;
ΜΕ. οὐ τοῦτ' ἐμέμφθην· τὰς ἐμὰς στένω τύχας.
ΓΡ. πολλοὶ κακῶς πράσσουσιν, οὐ σὺ δὴ μόνος.
ΜΕ. ἔστ' οὖν ἐν οἴκοις ὄντιν' ὀνομάζεις ἄναξ;
ΓΡ. τόδ' ἔστιν αὐτοῦ μνῆμα, παῖς δ' ἄρχει χθονός.
ΜΕ. ποῦ δῆτ' ἂν εἴη; πότερον ἐκτὸς ἢ 'ν δόμοις;
ΓΡ. οὐκ ἔνδον· Ἕλλησιν δὲ πολεμιώτατος.

Digitized by Google

XCVIII.

The unregarded crowd.

Οἶμοι, καθ' Ἑλλάδ' ὡς κακῶς νομίζεται.
ὅταν τροπαῖα πολεμίων στήσῃ στρατὸς
οὐ τῶν πονούντων τοὔργον ἡγοῦνται τόδε,
ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκησιν ἄρνυται,
ὃς εἷς μετ' ἄλλων μυρίων πάλλων δόρυ,
οὐδὲν πλέον δρῶν ἑνὸς ἔχει πλείω λόγον.
σεμνοὶ δ' ἐν ἀρχαῖς ἥμενοι κατὰ πτόλιν
φρονοῦσι δήμου μεῖζον, ὄντες οὐδένες·
οἱ δ' εἰσὶν αὐτῶν μυρίῳ σοφώτεροι,
εἰ τόλμα προσγένοιτο βούλησίς θ' ἅμα.

XCIX.

Arrival of Ulysses in Sicily.

ΣΕ. Χαῖρ', ὦ ξέν', ὅστις δ' εἶ φράσον, πάτραν τε σήν.
ΟΔ. Ἴθακος Ὀδυσσεύς, γῆς Κεφαλλήνων ἄναξ.
ΣΕ. πόθεν Σικελίαν τήνδε ναυστολῶν πάρει;
ΟΔ. ἐξ Ἰλίου γε κἀπὸ Τρωικῶν πόνων.
ΣΕ. πῶς; πορθμὸν οὐκ ᾔδεισθα πατρῴας χθονός;
ΟΔ. ἀνέμων θύελλαι δεῦρό μ' ἥρπασαν βίᾳ.
ΣΕ. παπαῖ· τὸν αὐτὸν δαίμον' ἐξαντλεῖς ἐμοί.
ΟΔ. τίς δ' ἥδε χώρα καὶ τίνες ναίουσί νιν;
ΣΕ. Αἰτναῖος ὄχθος Σικελίας ὑπέρτατος.

Digitized by Google

ΟΔ. τείχη δὲ ποῦ 'στι καὶ πόλεως πυργώματα ;
ΣΕ. οὐκ εἶσ'· ἔρημοι πρῶνες ἀνθρώπων, ξένε.
ΟΔ. τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν ; ἤ θηρῶν γένος ;
ΣΕ. Κύκλωπες ἄντρ' ἔχοντες, οὐ στέγας δόμων.
ΟΔ. τίνος κλύοντες ; ἤ δεδήμευται κράτος ;
ΣΕ. νομάδες· ἀκούει δ' οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός.
ΟΔ. σπείρουσι δ', ἤ τῷ ζῶσι, Δήμητρος στάχυν ;
ΣΕ. γάλακτι καὶ τυροῖσι καὶ μήλων βορᾷ.

C.

Hermione welcomes Orestes.

ΟΡ. Ξέναι γυναῖκες, ἦ τάδ' ἐστ' Ἀχιλλέως
παιδὸς μέλαθρα καὶ τυραννικαὶ στέγαι ;
ΧΟ. ἔγνως· ἀτὰρ δὴ πυνθάνει τίς ὢν τάδε ;
ΟΡ. Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμνήστρας τόκος.
ΕΡ. ὦ ναυτίλοισι χείματος λιμὴν φανείς,
Ἀγαμέμνονος παῖ, πρός σε τῶνδε γουνάτων,
οἴκτειρον ἡμᾶς, ὧν ἐπισκοπεῖς τύχας.
ΟΡ. ἔα.
τί χρῆμα ; μῶν ἐσφάλμεθ', ἦ σαφῶς ὁρῶ
δόμων ἄνασσαν τήνδε Μενέλεω κόρην ;
ΕΡ. ἥνπερ μόνην γε Τυνδαρὶς τίκτει κόρη
Ἑλένη κατ' οἴκους πατρί. μηδὲν ἀγνόει.
ΟΡ. ὦ Φοῖβ' ἀκέστωρ, πημάτων δοίης λύσιν.

μέλαθρον, a house, hall. *τόκος*, a son. *ναυτίλος*, a sailor. *λιμήν*, a harbour, haven. *οἰκτείρω*, to pity.

Digitized by Google

CI.

Hector and Aeneas.

ΧΟ. Καὶ μὴν ὅδ' Αἰνέας καὶ μάλα σπουδῇ ποδὸς
στείχει, νέον τι πρᾶγμ' ἔχων φίλοις φράσαι.
ΑΙ. Ἕκτορ, τί χρῆμα νύκτεροι κατὰ στρατὸν
τὰς σὰς πρὸς εὐνὰς φύλακες ἐλθόντες φόβῳ
νυκτηγοροῦσι καὶ κεκίνηται στρατός;
ΕΚ. Αἰνέα, πυκάζου τεύχεσιν δέμας σέθεν.
ΑΙ. τί δ' ἔστι; μῶν τις πολεμίων ἀγγέλλεται
δόλος κρυφαῖος ἐστάναι κατ' εὐφρόνην;
ΕΚ. φεύγουσιν ἄνδρες κἀπιβαίνουσιν νεῶν.
ΑΙ. τί τῶνδ' ἂν εἴποις ἀσφαλὲς τεκμήριον;
ΕΚ. αἴθουσι πᾶσαν νύκτα λαμπάδας πυρός·
καί μοι δοκοῦσιν οὐ μενεῖν εἰς αὔριον,
ἀλλ' ἐκκέαντες πύρσ' ἐπ' εὐσέλμων νεῶν
φυγῇ πρὸς οἴκους τῆσδ' ἀφορμήσειν χθονός.

CII.

Opinions and experiences of Iolaus.

Πάλαι ποτ' ἐστι τοῦτ' ἐμοὶ δεδογμένον,
ὃ μὲν δίκαιος τοῖς πέλας πέφυκ' ἀνήρ,
ὁ δ' ἐς τὸ κέρδος λῆμ' ἔχων ἀνειμένον
πόλει τ' ἄχρηστος καὶ συναλλάσσειν βαρύς,
αὑτῷ δ' ἄριστος· οἶδα δ' οὐ λόγῳ μαθών.
ἐγὼ γὰρ αἰδοῖ καὶ τὸ συγγενὲς σέβων,
ἐξὸν κατ' Ἄργος ἡσύχως ναίειν, πόνων
πλείστων μετέσχον εἷς ἀνὴρ Ἡρακλέει,
ὅτ' ἦν μεθ' ἡμῶν· νῦν δ' ἐπεὶ κατ' οὐρανὸν
ναίει, τὰ κείνου τέκν' ἔχων ὑπὸ πτεροῖς

Digitized by Google

σώζω τάδ', αὐτὸς δεόμενος σωτηρίας.
ἐπεὶ γὰρ αὐτῶν γῆς ἀπηλλάχθη πατὴρ,
πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἤθελ' Εὐρυσθεὺς κτανεῖν·
ἀλλ' ἐξέδραμεν. καὶ πόλις μὲν οἴχεται,
ψυχὴ δ' ἐσώθη. φεύγομεν δ' ἀλώμενοι,
ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἐξορίζοντες πόλιν.

λῆμα, desire. ἐξόν, *tr.* though it were allowed.

CIII.

Gratitude inculcated.

Ὦ παῖδες, ἐς μὲν πεῖραν ἤλθομεν φίλων,
ἣν δ' οὖν ποθ' ὑμῖν νόστος ἐς πάτραν φανῇ,
καὶ δώματ' οἰκήσητε καὶ τιμὰς πατρός,
σωτῆρας ἀεὶ καὶ φίλους νομίζετε,
καὶ μήποτ' ἐς γῆν ἐχθρὸν αἴρεσθαι δόρυ,
μεμνημένοι τῶνδ', ἀλλὰ φιλτάτην πόλιν
πασῶν νομίζετ'. ἄξιόν γ' ὑμῖν σέβειν
οἵ γῆν τοσήνδε καὶ Πελασγικὸν λεὼν
ἡμῶν ἀπηλλάξαντο πολεμίους ἔχειν,
πτωχοὺς ἀλήτας εἰσορῶντες· ἀλλ' ὅμως
οὐκ ἐξέδωκαν, οὐδ' ἀπήλασαν χθονός.
ἐγὼ δὲ καὶ ζῶν καὶ θανὼν, ὅταν θάνω,
πολλῷ σ' ἐπαίνῳ Θησέως, ὦ τᾶν, πέλας
ὑψηλὸν ἀρῶ καὶ λέγων τάδ' εὐφρανῶ,
ὡς εὖ τ' ἐδέξω καὶ τέκνοισιν ἤρκεσας
τοῖς Ἡρακλείοις, εὐγενὴς δ' ἀν' Ἑλλάδα
σώζεις πατρῴαν δόξαν, ἐξ ἐσθλῶν δὲ φὺς
οὐδὲν κακίων τυγχάνεις γεγὼς πατρὸς
παύρων μετ' ἄλλων.

Digitized by Google

CIV.

Wine.

ΟΔ. Βούλει σε γεύσω πρῶτον ἄκρατον μέθυ;
ΣΕ. δίκαιον· ἡ γὰρ γεῦμα τὴν ὠνὴν καλεῖ.
ΟΔ. καὶ μὴν ἐφέλκω καὶ ποτῆρ' ἀσκοῦ μέτα.
ΣΕ. φέρ', ἐγκάναξον, ὡς ἀναμνησθῶ πιών.
ΟΔ. ἰδού.
ΣΕ. παπαιάξ, ὡς καλὴν ὀσμὴν ἔχει.
ΟΔ. εἶδες γὰρ αὐτὴν;
ΣΕ. οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ὀσφραίνομαι.
ΟΔ. γεῦσαί νυν ὡς ἂν μὴ λόγῳ 'παινῇς μόνον.

CV.

The Cyclops laments his misfortunes.

ΚΥ. Ὤιμοι, κατηνθρακώμεθ' ὀφθαλμοῦ σέλας.
ΧΟ. καλός γ' ὁ παιάν· μέλπε μοι τόνδ', ὦ Κύκλωψ.
ΚΥ. ὤμοι μάλ', ὡς ὑβρίσμεθ', ὡς ὀλώλαμεν.
ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε τῆσδ' ἔξω πέτρας
χαίροντες, οὐδὲν ὄντες· ἐν πύλαισι γὰρ
σταθεὶς φάραγγος τάσδ' ἐναρμόσω χέρας.
ΧΟ. τί χρῆμ' ἀϋτεῖς, ὦ Κύκλωψ; ΚΥ. ἀπωλόμην.
ΧΟ. αἰσχρός γε φαίνει. ΚΥ. κἀπὶ τοῖσδε γ' ἄθλιος.
ΧΟ. μεθύων κατέπεσες ἐς μέσους τοὺς ἄνθρακας.

Digitized by Google

ΚΥ. Οὔτίς μ' ἀπώλεσ'. ΧΟ. οὐκ ἄρ' οὐδείς σ' ἠδίκει.
ΚΥ. Οὔτις με τυφλοῖ βλέφαρον. ΧΟ. οὐκ ἄρ' εἶ τυφλός.
ΚΥ. ὡς δὴ σύ. ΧΟ. καὶ πῶς σ' οὔτις ἂν θείη τυφλόν.
ΚΥ. σκώπτεις· ὁ δ' Οὔτις ποῦ 'στιν; ΧΟ. οὐδαμοῦ, Κύκλωψ.
ΚΥ. ὁ ξένος, ἵν' ὀρθῶς ἐκμάθῃς, μ' ἀπώλεσεν,
ὁ μιαρός, ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα κατέκλασεν.
ΧΟ. δεινὸς γὰρ οἶνος καὶ παλαίεσθαι βαρύς.

CVI.

'*I have seen the ungodly in great prosperity.*'

Φησίν τις εἶναι δῆτ' ἐν οὐρανῷ θεούς;
οὐκ εἰσίν, οὐκ εἰσ'. εἴ τις ἀνθρώπων λέγει,
μὴ τῷ παλαιῷ μωρὸς ὢν χρήσθω λόγῳ.
σκέψασθε δ' αὐτὰ, μὴ 'πι τοῖς ἐμοῖς λόγοις
γνώμην ἔχοντες· φήμ' ἐγὼ τυραννίδα
κτείνειν τε πλείστους κτημάτων τ' ἀποστερεῖν,
ὅρκους τε παραβαίνοντας ἐκπορθεῖν πόλεις.
καὶ ταῦτα δρῶντες μᾶλλον εἰσ' εὐδαίμονες
τῶν εὐσεβούντων ἡσυχῇ καθ' ἡμέραν·
πόλεις τε μικρὰς οἶδα τιμώσας θεούς,
αἳ μειζόνων κλύουσι δυσσεβεστέρων,
λόγχης ἀριθμῷ πλείονος κρατούμεναι.

Digitized by Google

CVII.

Andromache's lament for Astyanax.

Ὦ φίλτατ', ὦ περισσὰ τιμηθεὶς τέκνον,
θανεῖ πρὸς ἐχθρῶν μητέρ' ἀθλίαν λιπών
τὸ δ' ἐσθλὸν οὐκ εἰς καιρὸν ἦλθε σοὶ πατρός.
ὦ λέκτρα τἀμὰ δυστυχῆ τε καὶ γάμοι,
οἷς ἦλθον εἰς μέλαθρον Ἕκτορός ποτε,
οὐχ ὡς σφαγεῖον Δαναΐδαις τέξουσ' ἐμοί,
ἀλλ' ὡς τύραννον Ἀσιάδος πολυσπόρου.
ὦ παῖ, δακρύεις; αἰσθάνει κακῶν σέθεν,
τί μου δέδραξαι χερσὶ κἀντέχει πέπλων,
νεοσσὸς ὡσεὶ πτέρυγας εἰσπίτνων ἐμάς;
οὐκ εἶσιν Ἕκτωρ κλεινὸς ἀρπάσας δόρυ
γῆς ἐξανελθὼν σοὶ φέρων σωτηρίαν,
οὐ συγγένεια πατρός, οὐκ ἰσχὺς Φρυγῶν·
λυγρὸν δὲ πήδημ' εἰς τράχηλον ὑψόθεν
πεσὼν ἀνοίκτως, πνεῦμ' ἀπορρήξεις σέθεν.
ὦ νέον ὑπαγκάλισμα μητρὶ φίλτατον,
ὦ χρωτὸς ἡδὺ πνεῦμα· διὰ κενῆς ἄρα
ἐν σπαργάνοις σε μαστὸς ἐξέθρεψ' ὅδε,
μάτην δ' ἐμόχθουν καὶ κατεξάνθην πόνοις.
νῦν, οὔποτ' αὖθις, μητέρ' ἀσπάζου σέθεν.

Digitized by Google

CVIII.

The Sacrifice of Polyxena.

Παρῆν μὲν ὄχλος πᾶς Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ
πλήρης πρὸ τύμβου, σῆς κόρης ἐπὶ σφαγάς
λαβὼν δ' Ἀχιλλέως παῖς Πολυξένην χερὸς
ἔστησ' ἐπ' ἄκρου χώματος, πέλας δ' ἐγώ·
λεκτοί τ' Ἀχαιῶν ἔκκριτοι νεανίαι
ἕσποντο· πλῆρες δ' ἐν χεροῖν λαβὼν δέπας
πάγχρυσον, ἔρρει χειρὶ παῖς Ἀχιλλέως
χοὰς θανόντι πατρί· σημαίνει δ' ἐμοί
σιγὴν Ἀχαιῶν παντὶ κηρῦξαι στρατῷ
κἀγὼ παραστὰς εἶπον ἐν μέσοις τάδε·
σιγᾶτ' Ἀχαιοί, σῖγα πᾶς ἔστω λεώς·
σίγα, σιώπα· νήνεμον δ' ἔστησ' ὄχλον.
ὁ δ' εἶπεν· ὦ παῖ Πηλέως, πατὴρ δ' ἐμός,
δέξαι χοάς μοι τάσδε κηλητηρίους,
νεκρῶν ἀγωγούς· ἐλθὲ δ', ὡς πίῃς μέλαν
κόρης ἀκραιφνὲς αἷμ', ὅ σοι δωρούμεθα
στρατός τε κἀγώ· πρευμενὴς δ' ἡμῖν γενοῦ,
λῦσαί τε πρύμνας καὶ χαλινωτήρια
νεῶν δὸς ἡμῖν πρευμενοῦς τ' ἀπ' Ἰλίου
νόστου τυχόντας πάντας ἐς πάτραν μολεῖν.

Digitized by Google

CIX.

Euripides inveighs against Athletes.

Κακῶν μὲν ὄντων μυρίων καθ' Ἑλλάδα
οὐδὲν κακίον ἐστιν ἀθλητῶν γένους.
οἳ πρῶτα μὲν ζῆν οὔτε μανθάνουσιν εὖ
οὔτ' ἄν δύναιντο. πῶς γὰρ ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
γνάθου τε δοῦλος, νηδύος θ' ἡσσημένος,
κτήσαιτ' ἄν ὄλβον εἰς ὑπερβολὴν πατρός;
οὐδ' αὖ πένεσθαι καὶ ξυνηρετεῖν τύχαις
οἷοι τ'· ἔθη γὰρ οὐκ ἐθισθέντες καλὰ
σκληρῶς διαλλάσσουσιν εἰς τἀμήχανα,
ἐμεμψάμην δὲ καὶ τὸν Ἑλλήνων νόμον
νῦν τῶνδ' ἕκατι σύλλογον ποιουμένων·
τίς γὰρ παλαίσας εὖ, τὶς ὠκύπους ἀνὴρ,
ἢ δίσκον ἄρας, ἢ γνάθον παίσας καλῶς,
πόλει πατρῴᾳ στέφανον ἤρκεσεν λαβών;
πότερα μαχοῦνται πολεμίοισιν ἐν χεροῖν
δίσκους ἔχοντες, ἢ δίχ' ἀσπίδων ποσὶ
θείνοντες ἐκβαλοῦσι πολεμίους πάτρας;
ἀλλ' ἄνδρας οὖν ἐχρῆν σοφούς τε κἀγαθοὺς
φύλλοις στέφεσθαι, χὥστις ἡγεῖται πόλει
κάλλιστα σώφρων καὶ δίκαιος ὢν ἀνήρ.

CX.

Love.

Ἔρως ἀνίκατε μάχαν,
Ἔρως ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς

Digitized by Google

νεάνιδος ἐννυχεύεις,
φοιτᾷς δ' ὑπερπόντιος ἔν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς,
καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
οὔθ' ἁμερίων σε γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων μέμηνεν.
σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
φρένας παρασπᾷς ἐπὶ λώβᾳ,
σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
ξύναιμον ἔχεις ταράξας.

CXI.

Advantages which would attend the worship of the birds by men.

Ἤν οὖν ἡμᾶς νομίσητε θεοὺς
ἕξετε χρῆσθαι μάντεσι Μούσαις
αὔραις, ὥραις, χειμῶνι, θέρει,
μετρίῳ πνίγει, κοὐκ ἀποδράντες
καθεδούμεθ' ἄνω σεμνυνόμενοι
παρὰ ταῖς νεφέλαις ὥσπερ χὠ Ζεὺς
ἀλλὰ παρόντες δώσομεν ὑμῖν
αὐτοῖς παισίν, παίδων παισὶν
πλουθυγιείαν,
εὐδαιμονίαν, βίον, εἰρήνην,
νεότητα, γέλωτα, χορούς, θαλίας.
γάλα τ' ὀρνίθων,
ὥστε παρέσται κοπιᾶν ὑμῖν
ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν
οὕτω πλουτήσετε πάντες.

ἡμᾶς, *i.e.* the birds. *μάντεσι Μούσαις*, an allusion to a bird called *μουσόμαντις*. *γάλα ὀρνίθων*, a proverbial expression, denoting excessive happiness.

Digitized by Google

CXII.

Pulvis et Umbra.

Ὅταν εἰδέναι θέλῃς σεαυτὸν ὅστις εἶ,
ἔμβλεψον εἰς τὰ μνήμαθ', ὡς ὁδοιπορεῖς.
ἐνταῦθ' ἔνεστ' ὀστᾶ τε καὶ κούφη κόνις
ἀνδρῶν βασιλέων καὶ τυράννων καὶ σοφῶν,
καὶ μέγα φρονούντων ἐπὶ γένει καὶ χρήμασιν,
αὐτῶν τε δόξῃ κἀπὶ κάλλει σωμάτων.
ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν τῶνδ' ἐπήρκεσεν χρόνος.
κοινὸν τὸν ᾅδην ἔσχον οἱ πάντες βροτοί.
πρὸς ταῦθ' ὁρῶν γίνωσκε σαυτὸν ὅστις εἶ.

μνῆμα, a monument. μέγα φρονέω, to feel pride in.

CXIII.

True Justice.

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται·
οὐδ' ὃς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέσχετο,
ἀλλ' ὃς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀζημίως·
οὐδ' ὅς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον,
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν
εἶναι δίκαιος κοὐ δοκεῖν εἶναι θέλει.

Digitized by Google

CXIV.

Woman.

Δεινὴ μὲν ἁλκὴ κυμάτων θαλασσίων,
δειναὶ δὲ ποταμοῦ καὶ πυρὸς θερμοῦ πνοαί,
δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία·
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν ὡς γυνὴ κακόν,
οὐδ' ἂν γένοιτο γράμμα τοιοῦτον γραφῇ,
οὐδ' ἂν λόγος δείξειεν· εἰ δέ του θεῶν
τόδ' ἐστι πλάσμα, δημιουργὸς ὢν κακῶν
μέγιστος ἴστω καὶ βροτοῖσι δυσμενής.

CXV.

'*Not dead, but gone before.*'

Πενθεῖν δὲ μετρίως τοὺς προσηκόντας φίλους.
οὐ γὰρ τεθνᾶσιν· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν
ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἐστ' ἀναγκαίως ἔχον,
προεληλύθασιν· εἶτα χ' ἡμεῖς ὕστερον
εἰς ταὐτὸ καταγώγιον αὐτοῖς ἥξομεν,
κοινῇ τὸν ἄλλον συνδιατρίψοντες χρόνον.

καταγώγιον, an inn, resting-place.

Digitized by Google

CXVI.

Glaucus and Diomede.

Γλαῦκος δ' Ἱππολόχοιο πάϊς καὶ Τυδέος υἱός
ἐς μέσον ἀμφοτέρων ξυνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι.
οἳ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
"τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, καταθνητῶν ἀνθρώπων;
οὐ μὴν γάρ ποτ' ὄπωπα μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
τὸ πρίν· ἀτὰρ μὴν νῦν γε πολὺ προβέβηκας ἁπάντων
σῷ θάρσει, ὅτ' ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμεινας.
δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.
εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθας,
οὐκ ἂν ἐγώ γε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην."

CXVII.

Helen's lament for Hector.

Ἕκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων,
ἦ μέν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
ὅς μ' ἄγαγε Τροίηνδ'· ὡς πρὶν ὤφελλον ὀλέσθαι.
ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδ' ἐεικοστὸν ἔτος ἐστὶν
ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
ἀλλ' οὔ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος οὐδ' ἀσύφηλον·
ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι,
ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
σῇ τ' ἀγανοφροσύνῃ καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν.

Digitized by Google

CXVIII.

Sentinels in the Greek Camp.

Οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
οὐδὲ μὲν εὗδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον,
ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.
ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσωσιν ἐν αὐλῇ
θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ' ὕλην
ἔρχηται δι' ὄρεσφι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ἐπ' αὐτῷ
ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ἀπό τέ σφισιν ὕπνος ὄλωλεν·
ὣς τῶν νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιιν ὀλώλει
νύκτα φυλασσομένοισι κακήν· πεδίονδε γὰρ αἰεί
τετράφαθ', ὁππότ' ἐπὶ Τρώων ἀίοιεν ἰόντων.
τοὺς δ' ὁ γέρων γήθησε ἰδών, θάρσυνέ τε μύθῳ.
καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
"οὕτω νῦν, φίλα τέκνα, φυλάσσετε· μηδέ τιν' ὕπνος
αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν."

Digitized by Google

CXIX.

An Homeric Assembly.

Ὣς ἄρα φωνήσας, βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι,
οἱ δ' ἐπανέστησαν, πείθοντό τε ποιμένι λαῶν,
σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί.
ἠύτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων,
πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων·
βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρίνοισιν·
αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα·
ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο
ἱλαδὸν εἰς ἀγορήν· μετὰ δὲ σφίσιν Ὄσσα δεδήει,
ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος· οἱ δ' ἀγέροντο.
τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα,
λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ' ἦν· ἐννέα δέ σφεας
κήρυκες βοόωντες ἐρήτυον, εἴποτ' ἀϋτῆς
σχοίατ' ἀκούσειαν δὲ Διοτρεφέων βασιλήων.
σπουδῇ δ' ἕζετο λαός, ἐρήτυθεν δὲ καθ' ἕδρας,
παυσάμενοι κλαγγῆς· ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
ἔστη, σκῆπτρον ἔχων, τὸ μὲν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.

CXX.

Ulysses addresses Nausicaa.

Γουνοῦμαι σε, ἄνασσα· θεός νύ τις ἢ βροτός ἐσσι;
εἰ μέν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
εἶδός τε μέγεθός τε φυήν τ' ἄγχιστα ἐίσκω.

Digitized by Google

εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν,
τρὶς μάκαρες μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
τρὶς μάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
αἰὲν εὐφροσύνῃσιν ἰαίνεται εἵνεκα σεῖο,
λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἰκόνδ' ἀγάγηται.

CXXI.

The Horse and the Ass.

Ἄνθρωπος ἵππον εἶχε· τοῦτον εἰώθει
κενὸν παρέλκειν, ἐπετίθει δὲ τὸν φόρτον
ὄνῳ γέροντι. πολλὰ τοιγαροῦν κάμνων
ἐκεῖνος ἐλθὼν πρὸς τὸν ἵππον ὠμίλει·
Ἥν μοι θελήσῃς συλλαβεῖν τι τοῦ φόρτου,
ταχ' ἄν γενοίμην σῷος· εἰ δὲ μή, θνήσκω.
ὁ δ' Οὐ προάξεις; εἶπε, μηδ' ἐνοχλήσῃς.
εἶρπεν σιωπῶν· τῷ κόπῳ δ' ἀπαυδήσας
πεσὼν ἔκειτο νεκρὸς, ὡς προειρήκει.
τὸν ἵππον οὖν παρ' αὐτὸν εὐθέως στήσας
ὁ δεσπότης, καὶ πάντα τὸν γόμον λύων
ἐπ' αὐτὸν ἐτίθει, τὴν σάγην τε τοῦ κτήνους,
καὶ τὴν ὀνείην προσεπέθηκεν ἐκδείρας.
ὁ δ' ἵππος Οἴμοι τῆς κακῆς, ἔφη, γνώμης·
οὐ γὰρ μετασχεῖν μικρὸν οὐκ ἐβουλήθην,
τοῦτ' αὐτό μοι πᾶν ἐπιτέθεικεν ἡ χρεία.

Digitized by Google

CXXII.

A Dead Hero.

Αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε θυμόν,
ἄστύ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλεΐσας·
πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος.
τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
ἀργαλέῳ δὲ πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις.
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρίσημοι,
καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω.
οὐδέποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται, οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ·
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐὼν γίγνεται ἀθάνατος,
ὅν τιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.

CXXIII.

Beauty.

Φύσις κέρατα ταύροις,
ὅπλας δ' ἔδωκεν ἵπποις,
ποδωκίην λαγωοῖς,
λέουσι χάσμ' ὀδόντων,
τοῖς ἰχθύσιν τὸ νηκτόν,
τοῖς ὀρνέοις πέτασθαι,
τοῖς ἄνδρασιν φρόνημα·
γυναιξὶν οὐκ ἔτ' εἶχεν;
τί οὖν δίδωσι; κάλλος,

Digitized by Google

ἀντ' ἀσπίδων ἁπασέων,
ἀντ' ἐγχέων ἁπάντων·
νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον,
καὶ πῦρ, καλή τις οὖσα.

CXXIV.

A Drinking Song.

Ἡ γῆ μέλαινα πίνει,
πίνει δὲ δένδρε' αὐτήν,
πίνει θάλασσα δ' αὔρας,
ὁ δ' ἥλιος θάλασσαν,
τὸν δ' ἥλιον σελήνη.
τί μοι μάχεσθ', ἑταῖροι,
καὐτῷ θέλοντι πίνειν;

CXXV.

A willing captive.

Αἱ μοῦσαι τὸν Ἔρωτα
δήσασαι στεφάνοισι
τῷ Κάλλει παρέδωκαν.
καὶ νῦν ἡ Κυθέρεια
ζητεῖ, λύτρα φέρουσα,
λύσασθαι τὸν Ἔρωτα.
κἂν λύσῃ δέ τις αὐτόν,
οὐκ ἔξεισι, μενεῖ δέ·
δουλεύειν δεδίδακται.

Digitized by Google

CXXVI.

The Grasshopper.

Μακαρίζομέν σε, τέττιξ,
ὅτι δενδρέων ἐπ' ἄκρων
ὀλίγην δρόσον πεπωκώς,
βασιλεὺς ὅπως, ἀείδεις·
σὰ γάρ ἐστι κεῖνα πάντα,
ὁπόσα βλέπεις ἐν ἀγροῖς,
ὅσα τ' ἐκφύουσιν Ὧραι.
σὺ γὰρ εἶ φίλος γεωργῶν·
σὺ δὲ τιμίος βροτοῖσι,
θέρεος γλυκὺς προφήτης.
φιλέουσι μέν σε Μοῦσαι,
φιλέει δὲ Φοῖβος αὐτός,
λιγυρὴν δ' ἔδωκεν οἴμην.
τὸ δὲ γῆρας οὐ σε τείρει
σοφέ, γηγενής, φίλυμνε,
ἀπαθής, ἄναιμ', ἄσαρκε
σχεδὸν εἶ θεοῖς ὅμοιος.

πεπωκώς, *tr.* made drunk with.

Digitized by Google

CXXVII.

Cupid's wound.

Ἔρως ποτ' ἐν ῥόδοισι
κοιμωμένην μέλιτταν
οὐκ εἶδεν, ἀλλ' ἐτρώθη.
τὸν δάκτυλον δὲ δηχθεὶς
τῆς χειρός, ὠλόλυξε.
δραμὼν δὲ καὶ πετασθεὶς
πρὸς τὴν καλὴν Κυθήρην,
ὄλωλα, μᾶτερ, εἶπεν,
ὄλωλα, κἀποθνήσκω.
ὄφις μ' ἔτυψε μικρός,
πτερωτός, ὃν καλοῦσι
μέλιτταν οἱ γεωργοί.
ἡ δ' εἶπεν, εἰ τὸ κέντρον
πονεῖ τὸ τῆς μελίττης,
πόσον, δοκεῖς, πονοῦσιν,
Ἔρως, ὅσους σὺ βάλλεις;

μέλιττα, a bee. *τιτρώσκω*, to wound. *πονέω*, to pain.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Arnold's Henry's First Latin Book. By C. G. GEPP. 3*s.*
[The original Edition is still on sale.]

Arnold's Latin Prose Composition. By G. G. BRADLEY. 5*s.*
[The original Edition is still on sale.]

First Latin Writer. By G. L. BENNETT. 3*s.* 6*d.*
Or separately—
First Latin Exercises. 2*s.* 6*d.*
Latin Accidence. 1*s.* 6*d.*

Second Latin Writer. By G. L. BENNETT. 3*s.* 6*d.*

Easy Latin Stories for Beginners. By G. L. BENNETT. 2*s.* 6*d.*

Second Latin Reading Book. By G. L. BENNETT. 2*s.* 6*d.*

Selections from Cæsar. By G. L. BENNETT. 2*s.*

Selections from Vergil. By G. L. BENNETT. 1*s.* 6*d.*

Cæsar de Bello Gallico. Books I.—III. By J. MERRYWEATHER and C. TANCOCK. 3*s.* 6*d.* Book I. separately, 2*s.*

Gradatim. An Easy Latin Translation Book. By H. R. HEATLEY and H. N. KINGDON. 1*s.* 6*d.*

Excerpta Facilia. A Second Latin Translation Book. By H. R. HEATLEY and H. N. KINGDON. 2*s.* 6*d.*

First Steps in Latin. By F. RITCHIE. 1*s.* 6*d.*

Arnold's Greek Prose Composition. By E. ABBOTT. 3*s.* 6*d.*
[The original Edition is still on sale.]

A Primer of Greek Grammar. By E. ABBOTT and E. D. MANSFIELD. 3*s.* 6*d.*
Separately—
Syntax. 1*s.* 6*d.* *Accidence.* 2*s.* 6*d.*

A Practical Greek Method for Beginners. THE SIMPLE SENTENCE. By F. RITCHIE and E. H. MOORE. 3*s.* 6*d.*

Stories in Attic Greek. By F. D. MORICE. 3*s.* 6*d.*

A First Greek Writer. By A. SIDGWICK. 3*s.* 6*d.*

An Introduction to Greek Prose Composition. By A. SIDGWICK. 5*s.*

An Introduction to Greek Verse Composition. By A. SIDGWICK and F. D. MORICE. 5*s.*

Homer's Iliad. By A. SIDGWICK. Books I. and II., 2*s.* 6*d.*—Book XXI., 1*s.* 6*d.*—Book XXII., 1*s.* 6*d.*

The Anabasis of Xenophon. By R. W. TAYLOR. Books I. and II., 3*s.* 6*d.* Separately, Book I., 2*s.* 6*d.*; Book II., 2*s.*—Books III. and IV., 3*s.* 6*d.*

Xenophon's Agesilaus. By R. W. TAYLOR. 2*s.* 6*d.*

Stories from Ovid in Elegiac Verse. By R. W. TAYLOR. 3*s.* 6*d*

Stories from Ovid in Hexameter Verse. By R. W. TAYLOR. 2*s.* 6*d.*

Digitized by Google

Catena Classicorum.

ARISTOPHANIS COMŒDIÆ. THE ACHARNIANS AND THE KNIGHTS. 4*s.*—THE WASPS. 3*s.* 6*d.*—THE CLOUDS. 3*s.* 6*d.*

DEMOSTHENIS ORATIONES PUBLICÆ. THE OLYNTHIACS. 2*s.* 6*d.*—THE PHILIPPICS. 3*s.* Or, in one volume, 4*s.* 6*d.* DE FALSA LEGATIONE. 6*s.*

DEMOSTHENIS ORATIONES PRIVATÆ. DE CORONA. 5*s.*

HERODOTI HISTORIA. Book I., 6*s.*—Book II., 5*s.*

HOMERI ILIAS. Books I.—XII. 6*s.*

HORATI OPERA. THE ODES, CARMEN SECULARE, and EPODES. 7*s.* 6*d.*—THE ODES. Books I.—IV. separately, 1*s.* 6*d.* each.

ISOCRATIS ORATIONES. AD DEMONICUM ET PANEGYRICUS. 4*s.* 6*d.*

JUVENALIS SATIRÆ. 5*s.*

PERSII SATIRÆ. 3*s.* 6*d.*

SOPHOCLIS TRAGŒDIÆ. THE ELECTRA. 3*s.* 6d.—THE AJAX. 3*s.* 6*d.*

TACITI HISTORIÆ. Books I. and II., 6*s.*—Books III., IV., and V., 6*s.*

TERENTI COMŒDIÆ. ANDRIA and EUNUCHUS. 4*s.* 6*d.* Or separately, ANDRIA, 3*s.* 6*d.*—EUNUCHUS, 3*s.*

THUCYDIDIS HISTORIA. Books I. and II., 6*s.*—Books III. and IV., 6*s.*

Scenes from Greek Plays.

By A. SIDGWICK. 1*s.* 6*d.* each.

ARISTOPHANES. THE CLOUDS. THE FROGS. THE KNIGHTS. PLUTUS.

EURIPIDES. IPHIGENIA IN TAURIS. THE CYCLOPS. ION ELECTRA. ALCESTIS. BACCHÆ. HECUBA.

Cicero de Amicitiâ. By A. SIDGWICK. 2*s.*

Exercises in Latin Elegiac Verse. By C. G. GEPP. 3*s.* 6*d.*

Eclogæ Ovidianæ. By T. K. ARNOLD. 2*s.* 6*d.*

A First History of England. By LOUISE CREIGHTON. 2*s.* 6*d.*

Latin Texts.

AENEID OF VERGIL. Books I., II., III., IV., V., VII., VIII., IX., 2*d.* each. Books VI., X., XI., XII., 3*d.* each.

GEORGICS OF VERGIL. Books I.—IV. 2*d.* each.

BUCOLICS OF VERGIL. 2*d.* The above in one volume. 2*s.* 6*d.*

CÆSAR DE BELLO GALLICO. Books I., V., VII., VIII., 3*d.* each. Books II., III., IV., VI., 2*d.* each. The above in one volume, 1*s.* 6*d.*

Select Plays of Shakspere.

RUGBY EDITION.

AS YOU LIKE IT. 2*s.*
MACBETH. 2*s.*
HAMLET. 2*s.* 6*d.*
KING LEAR. 2*s.* 6*d.*
ROMEO AND JULIET. 2*s.*
KING HENRY THE FIFTH. 2*s.*
A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM. 2*s.*
KING JOHN. 2*s.*
CORIOLANUS. 2*s.* 6*d.*
THE TEMPEST. 2*s.*

A History of England.

By J. F. BRIGHT.

Period I.—MEDIÆVAL MONARCHY: A.D. 449—1485. 4*s.* 6*d.*
Period II.—PERSONAL MONARCHY: A.D. 1485—1688. 5*s.*
Period III.—CONSTITUTIONAL MONARCHY: A.D. 1689—1837. 7*s.* 6*d.*

Historical Biographies.

SIMON DE MONTFORT. 2*s.* 6*d.*
THE BLACK PRINCE. 2*s.* 6*d.*
SIR WALTER RALEGH. 3*s.*
OLIVER CROMWELL. 3*s.* 6*d.*
DUKE OF MARLBOROUGH. 3*s.* 6*d.*
DUKE OF WELLINGTON. 3*s.* 6*d.*

A Handbook in Outline

of English History to 1882. By ARTHUR H. D. ACLAND and CYRIL RANSOME. 6*s.*

A SKELETON OUTLINE of the above. 1*s.* 6*d.*

Digitized by Google

Digitized by Google